

ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РАМКОВАТА ДИРЕКТИВА ЗА ВОДИТЕ И ДИРЕКТИВАТА ЗА НАВОДНЕНИЯТА

Ръководен документ № 36 Изключения от екологичните цели съгласно член 4, параграф 7

**Нови модификации на физическите характеристики на
повърхностните водни обекти, промени в нивото на
подземните водни обекти или нови устойчиви човешки
дейности по развитието**

*Документ, одобрен от директорите на службите по водите в ЕС на срещата им в
Талин, проведена на 4—5 декември 2017 г.*

Отказ от отговорност

Настоящият технически документ е разработен чрез рамка за сътрудничество (Общата стратегия за изпълнение (CIS)), която включва държавите членки, държавите от ЕАСТ и други заинтересовани страни, включително Европейската комисия. Документът отразява неофициалната консенсусна позиция относно най-добрата практика, одобрена от директорите на службите по водите в ЕС. Документът обаче не представлява непременно становището на всеки един от партньорите.

Макар че службите на Европейската комисия имат принос в създаването на настоящия технически документ, този принос не отразява непременно възгледите на Европейската комисия.

Нито Европейската комисия, нито който и да е друг от партньорите в рамките на CIS носят отговорност за начина, по който би могла да бъде използвана съдържащата се в настоящия документ информация, от която и да е трета страна.

Техническият документ има за цел да улесни прилагането на Директива 2000/60/ЕО и не е правно обвързващ. Всяко авторитетно тълкуване на закона следва да се прави само в контекста на самата Директива 2000/60/ЕО и на други приложими правни текстове или принципи. Единствено Съдът на Европейския съюз е компетентен да тълкува авторитетно законодателството на Съюза.

Настоящата езикова версия на документа е превод на оригиналния документ, който е на английски език, и е предназначена само за информационни цели. В случай на несъответствие, текстът на английски език има предимство пред текста на български език.

Съдържание

1	ВЪВЕДЕНИЕ	1
1.1	Ръководен документ: Цел	1
1.2	РДВ и процеса на Общата стратегия за изпълнение (CIS)	2
1.3	Определяне в контекст на член 4, параграф 7	3
2	ИНТЕГРИРАНЕ НА СЕКТОРНИТЕ ПОЛИТИКИ КАТО ПРЕДПОСТАВКА ЗА СЪГЛАСУВАНОСТТА НА ПОЛИТИКИТЕ	6
2.1	Политика в областта на транспорта	7
2.2	Политики в областта на енергетиката, включително политиката за енергия от възобновяеми източници	8
2.3	Стратегия на ЕС за суровините и Директива за отпадъците от миннодобивните индустрии	9
2.4	Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения	10
2.5	Рамкова директива за морска стратегия и Директива относно морското пространствено планиране.....	11
2.6	Европейски финансови инструменти	12
2.6.1	Европейски структурни и инвестиционни фондове	12
2.6.2	Механизъм за свързване на Европа (МСЕ)	13
2.6.3	Инструмент за предприсъединителна помощ	14
2.7	Политиката по изменението на климата, включително смекчаването и адаптирането към изменението на климата — междусекторен проблем.....	14
2.8	Други политики в областта на околната среда	15
2.8.1	Директива за стратегическа екологична оценка (СЕО).....	15
2.8.2	Директива относно оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС).....	17
2.8.3	Директива за птиците и Директива за местообитанията	17
3	ОБЩИ СЪОБРАЖЕНИЯ И ОБХВАТ НА ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7	19
3.1	Принципна връзка между оценките	19
3.2	Кратък преглед на екологичните цели на РДВ и на член 4, параграф 7	20
3.3	Обхват на член 4, параграф 7	23
3.3.1	Съображения относно продължителността на ефекта върху състоянието/потенциала на водния обект	26
3.3.2	Съображения относно размера на модификация и границите на воден обект.....	27
3.3.3	Проекти извън обхвата на член 4, параграф 7	28
3.4	Условия за задействане на тест по член 4, параграф 7	28
3.4.1	Практически съображения и примери за повърхностни водни обекти.....	29

3.4.2	Практически съображения и примери за подземните водни обекти	37
3.5	Ефект върху други водни обекти.....	41
3.6	Кумулативен ефект.....	42
3.7	Управление на несигурността	44
4	ОЦЕНКА НА ПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7 И РАЦИОНАЛИЗИРАНЕ С ДРУГИ ДИРЕКТИВИ	45
4.1	Подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7	46
4.2	Рационализиране на оценките с Директивата за ОВОС и Директивата за местообитанията	52
5	ТЕСТ ПО ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7 И ВРЪЗКА С ПУРБ	59
5.1	Поетапен подход за тест по член 4, параграф 7	59
5.2	Предприемане на всички практически действия за намаляване на отрицателния ефект	61
5.3	Преценка на значително по-добрите екологични възможности.....	68
5.3.1	Стратегическо равнище	69
5.3.2	Проектно равнище	70
5.4	Претегляне на интересите: преимуществен обществен интерес/ползи срещу въздействия	71
5.4.1	Преимуществен обществен интерес	71
5.4.2	Претегляне на ползите от модификацията спрямо пропуснатите ползи и възможности 73	
5.5	Връзка с плановете за управление на речните басейни	76
5.5.1	Докладване в плановете за управление на речните басейни.....	76
5.5.2	Член 4, параграф 7 и определянето на силно модифицирани водни обекти (СМВО) .	79
5.5.3	Връзка на член 4, параграф 7 с член 4, параграфи 4 и 5	80
5.5.4	Промяна на границите и/или типологията на воден обект поради изключение съгласно член 4, параграф 7	81
5.5.5	Член 4, параграф 7 в трансграничен контекст.....	82
6	ПРЕГЛЕД И ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	83
	ПРИЛОЖЕНИЕ А: Таблица с общ сравнителен преглед на РДВ, ДМ, Директивата за ОВОС и Директивата за СЕО	84
	ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Набор от блок-схеми.....	88
	Принципна връзка между оценката на приложимостта на член 4, параграф 7 и теста по член 4, параграф 7	88
	Поетапен подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7	89
	Рационализиране на оценките съгласно РДВ, ДМ и Директивата за ОВОС	90
	Поетапен подход за тест по член 4, параграф 7	91
	Процедура по член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата за местообитанията	92

Списък на таблиците

Таблица 1: Общ преглед на дейностите по CIS, свързани с член 4, параграф 7 от РДВ	3
Таблица 2: Модификации съгласно член 4, параграф 7, качествени елементи и възможни въздействия	25
Таблица 3: Пример 1 — Влошаване на цялостното състояние	29
Таблица 4: Пример 2 — Цялостното състояние не се променя, но има влошаване на биологичен качествен елемент	30
Таблица 5: Пример 3 — Влошаване на състоянието от отлично до добро	30
Таблица 6: Пример 4 — Влошаване на качествен елемент на повърхностен воден обект, който вече е в най-ниския клас.....	32
Таблица 7: Пример 5 — Влошаване на общото количествено състояние на подземните води от добро в недобро.....	38
Таблица 8: Пример 6 — Подземен воден обект, който вече е класифициран като обект с недобро състояние, а един допълнителен критерий не отговаря на условията	39
Таблица 9: Пример 7 — По-нататъшно влошаване на критерий, който вече е класифициран като „недобър“, води до невъзможност за достигане на „добро“ състояние	39

Списък на фигурите

Фигура 1: Принципна връзка между оценката на приложимостта на член 4, параграф 7 и теста по член 4, параграф 7	20
Фигура 2: Пример за ефект извън пределите на повърхностен воден обект	41
Фигура 3: Пример за ефект извън пределите на воден обект по отношение на подземните води.....	41
Фигура 4: Общо описание на поетапен подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7	47
Фигура 5: Рационализиране на оценките съгласно РДВ, ДМ и Директивата за ОВОС	54
Фигура 6: Пример на поетапен подход за тест по член 4, параграф 7 и итеративна връзка с оценката на приложимостта по член 4, параграф 7	61
Фигура 7: Промяна на определението на воден обект поради прилагането на член 4, параграф 7	81

Списък на практически изследвания на конкретни случаи

Изследване на конкретен случай 1: Как се използват хидроморфологичните стандарти, за да се предотврати влошаване на състоянието.....	35
Изследване на конкретен случай 2: Кумулативно въздействие на язовирите върху водната среда. Съвместна научна оценка.....	43
Изследване на конкретен случай 3: Инструмент за оценка на съответствието чрез контролни списъци съгласно РДВ, разработен за JASPERS	50
Изследване на конкретен случай 4: Проект на високоскоростна двурелсова железопътна конструкция — Фаза 1 (Лондон—Уест Мидландс).....	51
Изследване на конкретен случай 5: Анализ на въздействието на мерките от Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) за оценката на член 4, параграф 7.....	51
Изследване на конкретен случай 6: Разработване на рамка за оценка по член 4, параграф 7 и връзка с ОВОС.....	56
Изследване на конкретен случай 7: Развитие на градското водоснабдяване и смекчаване на последиците.....	67
Изследване на конкретен случай 8: Ръководни принципи на МКОРД за устойчиво развитие на хидроенергията.....	69

Изследване на конкретен случай 9: Каталог на критериите за хидроенергията	75
Изследване на конкретен случай 10: Инструкция на директора на службата по водите на Испания във връзка със член 4, параграф 7	78

1 ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 Ръководен документ: Цел

Настоящият документ има за цел да дава насоки на експерти и заинтересовани страни относно прилагането на Директива 2000/60/ЕО за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите — Рамковата директива за водите (РДВ)¹. В документа се акцентира върху изключенията от целите по член 4, параграф 7 от РДВ. Член 4, параграф 7 се прилага само за нови модификации на физическите характеристики на повърхностните водни обекти, промени в нивото на подземните водни обекти и нови устойчиви човешки дейности по развитието, които могат да доведат до невъзможност за постигане на целите на РДВ. В случай че условията, както са определени в член 4, параграф 7, са изпълнени, могат да бъдат допуснати изключения.

Документът се основава на въпросите, които вече са изложени в Ръководен документ № 20 за освобождаване от задължението за спазване на екологичните цели², като предлага допълнителни уточнения по тях. Той е разработен в рамките на процеса на Общата стратегия за изпълнение (CIS)³ на РДВ за периода 2016—2018 г. и има за цел да предостави допълнителна информация и разяснения, предвид последния опит от прилагането на РДВ и съдебната практика, свързани с член 4, параграф 7.

В документа са представени насоки и добри практики. Държавите членки не са задължени по закон да следват препоръките, дадени в документа. От държавите членки обаче се изисква да използват методи и подходи в съответствие с изискванията на РДВ.

Ръководният документ е адресиран конкретно към:

- ръководители в областта на водите и органи за управление на речните басейни, които разработват планове за управление на речните басейни;
- органи, които отговарят за вземането на решения относно предоставянето на разрешения за нови дейности или проекти, които биха могли да окажат въздействие върху състоянието на водите;
- лица, вземащи решения на различни равнища, които отговарят за разработването, популяризирането и одобряването на секторните стратегии (например развитие на селските райони и селското стопанство, управление на риска от наводнения, транспортна политика, енергийна политика и др.);
- експерти, които извършват оценки съгласно съответното законодателство, като например оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), стратегически екологични оценки (СЕО), оценки съгласно Директивата за местообитанията (ДМ) и др.;
- лица, разработващи проекти, и представители на широк спектър от икономически сектори, чиито дейности имат потенциала да окажат въздействие върху подземните или повърхностните водни обекти⁴;

¹ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32000L0060>

² Ръководен документ № 20 — Освобождаване от задължението за спазване на екологичните цели: https://circabc.europa.eu/sd/a/2a3ec00a-d0e6-405f-bf66-60e212555db1/Guidance_documentN%C2%B020_Mars09.pdf

³ Обща стратегия за изпълнение (CIS) на Рамковата директива за водите: http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/objectives/implementation_en.htm

⁴ Също така могат да се включват и дейности, които не са пряко свързани с управлението на водите. Проект за построяване на път или железопътен проект например може да бъде планиран покрай повърхностен воден обект или да изисква преустройство на този воден обект. Изграждането на пътен или железопътен тунел може да окаже влияние на нивата на подземните води.

- 37
- заинтересовани страни и представители на организации на гражданското общество.

38 В ръководния документ се припомнят, *inter alia*, изискванията на РДВ, свързани с екологичните
39 цели и освобождаването от задължението за спазване на целите с акцент върху член 4,
40 параграф 7. В глава 2 са представени хоризонталните въпроси и е разгледано значението на
41 съгласуваността на политиките за устойчивото управление на водните ресурси и за оценките по
42 член 4, параграф 7. В глава 3 е представен обхватът и условията за задействане на тест по
43 член 4, параграф 7, а в глава 4 са дадени насоки за подхода за потенциална оценка за
44 определяне дали трябва да бъде извършен тест по член 4, параграф 7 за дадена дейност или
45 проект. В глава 5 са уточнени различните етапи, които трябва да се изпълнят в съответствие с
46 теста по член 4, параграф 7, за да се вземе решение дали дадена дейност или проект може да
47 бъде одобрена или не. И накрая, в глава 6 е представен преглед на потенциални допълнителни
48 дейности в полза на последователното прилагане на РДВ и на член 4, параграф 7. Практически
49 примери и подходи са илюстрирани чрез изследвания на конкретни случаи и взаимовръзките с
50 друго подходящо законодателство на ЕС, а политиките са разгледани в отделните глави на
51 документа.

52 Накратко, документът има за цел да изясни редица аспекти, свързани с прилагането на член 4,
53 параграф 7 от РДВ. Обаче този документ не е подробно ръководство относно прилагането.
54 Необходими са допълнителни методологически насоки на равнище държави членки, които да
55 са адаптирани към правната, административната и техническата действителност на всяка
56 държава членка.

57 **1.2 РДВ и процеса на Общата стратегия за изпълнение (CIS)**

58 Прилагането на Рамковата директива за водите (РДВ) поражда редица общи технически
59 предизвикателства за държавите членки, Комисията, държавите кандидатки и държавите от
60 ЕИП, както и за заинтересованите страни и неправителствените организации (НПО). Освен
61 това много от европейските речни басейни са международни, пресичат административни и
62 териториални граници и следователно наличието на общо разбиране и подход е от решаващо
63 значение за успешното и ефективно прилагане на директивата.

64 С цел да се отговори на предизвикателствата чрез координирано сътрудничество, държавите
65 членки, Норвегия и Комисията се споразумяха за създаването на Обща стратегия за
66 изпълнение (CIS). От 2001 г. насам дейностите в рамките на CIS са насочени към
67 последователно и хармонизирано прилагане на РДВ. Акцентът е върху методологическите
68 въпроси, свързани с общото разбиране на научно-техническите последствия. В този контекст
69 през последните години бяха създадени редица работни групи и предприети съвместни
70 дейности. Въпреки че държавите членки имат придобит ценен практически опит в използването
71 на изключенията, прилагането на член 4, параграф 7 показва конкретни проблеми, за които
72 настоящият актуализиран ръководен документ би бил от голяма полза. За тази цел в рамките
73 на CIS беше създадена *ad-hoc* работна група (ATG). В таблицата по-долу е представен общ
74 преглед на онези основни дейности на CIS, които са свързани с член 4, параграф 7, за период
75 от приемането на директивата. По-подробна информация можете да намерите в свързаните с
76 тях документи.

77

78 Таблица 1: Общ преглед на дейностите по CIS, свързани с член 4, параграф 7 от РДВ

Кога	Кой	Резултат
2003 г.	Директори на службите по водите	Насоки от WATECO ⁵ , които очертават основната концепция на член 4, параграф 7.
2003 г.	Директори на службите по водите	Ръководен документ № 4 Идентификация и обозначаване на силно модифицирани и изкуствени водни обекти
2006 г.	Процес на CIS	Документ за определяне на политиката относно РДВ и хидроморфологичния товар ⁶ с фокус върху водноелектрическите централи, навигацията и дейностите за защита от наводнения. Той включва препоръки за по-добра интеграция на политиките.
2007 г.	Процес на CIS	Работна среща относно РДВ и водната енергия ⁷ . Като резултат са формулирани няколко първи основни принципа за водната енергия съгласно РДВ.
2008 г.	Директори на службите по водите	В Ръководен документ № 20 на CIS относно екологичните цели и освобождаването от задължението за спазване на тези цели ⁸ се дискутират основни концепции съгласно член 4, параграф 7.
2009 г.	Процес на CIS	На работната среща по въпросите за силно модифицираните водни обекти (СМВО) бяха дадени няколко препоръки ⁹ по отношение на водната енергия и РДВ, като например относно тълкуването на „значителен отрицателен ефект върху употребата“, добър екологичен потенциал и екологичен континуум.
2009 г.	Директори на службите по водите	В Ръководен документ № 24 на CIS — Управление на речните басейни в условията на изменящ се климат, се разглеждат някои аспекти, свързани с член 4, параграф 7.
2010 г.	Директори на службите по водите	В становище „Развитие на водната енергия съгласно Рамковата директива за водите“ ¹⁰ се обобщават основните принципи и препоръки. Основно разяснение беше дадено за това, че размерът на проекта не е подходящ критерии за задействане на член 4, параграф 7.
2011 г.	Процес на CIS	При 2-рата работна среща по въпросите на CIS, свързани с управлението на водите, РДВ и водната енергия, бяха дадени препоръки за добри практики относно прилагането на член 4, параграф 7 от РДВ ¹¹ .
2016 г.	Процес на CIS	Създаване на ad-hoc работна група за даване на насоки относно прилагането на член 4, параграф 7.

79

80 Налични са и допълнителни ръководни документи с по-обща приложимост по отношение на
81 РДВ и съответните аспекти, свързани с член 4, параграф 7.¹²

82 1.3 Определяне в контекст на член 4, параграф 7

83 **Екологичните цели на РДВ**, представени в член 4, са в основата на това законодателство на
84 ЕС, което предвижда дългосрочно устойчиво управление на водите въз основа на високо ниво
85 на защита на водната среда. Член 4, параграф 1 определя екологичните цели за естествените
86 повърхностни и подземни водни обекти, както и за изкуствените и силно модифицираните
87 водни обекти (СМВО). До 2015 г естествените повърхностни водни обекти трябва да отговарят
88 на изискванията за добро екологично и химическо състояние, а подземните водни обекти на
89 изискванията за добро количествено и химическо състояние. Изкуствените водни обекти и
90 СМВО трябва да достигнат добър екологичен потенциал и добро химическо състояние. В член
91 4, параграф 3 са описани критериите за определяне на изкуствени или силно модифицирани

⁵<http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/pdf/Guidance%201%20-%20Economics%20-%20WATECO.pdf>

⁶https://circabc.europa.eu/sd/a/bc0a0b09-a2d3-4762-a1f6-5ac664beaa15/HyMo_Political_Paper_FINAL.pdf

⁷<https://circabc.europa.eu/w/browse/a839626e-9806-4fee-8a93-678a086c0ab3>

⁸https://circabc.europa.eu/sd/a/2a3ec00a-d0e6-405f-bf66-60e212555db1/Guidance_documentN%C2%B020_Mars09.pdf

⁹<https://circabc.europa.eu/sd/a/651417d8-46d6-4120-8c59-54f2bbcf422d/FinalHMWBConclusions.pdf>

¹⁰<https://circabc.europa.eu/sd/a/4e0cb9d2-c268-4d67-ac56-f1977c1b85fc/WD%20statement%20May%202010-%20Hydropower%20Development%20under%20the%20Water%20Framework%20Directive.pdf>

¹¹https://circabc.europa.eu/sd/a/23d94d2d-6b9c-4f17-9e15-14045cd541f3/Issue%20Paper_final.pdf

¹²http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_bg.htm

92 водни обекти. Една **друга основна цел** на РДВ, посочена в член 4, параграф 1, е изпълнението
93 на необходимите мерки за **предпазване от влошаване на състоянието на всички**
94 **повърхностни водни обекти** — т.нар. „**принцип за невлошаване**“, който е от особено
95 значение в контекста на член 4, параграф 7. И накрая, целта за добро състояние съгласно РДВ
96 може да се наложи да бъде допълнена с допълнителни цели, за да се гарантира постигането на
97 целите за опазване на защитените територии (член 4, параграф 1, буква в) и член 4, параграф
98 2).

99 **Изключения от тези цели** са дефинирани в член 4, който описва условията, при които
100 достигането на добро състояние или потенциал може да бъде поетапно или невъзможно, или
101 при които може да се допусне влошаване. Член 4, параграфи 4, 5, 6 и 7 описват условията и
102 начина, по който те могат да бъдат приложени. Те включват следното:

- 103 • удължаване на крайния срок, с други думи, доброто състояние/потенциал трябва да се
104 достигне най-късно до 2021 г. или до 2027 г. (член 4, параграф 4), или веднага щом
105 естествените условия позволяват това в периода след 2027 г.;
- 106 • постигане на по-малко строги цели при определени условия (член 4, параграф 5);
- 107 • временно влошаване на състоянието/потенциала в случай на естествени причини или
108 „непреодолима сила“ (член 4, параграф 6);
- 109 • влошаване или невъзможност за достигане на добро състояние/потенциал в резултат
110 на нови модификации на физическите характеристики на повърхностен воден обект или
111 промени в нивото на подземни водни обекти, или влошаване на състоянието на
112 повърхностни водни обекти от отлично състояние до добро състояние в резултат на
113 нови устойчиви човешки дейности по развитието (член 4, параграф 7).

114 Всички тези изключения съдържат отделни условия, които трябва да се изпълнят, както и да
115 бъдат изложени и обяснени в Плана за управление на речните басейни.

116 Параграфи 8 и 9 на член 4 въвеждат два принципа, приложими за всички изключения:

- 117 • първо, изключенията за един воден обект не трябва да изключват постоянно или да не
118 са в противоречие с постигането на екологичните цели в други водни обекти (вж. глава
119 3.5);
- 120 • второ, трябва да се постигне поне такова ниво на опазване, каквото е предвидено от
121 съществуващото законодателство на Общността (включително онези елементи, които
122 трябва да бъдат отменени).

123 **Настоящият ръководен документ поставя акцент върху изключенията по член 4,**
124 **параграф 7, който определя условията за освобождаване в случай на нови модификации**
125 **на физическите характеристики на повърхностни водни обекти, промени в нивото на**
126 **подземните водни обекти или нови устойчиви човешки дейности по развитието.**

127 Интеграцията с други секторни политики е ключов въпрос в този контекст. Ръководството
128 допринася за „по-нататъшното интегриране на опазването и устойчивото управление на водите
129 в други политики на Общността, като енергийната, транспортната, селскостопанската,
130 рибарската, регионалната и туристическата“ с „продължителен диалог и за развитие на

131 стратегии за по-нататъшното интегриране на политиките на Общността¹³. Той също има
132 принос и за „инициативата за по-добро регулиране“¹⁴.

133 Той трябва да е в съответствие с принципа на предпазните мерки и с принципа за устойчиво
134 развитие, който е основна цел на Европейския съюз, определена в Договора¹⁵ и приложима за
135 всички дейности и политики на ЕС, и в контекста, че „високото равнище на опазване на
136 околната среда и подобряването на нейното качество трябва да бъдат включени в политиките
137 на Съюза и гарантирани в съответствие с принципа на устойчиво развитие“¹⁶.

¹³ Преамбюл на РДВ, съображение 16.

¹⁴ Съобщение на Комисията „По-добро регулиране: да постигаме по-добри резултати за един по-силен Съюз“ (COM(2016) 615 final)

¹⁵ Договор за Европейския съюз

¹⁶ Определен в член 37 от Хартата на основните права на Европейския съюз

138 2 ИНТЕГРИРАНЕ НА СЕКТОРНИТЕ ПОЛИТИКИ КАТО ПРЕДПОСТАВКА ЗА 139 СЪГЛАСУВАНОСТТА НА ПОЛИТИКИТЕ

140 Интегрираните подходи и съгласуваността на политиките заемат централно място в
141 прилагането на РДВ и за оценките във връзка с член 4, параграф 7, основани на
142 информираността. Новите физически модификации, промените или новите устойчиви човешки
143 дейности по развитието, които потенциално причиняват влошаване, често са свързани с
144 постигането на целите на други политики на ЕС, като например политиките в областта на
145 енергетиката, транспорта, защитата от наводнения, защитата на морския бряг,
146 водоснабдяването и пречистването на отпадъчни води, напояването и т.н., близки до
147 съответните национални политики. Интегрирането на РДВ и нейните връзки с прилагането на
148 тези политики следователно категорично изисква координиран подход и по-добро
149 рационализиране на процесите на разрешаване във връзка с член 4, параграф 7.

150 Някои от съответните политики и програми на ЕС включват, *inter alia*, следното:

- 151 • трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)¹⁷;
- 152 • политиката в областта на енергетиката, включително политиката за енергия от
153 възобновяеми източници и плановете за действие за възобновяема енергия;
- 154 • промишлените политики, като например стратегията на ЕС за суровините;
- 155 • плановете за управление на риска от наводнения съгласно Директивата на ЕС за
156 наводненията;
- 157 • Рамковата директива за морска стратегия и Директивата относно морското
158 пространствено планиране;
- 159 • европейски инструменти за финансиране и Общата селскостопанска политика (ОСП);
- 160 • политиките по изменението на климата, включително по адаптирането и смекчаването
161 на последиците;
- 162 • други директиви и политики в областта на околната среда, по-специално директивите за
163 СЕО, ОВОС, директивите за птиците и местообитанията и директивата за
164 пречистването на градските отпадъчни води.

165 Включването на органите и заинтересованите страни и консултациите с тях относно
166 прилагането на РДВ по време на разработването и прилагането на тези политики позволява
167 интегриране на целите на РДВ от самото начало и дори може да намали необходимостта от
168 нови модификации, а оттам и възможността за влошаване на състоянието на водните обекти,
169 поради повишената прозрачност за вземащите решения относно очакваните въздействия.

170 Освен това оценките съгласно Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на
171 някои планове и програми върху околната среда (Директива за СЕО) могат да допринесат за
172 интегрирането на екологичните съображения в изготвянето на някои планове и програми,
173 изброени по-горе, които могат да бъдат предмет на СЕО. Оценките съгласно Директивата за
174 СЕО могат да помогнат да се вземат изцяло под внимание значителните въздействия върху
175 околната среда, включително въздействията върху водите.

176 Резултатите от тези интегрирани подходи също така могат да предоставят ценна информация
177 за оценките, които се изискват в контекста на член 4, параграф 7, по-специално когато става
178 въпрос за стратегическото измерение на преимуществовен обществен интерес, претеглянето на

¹⁷ За допълнителна информация вж. http://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure_en

179 ползите и въздействията от модификациите или за оценката на по-добри екологични
180 възможности (вж. глави 5.3 и 5.4).

181 2.1 Политика в областта на транспорта

182 Програмата TEN-T е създадена в подкрепа на изграждането и модернизирането на
183 транспортната инфраструктура в целия Европейски съюз. Програмата се състои от проекти —
184 определени като проучвания или дейности — чиято цел е да осигурят сближаването,
185 взаимосвързаността и оперативната съвместимост на трансевропейската транспортна мрежа,
186 както и достъпа до нея.

187 Проектите за TEN-T, които се осъществяват във всяка държава — членка на ЕС¹⁸, включват
188 различни видове транспорт¹⁹, който може да е от значение за потенциалното им въздействие
189 върху водите. Такъв може да бъде например случаят с проектите, свързани с изграждането и
190 модернизирането на железопътната инфраструктура или пътищата, но може да бъде от
191 особено значение и за корабоплаването, обхващащо вътрешните водни пътища и няколко
192 крайбрежни и вътрешни речни пристанища. Обхватът на TEN-T по вътрешните водни пътища
193 включва всички големи реки, канали и езера, които традиционно се използват за транспортни
194 цели в ЕС (водни пътища с европейско измерение съгласно класификацията на
195 Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации — ИКЕ на ООН). В
196 членове 15 и 39 на Насоките за TEN-T²⁰ се определят следните изисквания:

- 197 • реките, каналите и езерата да отговарят на минималните изисквания за водни пътища
198 от клас IV, както е посочено в новата класификация на вътрешните водни пътища,
199 създадена от Европейската конференция на министрите на транспорта (ЕСМТ), и да
200 осигуряват постоянно свободно пространство за преминаване под мостовете. По искане
201 на държава членка, в надлежно обосновани случаи, Комисията предвижда изключения
202 от минималните изисквания за газене (по-малко от 2,50 м) и минималната височина под
203 мостовете (под 5,25 м);
- 204 • реките, каналите и езерата да се поддържат така, че да се запазят „добрите условия за
205 корабоплаване“ при спазване на приложимото законодателство в областта на околната
206 среда.

207 В член 16 от Насоките за TEN-T се определят приоритетите за развитие на инфраструктурата
208 на вътрешните водни пътища, а в член 16, буква д) се посочва, че следва да бъде отдаден
209 приоритет, *inter alia*, и на „обръщането на особено внимание на свободно течащите реки,
210 близки до естественото си състояние и които по тази причина могат да бъдат обект на
211 специални мерки“.

212 Поради потенциалната необходимост от модификации на хидроморфологичните условия на
213 водните обекти, за да отговарят на тези цели, проектите за инфраструктурата за
214 корабоплаване могат да причинят влошаване или невъзможност за постигането на добро
215 състояние/потенциал и следователно да задействат тест по член 4, параграф 7, за да се
216 прецени дали даден проект може да бъде разрешен съгласно РДВ. Тъй като и РДВ, и

¹⁸ За допълнителна информация вж. <https://ec.europa.eu/inea/ten-t/ten-t-projects/projects-by-country>

¹⁹ За допълнителна информация вж. <https://ec.europa.eu/inea/ten-t/ten-t-projects/projects-by-transport-mode>

²⁰ Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС; вж.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX:32013R1315>

217 регламентите за TEN-T позволяват прилагането на изключения и тъй като не съществува
218 йерархична връзка между определените от тях две политики, е важно да се следва интегриран
219 подход за съгласувано прилагане както на политиката в областта на водите, така и на
220 политиката в областта на транспорта. Предвижда се да бъдат предоставени допълнителни
221 насоки относно понятието „добри условия за корабоплаване“, като се разгледат и връзките с
222 РДВ и друго законодателство в областта на околната среда²¹.

223 **2.2 Политики в областта на енергетиката, включително политиката за** 224 **енергия от възобновяеми източници**

225 Европейската енергийна стратегия е насочена към повишаване на сигурността, достъпността и
226 устойчивостта на енергийните доставки. Конвенционалните инсталации за производство на
227 енергия се очаква да продължат да играят важна роля за енергийните доставки в обозримо
228 бъдеще. Възобновяемите енергийни източници обаче играят все по-важна роля за постигането
229 на тези цели. Директивата на ЕС за енергия от възобновяеми източници (2009/28/ЕО)²²
230 определя обвързваща цел за крайно потребление на енергия от възобновяеми източници от
231 20 %, която трябва да се изпълни до 2020 г. Възобновяемите енергийни източници ще
232 продължат да играят основна роля, за да може ЕС да задоволи енергийните си нужди след
233 2020 г. Държавите от ЕС се договориха за нова цел: най-малко 27 % от крайното потребление
234 на енергия в ЕС като цяло за периода до 2030 г. да са за възобновяемите енергийни източници.
235 Тази цел е част от целите на ЕС в областта на енергетиката и климата за периода до
236 2030 г.²³ На 30 ноември 2016 г. Комисията публикува предложение за преразглеждане на
237 Директивата на ЕС за енергия от възобновяеми източници с оглед постигане на тези цели²⁴.
238 Дългосрочната цел е да се намалят емисиите на парникови газове с 80—95 % до 2050 г.

239 Необходими са редица мерки за постигането на тези цели, включително увеличаването на
240 енергийната ефективност, както и увеличаването на производството на енергия от
241 възобновяеми източници. Държавите от ЕС поеха ангажимент да постигнат своите собствени
242 национални цели по отношение на енергията от възобновяеми източници, като тези цели са
243 различни в отделните държави членки. Енергията от възобновяеми източници може да се
244 генерира от различни източници на енергия, а именно вятърна, слънчева, водна, геотермална
245 енергия, енергия от биомаса, а също и енергия от приливите и отливите. Съгласно Директивата
246 за енергия от възобновяеми източници всички държави от ЕС приемат национални планове за
247 действие²⁵ в областта на енергията от възобновяеми източници. Тези планове за действие
248 описват начина, по който държавите членки възнамеряват да постигнат целите си по
249 отношение на енергията от възобновяеми източници. Наред с това тези планове обхващат:

- 250 • отделни линии за енергия от възобновяеми източници за електричество, отопление и
251 охлаждане, и транспортни сектори;
- 252 • планираната комбинация от различни технологии за енергия от възобновяеми
253 източници.

²¹ По време на процеса на изготвяне на настоящия документ течеше работата по насоките за постигане на „добри условия за корабоплаване“, които разглеждат връзката с РДВ. Свързаните документи ще бъдат достъпни веднага след завършването им.

²² Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО; вж.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0028>

²³ Заклучения на Европейския съвет (23 и 24 октомври 2014 г.) относно Рамката за политиките в областта на климата и енергетиката в периода до 2030 г.; вж.: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-169-2014-INIT/bg/pdf>

²⁴ Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници COM/2016/0767 final — 2016/0382 (COD); вж.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016PC0767>

²⁵ Вж. <https://ec.europa.eu/energy/node/71>

254 Водната енергия е важен източник на възобновяема енергия, въпреки че делът на участие на
255 останалите източници на възобновяема енергия се увеличава. Специфичните хидроенергийни
256 съоръжения с балансираща способност също могат да играят важна роля за интегрирането на
257 други променливи източници на възобновяема енергия, например вятърна и слънчева енергия.
258 Новите хидроелектрически централи или новите модификации на съществуващите съоръжения
259 оказват въздействие върху хидроморфологията, като я променят и влошават състоянието на
260 водите, поради което вероятно ще подлежат на тест по член 4, параграф 7.

261 **2.3 Стратегия на ЕС за суровините и Директива за отпадъците от** 262 **миннодобивните индустрии**

263 През 2008 г. Комисията прие Инициативата за суровините²⁶, в която беше формулирана
264 стратегия за справяне с проблема с достъпа до суровини в ЕС. Тази стратегия има три стълба,
265 които имат за цел да осигурят: i) справедливо и устойчиво снабдяване със суровини от
266 световните пазари, ii) устойчиво снабдяване със суровини в рамките на ЕС²⁷; и iii) ресурсна
267 ефективност и доставка на „вторични суровини“, получени чрез рециклиране. Стратегията
268 обхваща всички суровини, използвани от европейската промишленост, с изключение на
269 материали от селскостопанското производство и материали, използвани като гориво.

270 Отпадъците от операциите по извличането (т.е. отпадъци от извличането и преработката на
271 минерални ресурси) са един от най-големите потоци от отпадъци в ЕС. Те включват материали,
272 които трябва да се отстранят, за да се получи достъп до минералния ресурс, като например
273 горния слой на почвата, откритка и отпадъчни скали, както и остатъци, които остават след като
274 минералите са били извлечени от рудата.

275 Директива 2006/21/ЕО²⁸ предвижда мерки, процедури и насоки за предотвратяване или
276 намаляване, доколкото е възможно, на неблагоприятните въздействия върху околната среда²⁹,
277 по-специално върху водата, въздуха, почвата, фауната, флората и ландшафта, и на всички
278 произтичащи рискове за здравето на човека, които настъпват в резултат на управлението на
279 отпадъци от миннодобивните индустрии. Що се отнася до водите, изграждането и управлението
280 на съоръженията за отпадъци трябва да отговарят в краткосрочна и дългосрочна перспектива
281 на условията за предотвратяване на замърсяването на почвата, въздуха, подземните или
282 повърхностните води, в съответствие с Директивата за подземните води и РДВ.

283 В член 13, параграф 1 от директивата се посочва, че операторът на такова съоръжение трябва
284 да предприеме необходимите мерки с оглед спазването на общностните екологични норми,
285 особено за предотвратяването, в съответствие с Директива 2000/60/ЕО, на влошаването на
286 настоящото състояние на водите, между другото чрез: а) преценката за потенциала за
287 генериране на инфилтрат, включително съдържанието на замърсител в инфилтратата, от
288 депонираните отпадъци както през оперативната фаза, така и от фазата след закриването на
289 съоръжението за отпадъци, както и определянето на водния баланс на съоръжението за

²⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета — Инициативата за суровините — посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа COM(2008) 699 окончателен; вж.: https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/policy-strategy_bg

²⁷ Повече информация за устойчивото снабдяване със суровини от източници в ЕС можете да получите на следния електронен адрес: http://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/policy-strategy/sustainable-supply-eu_bg

²⁸ Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии и за изменение на Директива 2004/35/ЕО; вж.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:02006L0021-20090807>

²⁹ Директивата не се прилага за инжектиране на води и реинжектиране на изпомпани подземни води, както е определено в член 11, параграф 3, буква й), първо и второ тире от Директива 2000/60/ЕО, доколкото това е разрешено от този член.

290 отпадъци; б) предотвратяването или минимизирането на генерирането на инфилтрат и
291 замърсяването на повърхностните или подземните води и почвата от отпадъците; и в)
292 събирането и третирането на замърсената вода и инфилтратата от съоръжението за отпадъци до
293 подходящата норма, изискваща се за тяхното изпускане. Изискванията за предприемане на
294 тези мерки могат да се намалят само ако оценка на екологичните рискове покаже, че
295 съоръжението за отпадъци не създава потенциална опасност за почвата, подземните или
296 повърхностните води (член 13, параграф 3).

297 Също така съгласно член 13, параграф 5, когато се поставят миннодобивни отпадъци обратно в
298 екскавационните кухни, създадени чрез повърхностно или подземно извличане, и тези
299 екскавационни кухни ще бъдат наводнени след закриването, операторът предприема
300 необходимите мерки, за да предотврати или минимизира влошаване на състоянието на водите
301 и замърсяване на почвата в съответствие с параграфи 1 и 3. Операторът предоставя на
302 компетентния орган информацията, необходима за гарантиране на спазването на общностните
303 задължения, и по-специално тези в РДВ.

304 **2.4 Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от** 305 **наводнения**

306 През 2007 г. влезе в сила Директивата на ЕС за наводненията (ДН)³⁰, с цел да се намалят
307 неблагоприятните последици за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и
308 стопанската дейност, свързани с наводненията в Общността. Съгласно член 9 Директивата за
309 наводненията изисква от държавите членки да разработят планове за управление на риска от
310 наводнения, като се съсредоточават върху защитата, предотвратяването и подготвеността. Те
311 следва да се преразглеждат и актуализират на всеки шест години и трябва да включват кратко
312 представяне на мерките и техния приоритет, целящи постигане на целите на управлението на
313 риска от наводнения (член 7 от ДН). Първите планове за управление на риска от наводнения са
314 приети за периода 2016—2021 г.

315 Освен това държавите членки предприемат необходимите мерки за съгласуване на
316 прилагането на всички аспекти, като се съсредоточават върху възможностите за подобряване
317 на ефикасността, обмена на информация и за постигане на съвместно действие и извличане на
318 ползи (член 9 от ДН), и по-специално:

- 319 • картите на районите под заплахата и с риск от наводнения и прегледите на анализа за
320 характеризиране, изисквани съгласно член 5, параграф 2 от РДВ, и информацията на
321 картите на районите под заплахата и с риск от наводнение трябва да съответстват на
322 съответната информация, представена съгласно РДВ (член 9, параграф 1 от ДН);
- 323 • разработването и преразглеждането на плановете за управление на риска от
324 наводнения (ПУРН) и плановете за управление на речните басейни (ПУРБ) трябва да са
325 съгласувани и могат да бъдат включени (член 9, параграф 2 от ДН);
- 326 • активното участие на всички заинтересовани страни съгласно двете директиви се
327 съгласува, както е целесъобразно (член 9, параграф 3 от ДН).

328 Прилагането както на РДВ, така и на ДН ще бъде от полза за държавите членки, които са
329 възприели интегриран подход за максимално увеличаване на взаимодействието между двете

³⁰ Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно оценката и управлението на риска от наводнения <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32007L0060>

330 политики (например чрез естествени мерки за задържане на водите³¹) и свеждане до минимум
331 на конфликтите между тях. При разработването на програми от мерки съгласно двете
332 директиви е важно да се разясни на кои съвместни действия е дадено предимство и какви са
333 потенциалните конфликти, които могат да съществуват. Новите проекти за управление на риска
334 от наводнения, задействани от ДН, могат да доведат до промени в хидроморфологията,
335 например инженерни системи за защита от наводнения. Може да се наложи тези планирани
336 промени да бъдат предмет на оценките съгласно член 4, параграф 7.

337 **2.5 Рамкова директива за морска стратегия и Директива относно** 338 **морското пространствено планиране**

339 *Рамковата директива за морска стратегия* (Морска директива или РДМС, 2008/56/ЕО) има
340 цел да се постигне „добро състояние на околната среда“ на европейските морски води до
341 2020 г. чрез прилагане на два всеобхватни принципа: екосистемен подход при управлението на
342 човешките дейности и интегриран, координиран подход на регионално и подрегионално
343 равнище.

344 В контекста на изключенията е важно да се разгледат обхватите и различията между РДМС и
345 РДВ при определянето на екологичните цели:

- 346 • Както в РДМС, така и в РДВ се разглеждат крайбрежните водни обекти, но в РДМС е
347 пояснено, че крайбрежните водни обекти попадат в обхвата на тази директива, само по
348 отношение на тези специфични аспекти на екологичното състояние на морската среда,
349 които все още не са разгледани от РДВ. Следователно РДМС се прилага за
350 крайбрежните водни обекти, включени в РДВ, по допълнителни теми, като например
351 птици, китоподобни, риба, отпадъци, подводен шум и други аспекти, които все още не са
352 разгледани от РДВ.
- 353 • Както в РДВ, така и в РДМС се използват подобни концепции за техните екологични
354 цели. Доброто екологично състояние на крайбрежните водни обекти съгласно РДВ се
355 отнася до определени биологични цели за пелагични и бентосни организми, като се
356 вземат под внимание физикохимичните и хидроморфологичните параметри. Доброто
357 състояние на околната среда съгласно РДМС е понятие с по-широк смисъл и обхваща
358 11 качествени дескриптора, включително всички аспекти на биологичното разнообразие
359 (птици, бозайници, влечуги, риби, главоноги, пелагични и бентосни местообитания,
360 хранителни мрежи) и редица дескриптори, основани на натиска (чужди видове,
361 еутрофикация, хидрографски промени, замърсители, отпадъци и енергия). Съществуват
362 припокривания между определенията за добро състояние съгласно РДВ и РДМС,
363 особено по отношение на въпросите на еутрофикацията и замърсяването.

364 Член 14 от РДМС предвижда някои изключения за постигане на добро състояние в
365 крайбрежните и морските води (Забележка: да не се бъркат с „изключенията“, определени в
366 РДВ). Наред с други причини, член 14, параграф 1, буква г) предвижда задължение за
367 държавите членки да уведомяват Комисията, ако бъде установен случай, при който не могат да
368 постигнат добро състояние поради изменения или промени във физическите характеристики на
369 морските води, предизвикани от действия, предприети поради причини от висш обществен
370 интерес, които превишават по значимост отрицателното въздействие върху околната среда, в
371 това число трансгранични въздействия. Държавите членки трябва да предприемат подходящи

³¹ За допълнителна информация вж.: <http://ec.europa.eu/environment/water/adaptation/ecosystemstorage.htm>

372 ad hoc мерки, с цел да продължат дейностите за постигане на екологичните цели, да избегнат
373 по-нататъшното влошаване на състоянието на околната среда и да смекчат отрицателното
374 въздействие на равнището на съответния морски регион или подрегион или в морските води на
375 други държави членки. Освен това в член 14, параграфи 1 и 2 се уточнява, че държавите
376 членки гарантират, че промените и измененията не пречат трайно и не излагат на риск
377 постигането на добро състояние на околната среда на равнището на съответния морски регион
378 или подрегион или в морските води на други държави членки

379 Тъй като РДВ обхваща всички крайбрежни води на една морска миля отвъд базовата линия, от
380 която се простират териториалните води, трябва да се направи оценка за съответствие с РДВ и
381 евентуалното прилагане на изискванията на член 4, параграф 7 за нови физически
382 модификации, като например драгиране, изграждане на пристанища, дренаж или защита от
383 наводнения, които се осъществяват в тази зона или имат въздействие върху тази зона ..

384 *Директива 2014/89/ЕС относно морското пространствено планиране (МПП)* установява
385 обща рамка за морско пространствено планиране в Европа. Конкуренцията за морско
386 пространство — за оборудване за енергия от възобновяеми източници, аквакултура и други
387 области на растеж — подчертава необходимостта от ефективно управление, избягване на
388 потенциални конфликти и създаване на полезни взаимодействия между различните дейности.
389 Няколко морски дейности (дори офшорни) биха могли да предизвикат промяна на
390 крайбрежието (например нефтените и вятърните платформи изискват полагане на кабели и
391 тръбопроводи).

392 Ангажирането на ранен етап на морски проектант може да помогне за постигането на по-
393 голяма съгласуваност на политиките и може да намали нуждата от случаите, посочени в член 4,
394 параграф 7, за крайбрежните водни обекти.

395 **2.6 Европейски финансови инструменти**

396 Европейските финансови инструменти насърчават прилагането на конкретни политики. Всеки
397 инструмент има специално предназначение и е насочен към определени участници и дейности.
398 Предложените операции и инвестиции за нови проекти, които може да изискват оценки във
399 връзка с член 4, параграф 7 от РДВ, често са свързани с инвестиции, финансирани по линия на
400 тези инструменти, и трябва да отговарят, *inter alia*, на изискванията на законодателството на
401 ЕС, включително РДВ. По-долу са описани накратко някои от основните европейски финансови
402 инструменти в областта на водите.

403 **2.6.1 Европейски структурни и инвестиционни фондове**

404 Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) са Европейският фонд за
405 регионално развитие (ЕФРР), Кохезионният фонд (КФ), Европейският социален фонд (ЕСФ),
406 Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейският
407 фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР), които имат за цел да инвестират в създаването на
408 работни места и в устойчива и здрава европейска икономика³². Също така ЕСИФ са основният
409 инструмент на ЕС за финансиране на проекти в областта на водите.

³² Фондовете разполагат с общ бюджет от ЕС в размер на 454 446 693 EUR, който се изпълнява в рамките на 533 програми за периода 2014—2020 г. Допълнителна информация: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview> .

410 От държавите членки беше поискано да представят на Европейската комисия споразумения за
411 партньорство на стратегическо равнище, в които да се посочва как ще се използват средствата
412 по време на текущия финансов период на национално равнище. След това в специфични
413 инвестиционни програмиподробно се разяснява как ще бъдат изразходвани средствата в
414 различните региони и чрез какви проекти в съответните области на политиката..

415 ЕФРР и КФ (които заедно с Европейския социален фонд формират така наречената политика
416 на сближаване) се управляват чрез оперативни програми, които обхващат цяла държава
417 членка или регионите в нея. Политиката на сближаване³³ е важен източник на финансиране за
418 техническа инфраструктура за защита от наводнения, като диги, язовири, подпорни стени и т.н.,
419 или за инвестиции във водния, енергийния или транспортния сектор. ЕЗФРСР се управлява
420 чрез програми за развитие на селските райони. Държавите членки имат възможността да
421 поискат съфинансиране за изграждането на нови напоителни мрежи, включително язовири,
422 отводняване на земеделски земи и мерки за предотвратяване на риска от наводнения, като
423 диги и големи язовири.

424 Проектите, финансирани от ЕСИ фондовете, трябва да отговарят, *inter alia*, на изискванията на
425 законодателството на ЕС, включително на РДВ, както и на неговите изключения. Например
426 член 6 от Регламент № 1303/2013 посочва, че „Операциите, получили подкрепа от
427 европейските структурни и инвестиционни фондове, съответстват на приложимото
428 право на Съюза и националното право, свързано с прилагането му („приложимо право“)“³⁴.
429 По-конкретно, приложение 1 към Регламент № 1303/2013 изисква инвестициите да
430 съответстват на йерархията на управлението на водите в съответствие с РДВ³⁵ и съдържа
431 специфични предварителни условия, свързани с РДВ³⁶. Следователно осигуряването на
432 съответствие, също и с член 4, параграф 7, е задължителна предпоставка и задължение за
433 предложение за проект, с цел този проект да бъде избран и впоследствие допустим³⁷.

434 2.6.2 Механизъм за свързване на Европа (МСЕ)

435 Механизмът за свързване на Европа³⁸ (МСЕ) е основен финансов инструмент на ЕС,
436 финансиран от Кохезионния фонд, с цел насърчаване на растежа, заетостта и
437 конкурентоспособността чрез целенасочени инвестиции в инфраструктурата на европейско
438 равнище. Той подкрепя развитието на взаимосвързани трансевропейски мрежи в областта на
439 транспорта (TEN-T), енергетиката и цифровите услуги. Инвестициите от МСЕ запълват
440 липсващите връзки в европейския енергиен, транспортен и цифров гръбнак. МСЕ е разделен
441 на три сектора: МСЕ „Енергетика“, МСЕ „Транспорт“ и МСЕ „Телекомуникации“. МСЕ се
442 изпълнява чрез пряко управление от Европейската комисия (преки безвъзмездни средства).

³³ През програмния период 2014—2020 г. се подкрепят 11 инвестиционни приоритета или „тематични цели“. Тематична цел 6 се отнася за водата.

³⁴ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета; вж. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

³⁵ Точка 5.2.3 от приложение 1 „Обща стратегическа рамка“ към Регламент (ЕС) № 1303/2013; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1303>

³⁶ Приложение XI към Регламент № 1303/2013 за общоприложимите разпоредби (ОПР), предварителни условия за тематична цел № 6, стр. 123; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0320:0469:BG:PDF>

³⁷ Регламент за изпълнение 2015/207 на Комисията от 20 януари 2015 г. определя подробни правила за големи проекти, свързани с РДВ; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A32015R0207>

³⁸ Член 5 от Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа, за изменение на Регламент (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 680/2007 и (ЕО) № 67/2010. Общият бюджет на ЕС за периода 2014—2020 г. е 33 242 259 000 EUR.

443 Член 23 от Регламент № 1316/2013³⁹ призовава за съответствие на проектите, предложени за
444 финансиране по линия на МСЕ, със законодателството на ЕС, включително РДВ и член 4,
445 параграф 7, като предпоставка за допустимост.

446 **2.6.3 Инструмент за предприсъединителна помощ**

447 Инструментът за предприсъединителна помощ⁴⁰ (ИПП) е средство, чрез което ЕС подкрепя с
448 финансова и техническа помощ реформите в „обхванатите от процеса на разширяване
449 държави“. Средствата по ИПП увеличават капацитета на държавите по време на процеса на
450 присъединяване. ЕС прилага всеобхватни процедури за одобрение, за да гарантира, че ще
451 бъдат допуснати нови държави членки само когато те докажат, че ще могат да изпълняват
452 напълно своята роля на държави членки, а именно като спазват всички стандарти и правила на
453 ЕС. Условиата и графикът за приемане на страната кандидатка, както и за прилагането и
454 изпълнението на всички настоящи правила на ЕС („достижения на правото“) се договарят
455 между ЕС и съответната страна кандидатка.

456 Глава 27 е „Околна среда“. Достиженията на правото на ЕС включват над 200 основни правни
457 акта, включително РДВ, които обхващат хоризонталното законодателство, качеството на
458 водите и въздуха, управлението на отпадъците, опазването на природната среда, контрола
459 върху промишленото замърсяване и управлението на риска, химикалите и генетично
460 модифицираните организми (ГМО), шума и горското стопанство. Съответствието с
461 достиженията на правото на ЕС, включително прилагането и изпълнението на РДВ в страните,
462 обхванати от ИПП, изисква значителни инвестиции.

463 **2.7 Политиката по изменението на климата, включително смекчаването и** 464 **адаптирането към изменението на климата — междусекторен** 465 **проблем**

466 На конференцията по въпросите на климата в Париж (COP21) през декември 2015 г. 195
467 държави приеха първата всеобща правно обвързваща глобална сделка за климата.
468 Споразумението определи рамка за смекчаване и адаптиране, като очерта и политиката на ЕС
469 в областта на климата.

470 На различни административни равнища са разработени стратегиите, и съответно планове, за
471 адаптиране към изменението на климата и за смекчаване на последиците от това изменение.
472 Основната цел е да се намали уязвимостта към изменението на климата или да се смекчат
473 последиците от емисиите на парникови газове. Следователно могат да се задействат редица
474 мерки, като например инфраструктура за защита от наводнения, преразпределение на
475 съществуващата инфраструктура, складиране на вода (вкл. хидроенергия) и водочерпене, но
476 също и да се инвестира в екологосъобразна инфраструктура, като например естествени мерки
477 за задържане на води.

478 Ръководен документ № 24 относно управлението на речните басейни в условията на изменящ
479 се климат⁴¹ сочи, че „*прилагането на специфични мерки за адаптиране, например на*

³⁹ Член 23 от Регламент № 1316/2013, Съответствие с политиките на Съюза и правото на Съюза: „Съгласно настоящия регламент се финансира само действия, които са в съответствие с правото на Съюза и със съответните политики на Съюза“.

⁴⁰ Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II). ИПП II отделя 11,7 милиарда евро за периода 2014—2020 г.

⁴¹ https://circabc.europa.eu/sd/a/a88369ef-df4d-43b1-8c8c-306ac7c2d6e1/Guidance%20document%20on%2024%20-%20River%20Basin%20Management%20in%20a%20Changing%20Climate_FINAL.pdf

480 *инфраструктурни проекти (например за управление на риска от наводнения), може да налага*
481 *по-често отклонения съгласно член 4, параграф 7 на РДВ“.* А също и че „*дадени мерки за*
482 *адаптиране спрямо изменението на климата може да са противоположни към целите на*
483 *РДВ, например басейни за съхранение. Тези мерки трябва да отговарят на условията,*
484 *определени в член 4, параграф 7 на РДВ, относно нови модификации“.*

485 При изготвянето и изпълнението на планове за смекчаване на последиците от изменението на
486 климата и адаптирането към тях успешно би могъл да се използва интегриран подход, като се
487 вземат предвид изискванията на РДВ, с цел да се постигнат максимални полезни
488 взаимодействия между двете политики и да се сведат до минимум конфликтите между тях.

489 **2.8 Други политики в областта на околната среда**

490 РДВ е тясно свързана с други директиви и политики в областта на околната среда. В член 4,
491 параграф 9 от РДВ се посочва, че трябва да се предприемат стъпки, гарантиращи при
492 прилагането на член 4, параграф 7 (както и на член 4, параграфи от 3—6) поне такова ниво на
493 опазване, каквото е осигурено от съществуващото законодателство на Общността. С други
494 думи, трябва да се гарантира съответствие с други законодателни актове в областта на
495 околната среда въпреки прилагането на изключенията съгласно РДВ.

496 Осигуряването на съответствие също така дава възможност да се използват полезни
497 взаимодействия и да се намали работното натоварване по време на изготвяне на оценките,
498 изисквани за даден проект съгласно различно законодателство. Такова групиране на оценки и
499 рационализиране може да бъде ефективно (например по отношение на събирането на данни и
500 участието на обществеността)⁴².

501 По-долу са описани основните директиви в областта на околната среда, включително
502 Директивата за стратегическа екологична оценка (Директива за СЕО), Директивата за оценка на
503 въздействието върху околната среда (ОВОС) и Директивата за местообитанията (ДМ).
504 Специфичните връзки и възможности за рационализиране на оценките са разгледани по-
505 подробно в следващите глави на ръководния документ. В приложение А е предоставена
506 таблица с общ сравнителен преглед, в която са обобщени съответните изисквания на тези
507 директиви.

508 **2.8.1 Директива за стратегическа екологична оценка (СЕО)**

509 Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху
510 околната среда (Директива за СЕО)⁴³ има за цел да предостави високо ниво на защита на
511 околната среда и да допринесе за интегрирането на екологичните съображения в подготовката
512 на определени планове и програми, с оглед съдействие за устойчиво развитие. Директивата за
513 СЕО има за цел да защитава околната среда, като определя изисквания по отношение на
514 процедурите, които следва да се спазват от държавите членки при идентифицирането,

⁴² За по-подробна информация относно тези подходи вж. например Ръководството за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда на енергийни инфраструктурни проекти от общ интерес (ПОИ), http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf; Документ с насоки на Комисията за рационализирането на оценките на въздействието върху околната среда, извършвани съгласно член 2, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:273:FULL&from=DE>

⁴³ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30—37.

515 записването и оценката на въздействието върху околната среда на някои планове и програми,
516 които е вероятно да имат съществени последици върху околната среда.

517 Директивата за СЕО се прилага за планове и програми, които отговарят на всичките четири
518 критерия:

- 519 (i) планът или програмата следва да е предмет на изготвяне и/или приемане от орган на
520 национално, регионално или местно равнище;
- 521 (ii) планът и програмата се изискват от закони, подзаконови или административни
522 разпоредби;
- 523 (iii) те се изготвят за всеки от секторите, изброени в член 3, параграф 2, буква а) от
524 Директивата за СЕО (например селско стопанство, риболов, енергетика, промишленост,
525 транспорт, управление на водите, градско и териториално планиране или
526 земеползване); и
- 527 (iv) те определят рамката за бъдещо съгласие за разработване на проекти, изброени в
528 Директива 85/337/ЕИО, или с оглед на вероятните последици за обектите, е определено
529 за тях, че се изисква оценка съгласно член 6 или 7 от Директива 92/43/ЕИО.

530 Следователно е възможно, преди да бъдат приети, плановете и програмите, описани в
531 предходните глави, да бъдат предмет на оценка на екологичните последици съгласно
532 Директивата за СЕО.

533 Също така в Ръководен документ № 11 на CIS относно процеса на планиране⁴⁴ се посочва, че
534 планирането на земеползването и планирането на водите следва да се подкрепят взаимно,
535 доколкото е възможно, а когато е приложимо, като следва да се вземе предвид и СЕО.
536 Събирането на изходни данни, идентифицирането и оценката на разумните алтернативи и
537 кумулативните ефекти, мерките за смекчаване, разработването на процедури за мониторинг,
538 разработването на процедури за консултации и за участие на обществеността са потенциални
539 въпроси, които трябва да бъдат взети предвид по отношение на полезните взаимодействия
540 между процеса на СЕО и съответните оценки по член 4, параграф 7. Ако се очаква плановете и
541 програмите да засегнат водните обекти, се препоръчва оценката по СЕО да включва глава
542 относно РДВ и член 4, параграф 7. Това може да доведе до спестяване на ресурси, укрепване
543 на процедурите за оценка и генериране на по-цялостен подход при планирането на
544 управлението⁴⁵.

545 Прилагането на процедурата за СЕО може по-специално:

- 546 • да се използва като първа индикация дали са необходими оценки съгласно член 4,
547 параграф 7;
- 548 • да подпомогне оценката на кумулативните ефекти на редица отделни проекти в тяхната
549 цялост;
- 550 • да улеснява съответните оценки на преимуществен обществен интерес/претегляне на
551 интересите и оценката на по-добри екологични възможности в случай, че е необходим
552 тест по член 4, параграф 7.

⁴⁴ Ръководен документ № 11 на CIS — Процес на планиране; вж.: [https://circabc.europa.eu/sd/a/4de11d70-5ce1-48f7-994d-65017a862218/Guidance%20No%2011%20-%20Planning%20Process%20\(WG%202.9\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/4de11d70-5ce1-48f7-994d-65017a862218/Guidance%20No%2011%20-%20Planning%20Process%20(WG%202.9).pdf)

⁴⁵ Carter, J.; Howe, J. (2006): Рамкова директива за водите и Директива за стратегическа екологична оценка: изследване на връзките, преглед на оценката на въздействието върху околната среда 26(3):287—300

553 Следователно, за да се гарантират ефективността и ефикасността на двете оценки (СЕО и
554 съгласно член 4, параграф 7), се препоръчва компетентните органи да се координират и да
555 поддържат тясно сътрудничество помежду си по време на целия процеса, например чрез
556 събиране на информация за околната среда, оценяване на вероятното значително въздействие
557 на конкретната дейност върху околната среда, включително върху състоянието на водите,
558 осигуряване на достъп до информация, консултации и участие на заинтересованите страни и
559 обществеността.

560 **2.8.2 Директива относно оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС)**

561 Директива 2011/92/ЕС⁴⁶ относно оценката на въздействието на някои публични и частни
562 проекти върху околната среда (Директива за ОВОС), изменена с Директива 2014/52/ЕС, има за
563 цел да гарантира, че проектите, за които се предполага, че биха оказали значително
564 въздействие върху околната среда, са адекватно оценени, преди да бъдат одобрени.
565 Следователно, преди да се вземе решение дали да се допусне подобен проект, трябва да се
566 определят и оценят възможните въздействия, които той може да окаже върху околната среда
567 (вследствие на строителните работи, експлоатацията или разрушаването).

568 За проектите, изброени в приложение I към директивата, за които се счита, че имат значително
569 въздействие върху околната среда, оценката е задължителна. Други проекти, изброени в
570 приложение II към директивата, не подлежат автоматично на процедура за ОВОС. За
571 проектите, посочени в приложение II, държавите членки имат свобода на действие, за да
572 вземат решение за всеки отделен случай или в съответствие с прагове или определени
573 критерии дали проектът трябва да бъде подложен на оценка заради вероятното му значително
574 въздействие върху околната среда, като се вземат предвид съответните критерии за подбор,
575 посочени в приложение III към директивата. В случай че държавата членка реши, че проектът
576 ще има значителни въздействия върху околната среда, трябва да се направи оценка на
577 въздействието върху околната среда.

578 Уместността и възможностите за полезни взаимодействия, както и рационализирането на
579 оценките, изисквани съгласно Директивата за ОВОС и член 4, параграф 7, са описани по-
580 подробно в следващите глави на ръководния документ (вж. по-специално глава 4.2 и
581 приложение А).

582 **2.8.3 Директива за птиците и Директива за местообитанията**

583 Директива 92/43/ЕИО⁴⁷ за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна
584 има за цел да гарантира оцеляването на най-застрашените и уязвими видове в Европа. Заедно
585 с Директива 2009/147/ЕО за птиците, тя определя стандарта за опазване на природата в ЕС и
586 дава възможност на държавите членки да работят заедно в една и съща законодателна рамка,
587 за да защитят най-уязвимите видове и местообитания в техния естествен ареал в рамките на
588 ЕС. Защитените територии, определени съгласно тези директиви, формират мрежата „Натура
589 2000“.

⁴⁶ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1—21, изменена с Директива 2014/52/ЕС на европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., ОВ L 124, 25.4.2014 г., стр. 1—18

⁴⁷ Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна

590 Заедно с посочените в директивите изисквания за защита на видовете, създаването и
591 управлението на обектите на мрежата „Натура 2000“⁴⁸ са основният инструмент за поддържане
592 или привеждане на защитените видове и местообитания в благоприятно природозащитно
593 състояние. Директивата за птиците защитава около 500 вида птици, естествено срещащи се в
594 Европа. Директивата за местообитанията защитава около 1200 европейски вида, различни от
595 птици, които се считат за застрашени, уязвими, редки и/или ендемични. В директивата са
596 включени обекти, в които се намират видовете естествени местообитания, изброени в
597 приложение I (например крайбрежни и халофитни местообитания, сладководни местообитания)
598 и местообитанията на видовете, изброени в приложение II, като например бозайници, влечуги,
599 риби, ракообразни, насекоми, мекотели, двучерупчести мекотели и растения.

600 Основните изисквания за опазването и управлението на обектите на мрежата „Натура 2000“ са
601 посочени в член 6 на Директивата за местообитанията. По-специално, всеки план или проект,
602 който би могъл да навреди на обект от „Натура 2000“, трябва да бъде подложен на подходяща
603 проверка, за да се оцени въздействието му по смисъла на член 6, параграф 3 от Директивата
604 за местообитанията и може да бъде одобрен само ако не засяга целостта на обекта или ако
605 отговаря на условията за дерогации съгласно член 6, параграф 4 от Директивата за
606 местообитанията⁴⁹. Предложен проект, който оказва влияние на воден обект, следователно
607 може да не се оценява само в съответствие с член 4, параграф 7 от РДВ; също така за него
608 може да се наложи да се направят оценки за обекта от „Натура 2000“, в който се намира този
609 воден обект, съгласно член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата за местообитанията⁵⁰.

610 Следователно както РДВ, така и Директивата за местообитанията позволяват използването на
611 изключения при определени условия, въпреки че има известни разлики в процедурите и
612 условията. И в двата случая органите трябва да изпълнят съответните процедури и тестове
613 съгласно всяка една от директивите. Съществуват обаче и възможности за полезни
614 взаимодействия и рационализиране на събирането на свързаните с това данни и оценки, които
615 са изложени по-подробно в следващите глави на ръководния документ.

⁴⁸ Специални защитени зони съгласно Директивата за местообитанията и специални защитени зони съгласно Директивата за птиците.

⁴⁹ За по-подробна информация вж. ръководните документи относно член 6 от Директивата 92/43/ЕИО за местообитанията на: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htmhttp://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/new_guidance_art6_4_bg.pdf

⁵⁰ За по-подробна информация относно връзките между тези оценки вж. съответния документ, раздел 4.3, на: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/FAQ-WFD%20final.pdf>

616 3 ОБЩИ СЪОБРАЖЕНИЯ И ОБХВАТ НА ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7

617 3.1 Принципна връзка между оценките

618 Следващите раздели съдържат кратък преглед на екологичните цели на РДВ и изясняване на
619 обхвата на член 4, параграф 7, неговата приложимост и примери за условия, при които се
620 задейства тест по член 4, параграф 7.

621 Процесът за определяне дали:

- 622 • нова модификация на физическите характеристики на повърхностни водни
623 обекти/промени в нивото на подземните водни обекти може да доведе до
624 влошаване/невъзможност за постигане на добро състояние/потенциал; или
- 625 • нова устойчива човешка дейност по развитието може да доведе до влошаване на
626 състоянието от отлично състояние до добро състояние,

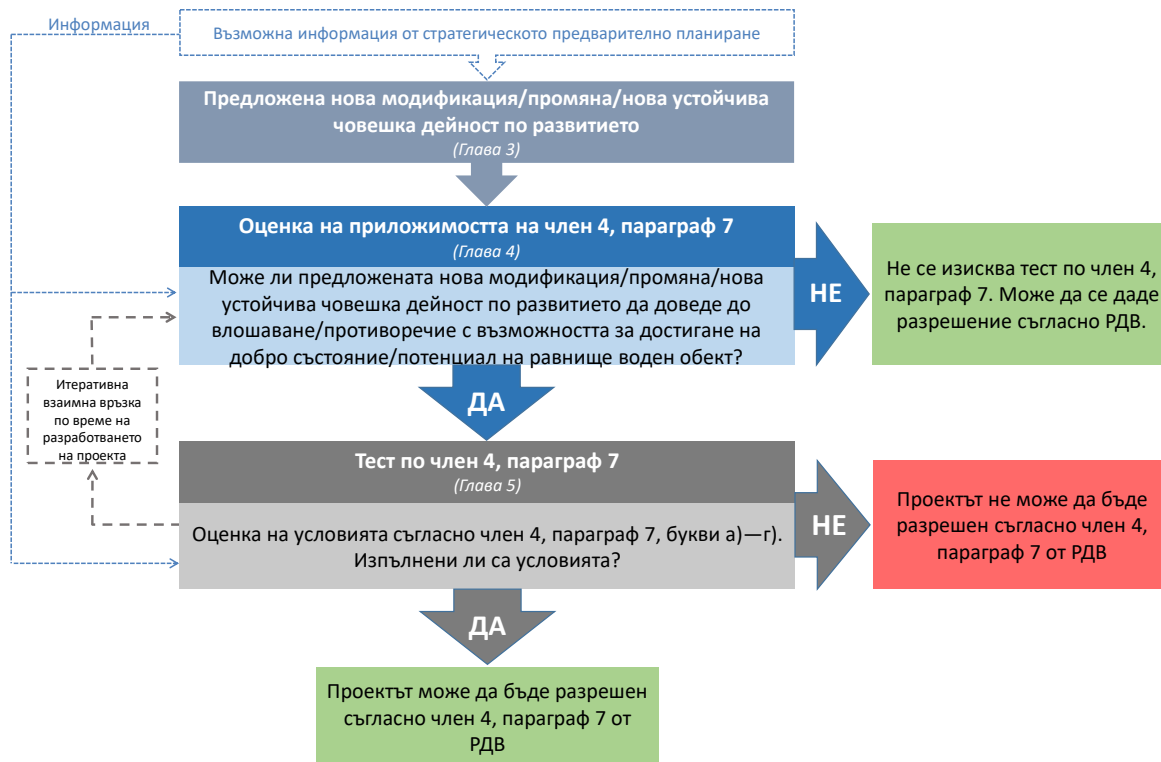
627 е първа стъпка от процедурата за разрешаване или лицензиране и трябва да бъде изпълнена
628 предварително. В този контекст процесът се нарича „оценка на приложимостта“ във връзка с
629 член 4, параграф 7 (вж. глава 4). Тази стъпка е необходима, за да се изпълнят задълженията
630 съгласно РДВ, тъй като е от съществено значение да се прецени дали се очаква предложен
631 проект⁵¹ да засегне екологичните цели за засегнатите водни обекти. Това е важна първа стъпка,
632 с цел да се определи дали е необходим „тест по член 4, параграф 7“ (вж. глава 5). „Оценката на
633 приложимостта“ трябва да се разграничава от „теста по член 4, параграф 7“. Ако се очаква
634 даден проект да не причинява влошаване или да не излага на риск постигането на добро
635 състояние/потенциал (например поради прилагането на мерки за смекчаване, които следва да
636 бъдат присъщ елемент на даден проект), тогава не се изисква тест по член 4, параграф 7 и
637 съгласно РДВ проектът може да бъде разрешен.

638 От друга страна, ако проектът може да доведе до влошаване/противоречие с постигането на
639 добро състояние/потенциал, той може да бъде разрешен само в случай, че са изпълнени
640 условията, посочени в член 4, параграф 7, букви от а)—г), от което следва, че тестът по член 4,
641 параграф 7 е успешен. Следователно, ако условията не са изпълнени и тестът по член 4,
642 параграф 7 не е успешен, съгласно РДВ проектът не може да бъде разрешен.

643 Фигура 1 илюстрира принципната връзка между оценката на приложимостта на член 4,
644 параграф 7 и теста по член 4, параграф 7. По-нататък те са разгледани по-подробно, като е
645 включена и итеративната взаимна връзка между оценката на приложимостта и теста по член 4,
646 параграф 7 по време на разработването на проекта. Стратегическо предварително планиране
647 (например за специални секторни планове за развитие) може да осигури информация за
648 разработването и подбора на проекти, за оценките, свързани с РДВ, както и за цялостния
649 процес на вземане на решения.

⁵¹ Следва да се отбележи, че терминът „проект“ не е уточнен в член 4, параграф 7. Следователно терминът се използва само с илюстративна цел. Не може да се изключи, че други видове дейности с потенциални въздействия върху състоянието или потенциала на водните обекти попадат в обхвата на член 4, параграф 7.

650 **Фигура 1: Принципна връзка между оценката на приложимостта на член 4, параграф 7 и теста по**
 651 **член 4, параграф 7**

652
 653 Имайте предвид, че освен условията, посочени в член 4, параграф 7, трябва да се гарантира,
 654 че са изпълнени и съответните други изисквания на РДВ (например член 4, параграфи 8 и 9,
 655 които са уточнени по-нататък в документа). Разследванията, предприети по време на фазата на
 656 извършване на оценката на приложимостта, както и на теста по член 4, параграф 7,
 657 предоставят възможност за използване на полезни взаимодействия с оценките, когато те се
 658 изискват съгласно друго законодателство на ЕС в областта на околната среда, по-специално
 659 съгласно Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС),
 660 Директивата за местообитанията (ДМ) и Директивата за стратегическа екологична оценка
 661 (СЕО). По-нататък връзките са описани по-подробно.

662 3.2 Кратък преглед на екологичните цели на РДВ и на член 4, параграф 7

663 Целта на Рамковата директива за водите, наред с другото, е: 1) да се постигне добро
 664 състояние/потенциал на всички водни обекти до 2015 г. и 2) да се предотврати по-нататъшното
 665 влошаване на водните обекти. Тези цели се прилагат както за повърхностните водни обекти
 666 (включително естествени, изкуствени и силно модифицирани), така и за подземните водни
 667 обекти в съответствие с член 4, параграф 1.

668 При естествените повърхностни водни обекти екологичното състояние се определя чрез
 669 биологичните качествени елементи (БКЕ), както и чрез хидроморфологичните, химичните и
 670 физикохимичните елементи, подпомагащи биологичните елементи (вж. приложение V към
 671 РДВ). Химическото състояние се определя от стандартите за качество на околната среда за

672 химикали, определени на равнище ЕС в Директива 2008/105/ЕО, изменена с Директива
673 2013/39/ЕС (приоритетни вещества и някои други замърсители)⁵².

674 На държавите членки е разрешено при определени условия да определят повърхностни водни
675 обекти като изкуствени или като силно модифицирани водни обекти (СМВО). Изкуствените
676 водни обекти са повърхностни водни обекти, създадени от човешката дейност. СМВО са
677 повърхностни водни обекти, които в резултат на физически промени от човешка дейност са
678 съществено променени по характер (член 4, параграф 3). Екологичната цел за изкуствените и
679 силно модифицираните водни обекти е да се достигне по-скоро добър екологичен *потенциал*,
680 отколкото добро екологично състояние (член 4, параграф 3), както и добро химическо
681 състояние.

682 Състоянието на подземните води се определя от количествени и от химични компоненти.
683 Количественото състояние се определя от наличните ресурси на подземни води, които не са
684 превишени от дългосрочната средна годишна степен на водочерпене; нивата и потокът на
685 подземните води са достатъчни за постигане на екологичните цели за свързаните
686 повърхностни води и земни екосистеми, зависими от подземните води; и антропогенни промени
687 в посоката на потока в резултат на промяна в нивото не предизвикват нахлуване на солени
688 води или друго нахлуване. Елементите, които определят химическото състояние на подземните
689 води, включват стандарти за качество, установени на равнище ЕС (пестициди и нитрати) и на
690 национално равнище (прагови стойности), и отсъствието на отрицателен ефект върху
691 зависимите водни и земни екосистеми (за подробности вж. точка 2.3.2 от приложение V към
692 РДВ, Директива 2006/118/ЕО и съответните ръководни документи на CIS и технически
693 доклади⁵³).

694 Тези цели, установени от РДВ, са правнообвързващи. В член 4, параграф 7 са предвидени
695 обстоятелства, при които невъзможността за постигане на някои цели на РДВ е допустима.

Член 4, параграф 7 на РДВ:

Държавите членки не са в нарушение на разпоредбите на настоящата директива, когато:

- *невъзможността за достигане на добро състояние на подземния воден обект, доброто екологично състояние или, където е необходимо, добър екологичен потенциал, или за опазване повърхностния или подземен воден обект от влошаване на състоянието му, е в резултат на нови модификации на физическите характеристики на повърхностния или промени в нивото на подземния воден обект, или*
- *невъзможността за предпазване на отличното състояние на повърхностен воден обект от влошаване е в резултат от нови устойчиви човешки дейности по развитието*

и всички следващи условия са спазени:

- а) предприети са всички практически действия за намаляване отрицателния ефект върху състоянието на водния обект;*
- б) причините за тези модификации или промени в нивото са изрично посочени и обяснени в плана за управление на речния басейн по член 13, като целите се преразглеждат*

⁵² Концентрациите на тези вещества следва да се вземат предвид само в класификацията на химическото състояние на повърхностните води, а не в класификацията на екологичното състояние/потенциал. Ако обаче от биологичния мониторинг се установи, че някои от биологичните качествени елементи показват неблагоприятни последици от експозицията на тези вещества (например директни екотоксикологични последици), тези последици трябва да бъдат взети предвид при класифицирането на екологичното състояние/потенциал. За повече подробности вж. Ръководен документ № 13 на CIS.

⁵³ Вж. например Ръководен документ № 18 на CIS за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите: https://circabc.europa.eu/sd/a/ff303ad4-8783-43d3-989a-55b65ca03afc/Guidance_document_N%C2%B018.pdf

всеки 6 години;

- в) причините за тези промени или модификации са от преимуществен обществен интерес и/или ползите за околната среда и обществото от постигане на целите по параграф 1 са по-незначими от ползите от новите модификации или промени в нивото за човешкото здраве, за поддържане на човешката безопасност или за устойчивото развитие; и
- г) полезните цели, обслужвани от тези модификации или промени в нивото на водния обект, не могат по технически причини или непропорционалност на разходите да бъдат постигнати с други средства, които са по-добрата екологична възможност.

696

697 Държавите членки са задължени — освен ако не е предвидено изключение съгласно член 4,
698 параграф 7 — да откажат разрешение за отделен проект, когато той може да доведе до
699 влошаване на водния обект или до невъзможност за достигане на добро състояние или
700 потенциал⁵⁴. Решаващият фактор, който определя дали тестът по член 4, параграф 7 трябва да
701 се изпълни, е потенциалният ефект от новата модификация/промяна или новата устойчива
702 дейност по развитието върху състоянието на водния обект (вж. глава 3.4), независимо дали
703 става въпрос за съвсем нова дейност (нова модификация/промяна или нова устойчива дейност
704 по развитието) или за изменения (например разширяване) на вече съществуващи дейности или
705 инфраструктура (например модификации или разширения на съществуващ язовир или бент). В
706 този контекст също така следва да се отбележи, че подновяването на съществуващо
707 разрешително или лицензирана дейност, например разрешително за водочерпене, може да
708 изисква тест по член 4, параграф 7 — ако условията на разрешителното са променени и
709 промяната на дейностите, предприети в съответствие с подновеното разрешително, могат да
710 доведат до влошаване на състоянието. За товарите върху водните обекти, произтичащи от
711 разрешените дейности съгласно съществуващите разрешителни, навременното
712 преразглеждане и потенциалното изменение са важни за постигането на целите на РДВ.

713 Както е посочено в член 4, параграф 7, държавите членки няма да нарушат директивата, ако
714 нова модификация/промяна/нова устойчива човешка дейност по развитието доведе до
715 влошаване или противоречие с достигането на добро състояние/потенциал на равнище воден
716 обект и са изпълнени условията, посочени в член 4, параграф 7, букви от а) — г). Като следват
717 подход на предпазливост, компетентните органи могат да разрешат проект без тест по член 4,
718 параграф 7 само ако е достатъчно сигурно, че той няма да доведе до влошаване или
719 противоречие с достигането на добро състояние/потенциал (вж. глава 4.1 за допълнителни
720 съображения). Доказателствата, на които се основава това решение, следва да бъдат
721 документирани.

722 От това следва, че оценките за това дали една нова модификация/промяна може да доведе до
723 влошаване или противоречие с достигането на добро състояние/потенциал трябва да се
724 определят предварително (*ex-ante*), което представлява фазата „Оценка на приложимостта“
725 съгласно член 4, параграф 7.

726 В този контекст е важно да се има предвид, че определянето на изкуствени или СМВО в
727 съответствие с член 4, параграф 3 не се счита за някакъв вид изключение. Изкуствените водни
728 обекти и СМВО се считат за специфична категория водни обекти със собствена

⁵⁴ Вж. Решение на Съда от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. срещу Bundesrepublik Deutschland, C-461/13, ECLI:EU:C:2015:433
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=165446&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1112450>

729 класификационна схема и цели. Следователно и за водните обекти, определени като
730 изкуствени или силно модифицирани, невъзможността за достигане на добър екологичен
731 потенциал или влошаване поради нова модификация може да бъде разрешено само ако са
732 изпълнени условията по член 4, параграф 7.

733 3.3 Обхват на член 4, параграф 7

734 Съгласно първата част на член 4, параграф 7 невъзможността за достигане на добро състояние
735 на подземния воден обект, добро екологично състояние или, където е необходимо, добър
736 екологичен потенциал, или за опазване на повърхностния или подземния воден обект от
737 влошаване на състоянието му се разглежда като резултат от нови модификации на
738 физическите характеристики на повърхностния воден обект или промени в нивото на
739 подземния воден обект. Освен това съгласно втората част на член 4, параграф 7
740 невъзможността за предпазване на отличното състояние на повърхностен воден обект от
741 влошаване се разглежда като резултат от нови устойчиви човешки дейности по развитието.

742 Определенията на горните термини⁵⁵ са следните:

743 • Нови модификации: Модификации на физическите характеристики на повърхностни водни
744 обекти означава модификации на техните хидроморфологични характеристики
745 (хидрологичен режим, продължителност на реките, морфологични условия, приливен
746 режим). Тук няма изискване по отношение на размера или пространствената степен на
747 модификациите, внесени от проекта. Също така тази разпоредба обхваща и малки
748 модификации. Ефектът върху състоянието може да е резултат директно от модификацията
749 или промяната или може да е резултат от промени в качеството на водата, причинени от
750 модификацията или промяната. Това може да включва водноелектрически централи,
751 схеми за защита от наводнения, бъдещи проекти за корабоплаване или водочерпене,
752 които са в обхвата на тази разпоредба, като примерите са неизчерпателни. Също така
753 хидроморфологичните характеристики на каптираната вода, събрана за хидроенергия и
754 водоснабдяване, могат да диктуват условията на окисляемост и температурните условия,
755 които водят до влошаване на екологичното състояние на събраната вода и надолу по
756 течението на реката (вж. също глава 3.5). Те могат да се различават от характеристиките
757 на немодифициран воден обект.

758 Ефектът върху състоянието на тези модификации и промени може да бъде ограничен до
759 водните обекти, в които са предприети дейности по модификации; или да се простира до
760 водни обекти, извън които се извършват дейности по модификации. Например
761 водочерпенето от подземен воден обект може да причини неблагоприятен ефект върху
762 свързан с него повърхностен воден обект и следователно може да се наложи да се
763 направи и тест по член 4, параграф 7 на този свързан повърхностен воден обект (вж. глава
764 3.5).

765
766 • Промени в нивото на подземните води: Те могат да са резултат от нови водочерпения от
767 подземни води чрез нови сондажи или увеличени водочерпения от съществуващи
768 сондажи. Също така модификациите на повърхностните води могат да доведат до промени
769 в нивото на подземните води.

770

⁵⁵ Вж. също Ръководен документ № 20 на CIS: http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/pdf/Guidance_document%2020.pdf

771 • Нови устойчиви човешки дейности по развитието: Директивата не дава определение за
772 тези дейности; устойчивостта обаче включва икономически, социални и екологични
773 аспекти. По принцип такива дейности не могат да бъдат определени сами по себе си чрез
774 набор от критерии или политики, но са оформени от съответните изисквания за вземане на
775 решения в рамките на отворена и итеративна процедура. Точното определение за дейност,
776 попадаща в обхвата на устойчивото развитие, следователно ще зависи от аспекти, като
777 време, мащаб, участващи заинтересовани страни и налична информация. Съответните
778 изисквания за процесите са предвидени в самата РДВ, Директивата за стратегическа
779 оценка на околната среда, Директивата за оценка на въздействието върху околната среда
780 и Директивата „Орхус“ и следва да се ръководят от принципите на Договора за ЕО,
781 принципа „замърсителят плаща“, принципа на предпазливост и превантивните действия,
782 принципа за отстраняване на замърсяването при източника и принципа на устойчивост.
783 Насоки за устойчиво развитие могат да бъдат намерени в целите на ООН за устойчиво
784 развитие, формулирани, например чрез Съобщението относно следващите стъпки за
785 устойчиво европейско бъдеще и свързания с него работен документ на службите, приети
786 от Европейската комисия на 22 ноември 2016 г.⁵⁶. Освен това процесът на вземане на
787 решения трябва да следва принципите на добро управление, включително съгласуваност
788 на политиките, социално приобщаване и прозрачност, и да използва най-добре наличните
789 алтернативи. При прилагането на втора точка от член 4, параграф 7 може да се обмисли
790 общ подход за бизнес проекти за развитие с малък мащаб, които засягат един и същ воден
791 обект.

792 В Таблица 2 е представен общ преглед на модификациите и дейностите, обхванати от член 4,
793 параграф 7, както и връзката и потенциалния ефект върху различни качествени елементи на
794 повърхностните и подземните водни обекти.

- 795 1. Новите модификации на физическите характеристики на повърхностните водни обекти
796 (хидроморфологични промени) могат да имат директни или индиректни въздействия върху
797 биологичните качествени елементи и съответните подпомагащи качествени елементи на
798 повърхностните водни обекти, както и потенциалните индиректни въздействия върху
799 количественото състояние на подземните води (например промените в хидрологията или
800 морфологията на повърхностните води могат да доведат до промени в нивата на
801 подземните води). Също така съществуват и потенциални индиректни въздействия върху
802 химическото състояние на повърхностните или подземните водни обекти (например
803 водочерпенето може да намали способността за разреждане и следователно
804 концентрациите да се увеличат).
- 805
- 806 2. Промените в нивото на подземните води могат да имат потенциален директен ефект върху
807 количественото състояние на подземните води, но в някои случаи и индиректни
808 въздействия върху качествения елементи, определящи екологичното състояние на
809 повърхностните води и/или химическото състояние на подземните води (вж. също глава
810 3.4.2).
- 811 3. Втората точка от член 4, параграф 7 се отнася до влошаване на състоянието на
812 повърхностните водни обекти от отлично състояние до добро състояние в резултат на нови
813 устойчиви човешки дейности по развитието. Влошаването на подземните води не е
814 включено в обхвата на тази точка (нито количественото, нито химическото състояние), нито
815 изкуствените или силно модифицираните водни обекти поради прякото позоваване на

⁵⁶ Налично на: http://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/implementation/index_en.htm

816 „състояние“. Също така не се отнася до химическото състояние на повърхностните води,
817 тъй като класовете за качество за химическото състояние са само „добро“ или
818 „непостигнато добро“ (РДВ, приложение V, точка 1.4.3), но не и „отлично“. Пример, за който
819 може да се отнася втората точка от член 4, параграф 7, е нова пречиствателна станция за
820 градски отпадъчни води (ако може да се определи като нова устойчива човешка дейност по
821 развитието), която се зауства в повърхностен воден обект в отлично състояние, при което
822 влошаването от отлично до добро екологично състояние (но не по-лошо) ще бъде
823 разрешено само в случай, че са изпълнени критериите, посочени в член 4, параграф 7.

824 **Имайте предвид, че член 4, параграф 7 не предоставя изключение за влошаване,**
825 **причинено от въвеждането на замърсители от точкови или дифузни източници, които**
826 **влошават състоянието на водния обект до състояние под доброто**⁵⁷. Това е така, защото
827 първата част на член 4, параграф 7 се отнася само до нови модификации на физическите
828 характеристики на повърхностен воден обект или промени в нивото на подземните водни
829 обекти, но не и до точкови или дифузни източници на замърсяване. Съответно въвеждането на
830 замърсители може да попада в обхвата само на втората част на член 4, параграф 7 — нови
831 устойчиви човешки дейности по развитието — която се отнася само до влошаването на
832 състоянието на повърхностните водни обекти от отлично състояние до добро състояние.

833 **Таблица 2: Модификации съгласно член 4, параграф 7, качествени елементи и възможни**
834 **въздействия**

Модификация/ промяна/устойчива човешка дейност по развитието съгласно член 4, параграф 7	Повърхностни водни обекти			Подземни водни обекти		
	Екологично състояние/потенциал			Химическо състояние	Количество но състояние	Химическо състояние
	Биологични качествени елементи	Подпомагащи елементи				
		Хидроморфологични качествени елементи	Химични и физиохимични качествени елементи			
1) Модификация на физическите характеристики на повърхностен воден обект	Възможни директни/индиректни въздействия	Възможни директни/индиректни въздействия	Възможни директни/индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия
2) Промени в нивото на подземни водни обекти	Възможни индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия	Възможни индиректни въздействия	Възможни директни въздействия	Възможни индиректни въздействия
3) Нови устойчиви човешки дейности по развитието*	Възможни директни/индиректни въздействия	Възможни директни/индиректни въздействия	Възможни директни/индиректни въздействия	Не е приложимо (защото няма определени за отлично състояние)	Не е приложимо (защото не е разгледано в този конкретен контекст)	

835 * Не са определени допълнително, следователно потенциалните въздействия могат да бъдат директни или индиректни.
836 Подземните води не се разглеждат, а само влошаване на повърхностните води от отлично до добро състояние, поради
837 което не са от значение за химическото състояние на повърхностните води, тъй като няма определение за отлично
838 химическо състояние на повърхностните води. Също така не се отнася за изкуствените или силно модифицираните
839 водни обекти и следователно за екологичния потенциал, тъй като „новите устойчиви човешки дейности по развитието“
840 засягат само влошаването на водните обекти от отлично до добро състояние.

⁵⁷ Ръководен документ № 20 на CIS: https://circabc.europa.eu/sd/a/2a3ec00a-d0e6-405f-bf66-60e212555db1/Guidance_documentN%C2%B020_Mars09.pdf

841 **3.3.1 Съображения относно продължителността на ефекта върху** 842 **състоянието/потенциала на водния обект**

843 Въпрос, който трябва да се разгледа, е продължителността на ефекта на предложените
844 дейности върху състоянието/потенциала на водния обект. Предложените дейности могат да
845 причинят:

- 846 i. временен ефект върху качествените елементи, който позволява
- 847 състоянието/потенциалът на водния обект да се възстанови в кратък период от време;
- 848 ii. дългосрочен ефект, при който състоянието/потенциалът на водния обект се променя
- 849 постоянно или за продължителен период от време и не се очаква да се възстанови.

850 Ако състоянието или потенциалът на даден елемент е засегнат само временно за кратък
851 период от време и се очаква да се възстанови в кратък период от време, естествено или в
852 резултат на смекчаване, и няма да има дългосрочни неблагоприятни последици, тези
853 колебания не представляват влошаване на състоянието/потенциала и не се изисква
854 прилагането на тест съгласно член 4, параграф 7. Ако се очаква ефектът върху
855 състоянието/потенциала на водния обект да бъде постоянен или за продължителен период от
856 време, тези дейности следва да бъдат предмет на тест по член 4, параграф 7.

857 Няма да даваме определение за „кратък период от време“ или „дълъг период от време“.
858 Въпреки това честотите, посочени за програмите за мониторинг⁵⁸, могат да служат за ориентир.

859 Продължителността на ефекта зависи от характера на предложената дейност. Постоянен или
860 дългосрочен ефект може да възникне в резултат на постоянни или текущи модификации или
861 дейности (например влошаване поради значителни хидроморфологични промени, влошаване
862 на състоянието от отлично до добро поради непрекъснатото заустване на замърсители,
863 влошаване на състоянието на подземните води поради непрекъснато водочерпене на подземни
864 води).

865 Временен краткосрочен ефект може да възникне в резултат на краткотрайни човешки дейности,
866 като строителство или работи по поддръжка. Например временният ефект, дължащ се на
867 установяването на модификацията по време на фазата на изграждане, не е необходимо да
868 бъде разгледан, стига да няма дългосрочни неблагоприятни последици и след това да не се
869 очаква влошаване на състоянието или потенциала на елемента във водния обект.

870 Що се отнася до поддръжката, честотата може да окаже влияние на ефекта върху състоянието
871 или потенциала на водния обект. Преминаването от чести дейности за поддръжка към по-
872 наблюдателна практика и действие по заявка, които имат само краткосрочен ефект, могат да
873 намалят въздействията, като същевременно позволяват да се запази приложението. Обаче в
874 други случаи, ако поддръжката не е била извършвана редовно или наскоро, може да има същия
875 ефект върху екологичното състояние/потенциал като този на напълно ново строителство. С
876 други думи, ако състоянието/потенциалът на водния обект са се възстановили/стабилизирали
877 от последната извършена дейност за поддръжка, фактът, че дейността се разглежда като
878 „поддръжка“ от инженерна гледна точка, не означава непременно, че тя не може да повлияе на
879 състоянието на водния обект. В такива случаи дейността по „поддръжка“ следва да се оцени по

⁵⁸ Вж. точки 1.3.4 и 2.2.3 от приложение V към РДВ.

880 същия начин като предлагана нова физическа модификация и може да се наложи да се
881 приложи тестът по член 4, параграф 7.

882 Обърнете внимание, че редовните работи по поддръжката (например драгиране като дейност
883 по поддръжката) потенциално могат да допринесат до невъзможност за достигане на добро
884 екологично състояние. Макар че непрекъснатата поддръжка може да даде възможност за
885 достигане на добро състояние на водния обект, спирането или ограничаването на дейностите
886 по поддръжка в определени силно модифицирани водни обекти може да доведе до „значителни
887 отрицателни въздействия върху използването“ по смисъла на член 4, параграф 3, във връзка с
888 което е било извършено определянето. В такива случаи дейностите по поддръжката могат да
889 бъдат взети предвид в процеса на определяне на „добър екологичен потенциал“ и
890 следователно не биха били предмет на тест по член 4, параграф 7.

891 В определени случаи също може да възникне и временен отрицателен ефект върху
892 качествените елементи в резултат от прилагането на мерки съгласно Програмата от мерки за
893 подобряване състоянието или потенциала на водния обект (например мерки за морфологично
894 възстановяване). Това се дължи на факта, че природата може да се нуждае от време за
895 възстановяване или че може да е необходимо време за достигане на пълна екологична
896 ефективност на мерките след намесата в екосистемата. Такива случаи могат да бъдат предмет
897 на изключения съгласно член 4, параграф 4, основаващи се на „естествените условия“ (вж.
898 глава 5.5.3), но не трябва да изискват тест по член 4, параграф 7.

899 И накрая, горепосочените съображения относно продължителността на ефекта в контекста на
900 член 4, параграф 7 трябва да бъдат разграничени от „временното влошаване“ по смисъла на
901 член 4, параграф 6, което се ограничава до *естествени причини или обстоятелства,*
902 *свързани с непреодолима сила*, които са изключителни или не са могли да бъдат предсказани
903 (например влошаване поради силни наводнения или продължителни засушавания).

904 **3.3.2 Съображения относно размера на модификация и границите на воден обект**

905 Размерът на модификация или задължението за извършване на ОВОС не е непременно
906 уместен критерий за определяне на необходимостта от тест по член 4, параграф 7. Уместният
907 подход е да се прецени дали даден проект, независимо от неговата значимост, може да доведе
908 до влошаване на състоянието/потенциала на водния обект или да предотврати достигането на
909 добро състояние/потенциал. От това следва, че проекти с всякакъв размер могат да попаднат в
910 обхвата на член 4, параграф 7.

911 Потенциалният ефект на модификациите върху състоянието/потенциала на воден обект може
912 да е различен независимо от размера на предложена модификация, но в зависимост например
913 от това дали са засегнати местообитания, които са важни за състоянието на даден воден обект.
914 Следователно ефектът може да е различен за модификации в участъци от воден обект без
915 значение за екосистемата, в сравнение с много чувствителните участъци, в които се намират
916 ключови местообитания, например за размножаването на някои видове риба.

917 Друг важен аспект в този контекст е ясното определяне на границите на водните обекти. „Воден
918 обект“ следва да означава кохерентен, отделен и значителен елемент от повърхностните или
919 подземните води в речния басейн (територия), за който трябва да се прилагат екологичните
920 цели на директивата. Следователно основната цел на идентифицирането на „водни обекти“ е
921 да се осигури възможност за точно описание на състоянието и сравнение с екологичните

922 цели⁵⁹. Поради това ясното определяне на границите на водните обекти е от съществено
923 значение. Това е така, защото резултатите от оценката на въздействието на даден проект
924 върху състоянието/потенциала на водния обект могат да се различават в зависимост от това
925 дали границите на водния обект са правилно определени.

926 Освен това, въпреки че размерът на дадена модификация може да бъде подходящ (например
927 дължината на морфологична модификация или площта, на която се променя нивото на
928 подземните води), критериите, които отчитат само дела на даден воден обект, предлаган за
929 модификация, не е необходимо да са от съществено значение. Например по-малки
930 модификации в даден чувствителен участък на воден обект могат да имат по-тежки последици
931 в сравнение с по-големи модификации в по-малко чувствителен участък на същия воден обект.

932 Следователно съответният критерий е дали предложената модификация може да повлияе или
933 да не повлияе на състоянието/потенциала на воден обект. В противен случай държавите
934 членки няма да могат да прилагат целите на директивата правилно. Опитът, придобит по време
935 на оценките на товарите–въздействия върху съществуващите модификации, може да се окаже
936 полезен в този контекст.

937 **3.3.3 Проекти извън обхвата на член 4, параграф 7**

938 Ръководният документ е насочен към проекти, които попадат в обхвата на член 4, параграф 7, и
939 неговата приложимост. За пълнота също накратко са разгледани и проекти, които са извън
940 обхвата на член 4. Проектите, които не се разглеждат като нови модификации на физическите
941 характеристики на повърхностните водни обекти, промени в нивото на подземните водни
942 обекти или нови устойчиви човешки дейности по развитието и които следователно не попадат в
943 обхвата на член 4, параграф 7, могат да засегнат състоянието/потенциала на водните обекти.
944 Стъпките, посочени в „Оценката на приложимостта на член 4, параграф 7“, могат да са полезни
945 в по-широкия контекст за оценка на това дали такива проекти могат да доведат до влошаване
946 или противоречие с постигането на целите на РДВ.

947 Ако заключението на оценката е, че не се очаква тези проекти да доведат до влошаване или
948 противоречие с достигането на добро състояние/потенциал на водните обекти, в съответствие
949 с РДВ може да се даде разрешение. Обърнете внимание, че ако заключението на оценката е,
950 че се очаква влошаване или противоречие с достигането на добро състояние/потенциал и тези
951 проекти са извън обхвата на член 4, параграф 7, в съответствие с РДВ не може да се даде
952 разрешение.

953 **3.4 Условия за задействие на тест по член 4, параграф 7**

954 Екологичните цели на РДВ са определени в член 4 на Директивата (за обобщението им вж.
955 глава 3.2). Обхватът на член 4, параграф 7 и потенциалният ефект на проектите по смисъла на
956 член 4, параграф 7 — 1) нови модификации на физическите характеристики на повърхностен
957 воден обект, 2) промени в нивото на подземните води и 3) нови устойчиви човешки дейности по
958 развитието — са обяснени в глава 3.3. Двете основни цели, по отношение на които трябва да
959 се оценяват тези нови проекти, са дали те причиняват:

⁵⁹ Ръководен документ № 2 — Идентифициране на водните обекти; Вж: <https://circabc.europa.eu/sd/a/655e3e31-3b5d-4053-be19-15bd22b15ba9/Guidance%20No%20-%20Identification%20of%20water%20bodies.pdf>

- 960 • влошаване на състоянието (или потенциала) на повърхностен или подземен воден
961 обект; или
- 962 • предотвратяване на достигането на добро състояние на подземните води, добро
963 екологично състояние/потенциал за водни обекти, за които в дадения момент е
964 невъзможно да се достигне това състояние/потенциал.

965 Бяха дадени следните пояснения⁶⁰ относно начина, по който следва да се тълкува
966 съответствието с екологичните цели на директивата в оценката на новите проекти:

- 967 • съгласие за благоустройствения проект не трябва да се дава от орган за издаване на
968 разрешения, когато проектът може да доведе до влошаване на състоянието на
969 повърхностен воден обект или когато това е в противоречие с достигането на добро
970 състояние на повърхностните води или на добър екологичен потенциал и добро
971 химическо състояние на повърхностните води до датата, определена в директивата,
972 освен ако не бъде предоставена дерогация;
- 973 • „влошаването на състоянието“ на съответния повърхностен воден обект включва
974 намаляване с един клас на всеки елемент от „качествените елементи“ по смисъла на
975 приложение V към РДВ, дори ако намаляването не води до преминаване в по-долен
976 клас на класификацията на повърхностния воден обект като цяло;
- 977 • ако качественият елемент вече е в най-ниския клас, всяко влошаване на този елемент
978 представлява влошаване на състоянието по смисъла на член 4, параграф 1, буква а),
979 точка i) от РДВ.

980 Следващите глави имат за цел да покажат примери и съображения за практическото
981 приложение на горепосочените принципи за повърхностни и подземни водни обекти. Обърнете
982 внимание, че практическото приложение на тези принципи и свързаните с това оценки за това
983 дали планиран проект се очаква да доведе до влошаване или противоречие с достигането на
984 добро състояние/потенциал, в могат да са по-ясни и надеждни в някои проекти, но в други
985 случаи да поставят по-големи предизвикателства. Свързани практически съображения също
986 така са разгледани и в глави 3.7 и 4.1 на ръководния документ.

987 3.4.1 Практически съображения и примери за повърхностни водни обекти

988 Въз основа на горните разяснения са представени следните практически примери за
989 повърхностни водни обекти, които илюстрират условията, при които се задейства тест по член
990 4, параграф 7 за вземане на решение относно разрешаването на нова модификация или нова
991 устойчива човешка дейност по развитието.

992 Пример 1 илюстрира случай, при който цялостното екологично състояние на воден обект може
993 да се влоши поради предложена нова модификация, което води до задействане на тест по член
994 4, параграф 7.

995 Таблица 3: Пример 1 — Влошаване на цялостното състояние

Пример 1 — Влошаване на цялостното състояние
Начална точка: Цялостно екологично състояние, определено от качествения елемент при най-лоши условия (в този случай средно).
Ефект, дължащ се на модификация: Цялостното състояние може да се влоши поради влошаване на отделни

⁶⁰ Решение на Съда от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. срещу Bundesrepublik Deutschland, C-461/13 http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d6146e624bf57c46808158f287aced950b_e34KaxiLc3eQc40LaxqMbn4Pax8Le0?text=&docid=165446&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11661

качествени елементи (в този пример бентосната безгръбначна фауна и рибната фауна в резултат на влошаване на морфологията), което води до задействане на тест по член 4, параграф 7. В този случай примерът включва промяна в цялостното състояние на водния обект от средно до недобро.

Качествени елементи	Биологични качествени елементи			Хидроморфологични качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи			Хим. и физикохим. качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи		Цялостно екологично състояние
	Водна флора	Бентосна безгръбначна фауна	Рибна фауна	Хидрология	Морфология	Продължителност	Общи условия	Специфични и замърсители на речните басейни	
Начална точка	2	2	3	по-лошо от 2**	2*	по-лошо от 2**	2*	2	3
Ефект, дължащ се на модификация	2	3	4	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	2*	2	4

996 1: отлично; 2: добро; 3: средно; 4: недобро; 5: лошо

997 * Условия, съответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

998 * Условия, несъответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

999 Пример 2 илюстрира случай, при който цялостното екологично състояние се запазва, но един
1000 биологичен качествен елемент може да се влоши поради предложена нова модификация, което
1001 води до задействане на тест по член 4, параграф 7.

1002 **Таблица 4: Пример 2 — Цялостното състояние не се променя, но има влошаване на биологичен**
1003 **качествен елемент**

Пример 2 — Цялостното състояние не се променя, но има влошаване на биологичен качествен елемент									
Начална точка: Цялостно екологично състояние, определено от качествения елемент при най-лоши условия (в този случай добро).									
Ефект, дължащ се на модификация: Цялостното екологично състояние се запазва добро, но един биологичен качествен елемент може да се влоши — в този пример се влошава рибната фауна поради влошаване на качествените елементи „хидрология“ и „продължителност“, което води до задействане на тест по член 4, параграф 7.									
Качествени елементи	Биологични качествени елементи			Хидроморфологични качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи			Хим. и физикохим. качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи		Цялостно екологично състояние
	Водна флора	Бентосна безгръбначна фауна	Рибна фауна	Хидрология	Морфология	Продължителност	Общи условия	Специфични и замърсители на речните басейни	
Начална точка	2	1	1	1	1	1	2*	1	2
Ефект, дължащ се на модификация	2	1	2	2*	1	2*	2*	1	2

1004 1: отлично; 2: добро; 3: средно; 4: недобро; 5: лошо

1005 * Условия, съответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

1006 Пример 3 илюстрира случай, при който цялостното екологично състояние на воден обект може
1007 да се влоши от отлично до добро поради предложена нова модификация, което води до
1008 задействане на тест по член 4, параграф 7.

1009 **Таблица 5: Пример 3 — Влошаване на състоянието от отлично до добро**

Пример 3 — Влошаване на състоянието от отлично до добро									
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Начална точка: Цялостното екологично състояние е отлично, тъй като всички качествени елементи са от клас в отлично състояние.									
Ефект, дължащ се на модификация: Отделни качествени елементи могат да се влошат (в този пример бентосната безгръбначна фауна, рибната фауна и морфологията), от което следва, че цялостното състояние може да се влоши от отлично до добро, което води до задействане на тест по член 4, параграф 7.									
Качествени елементи	Биологични качествени елементи			Хидроморфологични качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи			Хим. и физикохим. качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи		Цялостно екологично състояние
	Водна флора	Бентосна безгръбначна фауна	Рибна фауна	Хидрология	Морфология	Продължителност	Общи условия	Специфични и замърсители на речните басейни	
Начална точка	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ефект, дължащ се на модификация	1	2	2	1	2*	1	1	1	2

1010 1: отлично; 2: добро; 3: средно; 4: недобро; 5: лошо

1011 * Условия, съответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

1012 Пример 4 илюстрира случай, при който качественият елемент, който вече е в най-ниския клас
 1013 (лош), може да се влоши допълнително. Имайте предвид, че всяко по-нататъшно влошаване на
 1014 качествен елемент, който вече е в най-ниския клас, се счита за влошаване, което води до
 1015 задействане на тест по член 4, параграф 7.

1016 От практическа гледна точка съображенията относно по-нататъшното влошаване на качествен
 1017 елемент, който вече е в най-ниския клас, могат да включват аспекти, отнасящи се до това дали
 1018 подобно по-нататъшно влошаване ще бъде измеримо или ще има забележими отрицателни
 1019 въздействия върху структурата и функцията на разглеждания воден обект, базирано на
 1020 разумна оценка. Освен това общият контекст на РДВ и специфичните изисквания, посочени в
 1021 член 4, параграф 7, трябва да бъдат отразени, т.е. **условията съгласно член 4, параграф 7**
 1022 **се прилагат в случаите, когато предложена модификация предотвратява постигането на**
 1023 **добро състояние/потенциал.** По-нататъшното влошаване на воден обект, който понастоящем
 1024 не успява да постигне това състояние или потенциал, и който всъщност е в най-ниския клас,
 1025 отдалечава водния обект от постигането на целите на РДВ и следователно възниква
 1026 необходимостта от опазване, подобряване и възстановяване на такива водни обекти. От това
 1027 следва, че органите следва да бъдат особено бдителни по отношение на по-нататъшното
 1028 влошаване на качествен елемент, който вече е в най-ниския клас.

1029 **Таблица 6: Пример 4 — Влошаване на качествен елемент на повърхностен воден обект, който вече**
 1030 **е в най-ниския клас**

Пример 4 — Влошаване на качествен елемент, който вече е в най-ниския клас									
Начална точка: Цялостното екологично състояние е лошо, тъй като един качествен елемент е от клас в лошо състояние (рибна фауна).									
Ефект, дължащ се на модификация: Качественият елемент, който вече е в най-ниския клас (лош), продължава да се влошава (в този пример по-нататъшна загуба на състава или изобилие на рибна фауна поради морфологични промени), което води до задействане на тест по член 4, параграф 7. Следва да се отбележи, че всяко по-нататъшно влошаване на качествен елемент, който вече е в най-ниския клас, се счита за влошаване и отдалечава водния обект от постигането на целите на РДВ.									
Качествени елементи	Биологични качествени елементи			Хидроморфологични качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи			Хим. и физикохим. качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи		Цялостно екологично състояние
	Водна флора	Бентосна безгръбнач на фауна	Рибна фауна	Хидрология	Морфология	Продължителност	Общи условия	Специфични замърсители на речните басейни	
Начална точка	2	3	5	по-лошо от 2**	2*	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	5
Ефект, дължащ се на модификация	2	3	5↓	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	по-лошо от 2**	5

1031 1: отлично; 2: добро; 3: средно; 4: недобро; 5: лошо

1032 * Условия, съответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

1033 * Условия, несъответстващи на постигането на стойностите, определени за добро състояние на биологичните качествени елементи

1034

1035 **Практически съображения за ролята на подпомагащите елементи**

1036 Списъците с качествени елементи за всяка категория повърхностни води са подразделени на
 1037 три групи „елементи“: 1) биологични елементи, 2) хидроморфологични елементи, подпомагащи
 1038 биологичните елементи; и 3) химични и физикохимични елементи, подпомагащи биологичните
 1039 елементи (вж. приложение V към РДВ).

1040 *Хидроморфологични елементи, подпомагащи биологичните качествени елементи*

1041 Както е посочено в Ръководен документ № 13 на CIS⁶¹, при отнасяне на водните обекти към
 1042 клас „отлично екологично състояние“ (и клас „максимален екологичен потенциал“) трябва да се
 1043 вземат под внимание стойностите на хидроморфологичните качествени елементи, т.е. при
 1044 понижаване на класа от клас „отлично екологичното състояние“ (максимален екологичен
 1045 потенциал) до клас „добро екологично състояние“ (или потенциал). За другите класове
 1046 състояние/потенциал, хидроморфологичните елементи е необходимо да отговарят на
 1047 условията в зависимост от постигането на стойностите, определени за биологичните
 1048 качествени елементи. Следователно класифицирането на водните обекти като водни обекти с
 1049 добро, средно, недобро или лошо екологично състояние/потенциал може да бъде направено
 1050 въз основа на състоянието на биологичните качествени елементи.

1051 Обърнете внимание, че състоянието на подпомагащите елементи следва да отговаря на
 1052 условията за достигането на определените стойности за биологичните качествени елементи, а
 1053 компетентните органи следва да са в състояние да установят в даден случай дали

⁶¹Вж. Ръководен документ № 13 на CIS, глава 2 и фигура 1 относно всеобхватния подход към класификацията на екологичното състояние и екологичния потенциал: [https://circabc.europa.eu/sd/a/06480e87-27a6-41e6-b165-0581c2b046ad/Guidance%20No%2013%20-%20Classification%20of%20Ecological%20Status%20\(WG%20A\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/06480e87-27a6-41e6-b165-0581c2b046ad/Guidance%20No%2013%20-%20Classification%20of%20Ecological%20Status%20(WG%20A).pdf)

1054 подпомагащият качествен елемент отговаря на условията в зависимост от стойностите,
1055 определени за биологичните качествени елементи. Примери 2 и 3 по-горе илюстрират случаи,
1056 при които се очаква биологичните качествени елементи да се влошат поради влошаването на
1057 отделни хидроморфологични качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи, в
1058 резултат на предложената модификация и следователно се задейства тест по член 4, параграф
1059 7.

1060 Също така в този контекст трябва да се разгледа въпросът дали една нова модификация може
1061 да е в противоречие с достигането на добро състояние/потенциал. Може да се даде пример с
1062 воден обект, който в момента е в състояние по-ниско от добро състояние/потенциал например
1063 поради замърсяване, но хидроморфологичните условия отговарят на изискванията за
1064 достигане на добро състояние/потенциал. Планирана нова модификация, която се очаква да
1065 влоши определен хидроморфологичен качествен елемент (например стойностите за
1066 морфологията отговарят само на стойности за средно състояние/потенциал), може да не влоши
1067 незабавно биологичен качествен елемент (който вече е в по-ниско състояние от доброто
1068 състояние поради замърсяване), но може да е в противоречие с достигането на добро
1069 състояние/потенциал след прилагането на мерки за намаляване на замърсяването в
1070 съответствие с Програмата от мерки към Плана за управление на речните басейни. В такъв
1071 случай ще се налага тест по член 4, параграф 7, въпреки че нито един от биологичните
1072 качествени елементи не се очаква да се влоши след извършването на модификацията.

1073 Горното предполага, че методите за оценка на биологичните качествени елементи следва да
1074 могат да улавят модификации на хидроморфологичните елементи, с цел да се определи дали
1075 това би означавало влошаване на състоянието/потенциала или невъзможност за достигане на
1076 добро състояние/потенциал на биологичните качествени елементи. В противен случай е
1077 необходима по-целенасочена методология, свързана конкретно с тези подпомагащи качествени
1078 елементи⁶².

1079 Както беше посочено, необходимо е държавите членки да разработят методологии, които
1080 позволяват улавяне на очаквания ефект от променените условия на подпомагащите качествени
1081 елементи върху биологичните качествени елементи. Този въпрос може да бъде от особено
1082 значение за случаите, в които биологичните качествени елементи са например в добро
1083 състояние/потенциал и се очаква хидроморфологичен качествен елемент да се влоши от
1084 отлично състояние до условия, които вече не отговарят на клас „отлично състояние“ след
1085 изпълнение на модификацията. При липсата на последователни методологии е разумно да се
1086 следва подход на предпазливост и следователно трябва да се извърши тест по член 4,
1087 параграф 7 по време на процеса на разрешаване на планираната промяна.

1088 Оттук следва на практика, че информацията (т.е. от програмите за мониторинг) за
1089 съществуващите условия на качествените елементи за воден обект, включително
1090 подпомагащите елементи и предварително определените хидроморфологични стандарти за
1091 различните класове (например отлично, добро, средно, недобро и лошо състояние), може да
1092 бъде от голямо значение за оценяването на риска от предложена нова модификация на
1093 биологичен елемент. Влошаването на който и да е елемент (хидрология, морфология или

⁶² В дискусияния документ на Съвместния изследователски център (JRC) „Методи за екологична оценка на европейските повърхностни води — общ преглед на тяхната чувствителност на товари“ се посочва, че в техническите вътрешнокалибрационни доклади няма много доказателства, че използваните понастоящем методи за БКЕ надеждно улавят ефекта от хидроморфологичните промени. За да е сигурно, че хидроморфологичните товари и техният ефект няма да останат незабелязани, е много важно да се използват хидроморфологични методи за класификация заедно с методите за БКЕ. Вж.: https://circabc.europa.eu/sd/a/0ce84a75-0988-44c5-b02e-c10e3ceb1363/7%20-%20BQEs_Pressures_sep2017.docx

1094 продължителност) показва значителен риск за един или повече биологични качествени
1095 елементи и обуславя решенията дали предложената нова промяна може да доведе до
1096 влошаване и следователно да изисква тест по член 4, параграф 7 (вж. също съответното
1097 изследване на конкретен случай от Обединеното кралство/Шотландия).

1098

Изследване на конкретен случай 1: Как се използват хидроморфологичните стандарти, за да се предотврати влошаване на състоянието
Държава: Обединено кралство/Шотландия
<p>Съгласно нормативната уредба на Шотландия съществува изискване за предварително разрешение за всяка дейност, която е възможно да окаже неблагоприятно въздействие върху водната среда, включително върху водочерпенето; изграждането на заграждения за водохващане; както и извършването на всякакви други строителни или инженерни дейности във или в близост до повърхностните води.</p> <p>Като първа стъпка в процеса за предварително разрешение регулаторът Шотландската агенция за опазване на околната среда (SEPA) оценява риска за водната среда от предложената дейност.</p> <p>Тази оценка на риска включва прогнозиране за това:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) как хидроморфологичните качествени елементи на водния обект (хидрология, морфология и продължителност) вероятно ще бъдат променени от предложената дейност; и (ii) как тези промени биха могли да засегнат биологичните качествени елементи на водния обект. <p>Прогнозирането на промените на хидроморфологичните качествени елементи изисква информация за съществуващото състояние на елементите. Това се осигурява от програмите за мониторинг и моделиране на SEPA, допълнени, ако е необходимо, от информацията, предоставена от възложителя. Например SEPA поддържа оценки по модел за всички реки относно степента, до която техните потоци вече са били променени от съществуващите водочерпения, зауствания и каптирания.</p> <p>За да оцени риска за биологичния състав, SEPA сравнява промените, които предложението ще причини на хидроморфологията на водния обект, с предварително определени хидроморфологични стандарти за отлично, добро, средно и недобро състояние. Тези стандарти са определени така, че нарушаването на който и да е от тях (хидрология, морфология или продължителност) показва значителен риск за един или повече биологични качествени елементи. Когато SEPA смята, че съществува вероятност дадено предложение да доведе до нарушение и следователно до влошаване на състоянието, тя може да одобри предложението само ако са изпълнени изискванията на член 4, параграф 7.</p> <p>Хидроморфологичните стандарти се създават и актуализират периодично посредством координиран процес на национално равнище, обединяващ заедно научни работници, информационни и технически експерти от цялото Обединено кралство и извън пределите му. Стандартите се предават на SEPA под формата на министерски указания. Наред с другите неща, в указанията са изброени стандарти за речните потоци, нивата на езерата и морфологичното състояние на реките. През 2017 г. ще бъде направен основен преглед на тези стандарти и ще бъдат издадени преразгледани стандарти, които ще отразяват подобренията в научното разбиране.</p> <p>Стандартите дават възможност на SEPA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ефективно и последователно да оценява риска от влошаване на състоянието, породено от проектите, независимо дали този риск е свързан с цялостното състояние на водния обект или със състоянието на отделни биологични качествени елементи, които са с по-висок клас от този на водния обект като цяло (например обектът е в добро състояние като цяло, но някои биологични елементи са в отлично състояние); • в случай на водни обекти, които са с по-лошо състояние от доброто (например поради замърсяване), да оцени риска от това дали благоустройственият проект няма да бъде в противоречие с достигането на добро състояние (например чрез нарушаване на един или повече от хидроморфологичните стандарти за добро състояние) в бъдеще; и • да подпомага потенциалните предприемачи, като предоставя информация за възможните мащаби на развитие в различни части на водната среда, без да има риск от влошаване или противоречие с бъдещото достигане на добро състояние.

1099

1100 *Химични и физикохимични елементи, подпомагащи биологичните елементи*

1101 Химичните и физикохимичните качествени елементи, подпомагащи биологичните елементи,
 1102 включват общите условия и специфичните замърсители на речните басейни. Стойностите на
 1103 химичните и физикохимичните качествени елементи, подпомагащи биологичните качествени
 1104 елементи, трябва да се вземат под внимание при отнасяне на водните обекти в класове
 1105 „отлично“ и „добро“ според екологичното състояние, както и в класове „максимален“ и „добър“
 1106 според екологичния потенциал (т.е. когато класът се понижава от клас „отлично екологичното

1107 състояние/максимален екологичен потенциал“ до клас „добро екологично
1108 състояние/потенциал“, както и от клас „добро екологично състояние/потенциал“ до клас „средно
1109 екологично състояние“). За другите класове за състояние/потенциал, химичните и
1110 физикохимичните елементи е необходимо да отговарят на „условията в зависимост от
1111 постигането на стойностите, определени за биологичните качествени елементи“ (вж.
1112 приложение V към РДВ и Ръководен документ № 13 на CIS).

1113

1114 Изглежда, че **общите условия** са уместни в контекста на член 4, параграф 7, поради обхвата
1115 на този член и свързаните ефекти (вж. глава 3.3). Следва да се отбележи, че общите условия
1116 формират група условия. На практика общите условия (прозрачност, термални условия,
1117 условия на окисляемост, соленост, киселинно състояние, хранителни условия) също следва да
1118 бъдат отразени от състоянието на биологичните качествени елементи и компетентните органи
1119 следва да бъдат в състояние да установят в даден случай дали подпомагащият качествен
1120 елемент отговаря на условията в зависимост от стойностите, определени за биологичните
1121 качествени елементи. Влошаването на който и да е от тях показва значителен риск за един или
1122 повече биологични качествени елементи и обуславя решенията дали предложената промяна
1123 може да доведе до влошаване и следователно да изисква тест по член 4, параграф 7. Подобни
1124 съображения, както са описани по-горе за хидроморфологичните качествени елементи,
1125 подпомагащи биологичните качествени елементи, могат да са от значение.

1126 И накрая, не може да се изключи възможността концентрациите на някои замърсители на
1127 речните басейни да се увеличат поради индиректния ефект на предложения проект (вж. глава
1128 3.3). Ако се очаква това да доведе до невъзможност да се изпълнят техните (национални)
1129 стандарти за качество на околната среда, то ще се счита за влошаване и от това следва, че ще
1130 се задейства тест по член 4, параграф 7. Всяко по-нататъшно измеримо увеличение на
1131 концентрациите на замърсители, които вече не отговарят на стандартите за качество на
1132 околната среда, също би било сметено за влошаване, тъй като то би отдалечило водния обект
1133 от постигането на целите на РДВ. Подобни съображения се отнасят и за стандартите за
1134 качество на околната среда, установени за приоритетните вещества и други замърсители на
1135 равнище ЕС, които определят химическото състояние.

1136 В този контекст следва да се признае, че за да се приложи изключение от член 4, параграф 7,
1137 влошаването трябва да е резултат от дейности, попадащи в обхвата член 4, параграф 7 (нови
1138 модификации на физическите характеристики на повърхностен воден обект, промени в нивото
1139 на подземните води, нови устойчиви човешки дейности по развитието). Член 4, параграф 7 не
1140 предвижда изключение за влошаване, причинено от въвеждането на замърсители от точкови
1141 или дифузни източници, които влошават състоянието на водния обект под добро състояние (вж.
1142 глава 3.3).

1143 **Практически съображения за силно модифицираните водни обекти (СМВО) и за** 1144 **изкуствените водни обекти (ИВО)**

1145 Нова модификация на физическите характеристики на повърхностен воден обект също така
1146 може да се планира за водни обекти, които са определени като силно модифицирани или
1147 изкуствени в предходните цикли на планиране в съответствие с РДВ (съществуващи СМВО или
1148 ИВО). По принцип горните таблици, в които са показани примери относно условията, при които
1149 се изисква тест по член 4, параграф 7 за разрешаването на модификация в естествените водни
1150 обекти, са приложими също и за съществуващите СМВО и ИВО по отношение на техния
1151 екологичен потенциал и свързаните с него качествени елементи.

1152 При оценката на въздействието на нова физическа модификация върху екологичния потенциал
1153 на СМВО е важно да може да се разграничи това въздействие от въздействието, причинено от
1154 съществуващата физическа модификация, довела до определянето на водния обект като
1155 СМВО. На практика това разграничаване следва да е възможно да се направи при наличие на
1156 правилна оценка на хидроморфологичните и биологичните качествени елементи в текущия
1157 екологичен потенциал.

1158 Следователно предпоставка за определяне по време на оценката на приложимостта на член 4,
1159 параграф 7 на това дали нова модификация би могла да доведе до влошаване или
1160 противоречие с достигането на добър екологичен потенциал вследствие на нова модификация,
1161 е че екологичната цел за силно модифициран или изкуствен воден обект (добър екологичен
1162 потенциал — ДЕП) трябва да бъде ясно определена в съответствие с принципите на РДВ.

1163 Както е обяснено в глава 5.5.2, ако се предостави изключение от член 4, параграф 7 за нова
1164 физическа модификация в съществуващ СМВО или ИВО, необходимостта от предефиниране
1165 на екологичния потенциал на този воден обект трябва да бъде проверена, като се вземе
1166 предвид допълнителната физическа модификация.

1167 3.4.2 Практически съображения и примери за подземните водни обекти

1168 По-долу са представени практически съображения и примери за подземните водни обекти, въз
1169 основа на изложените по-горе принципи, описани за повърхностните водни обекти. Ако
1170 критериите са изпълнени, изключенията по член 4, параграф 7 могат да бъдат приложени за
1171 промени в нивото на подземните води (физическа характеристика на подземните водни
1172 обекти), които могат да доведат до индиректен ефект върху състоянието на подземните води.

1173 **Промените в нивото на подземните води са от особено значение за невъзможността за**
1174 **достигане на добро количествено състояние на подземните води.** Количественото
1175 състояние на подземните води се определя като „добро“ или като „недобро“. Определението за
1176 добро количествено състояние е дадено в точка 2.1.2 от приложение V към РДВ. Елементите на
1177 оценката на количественото състояние са допълнително определени в Ръководен документ
1178 № 18 на CIS⁶³. За да бъде един подземен воден обект в добро количествено състояние, той
1179 трябва да отговаря на следните критерии (цели), които са обхванати от определението за
1180 добро състояние:

- 1181 1) наличните ресурси на подземните води не са превишени от дългосрочната средна
1182 годишна степен на водочерпене;
- 1183 2) няма значително влошаване на химичния и/или екологичен състав на повърхностните
1184 води в резултат от антропогенно изменение на нивото на водата или промяна в
1185 условията на потока, което би довело до невъзможност за изпълнение на съответните
1186 цели съгласно член 4 за свързаните повърхностни водни обекти;
- 1187 3) няма значително увреждане на земните екосистеми, зависими от подземните води, в
1188 резултат на антропогенно изменение на нивото на водата;
- 1189 4) няма нахлуване на солени води или друго нахлуване вследствие на антропогенно
1190 индуцирани устойчиви промени в посоката на потока.

⁶³ За подробности вж. Ръководен документ № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите:
https://circabc.europa.eu/sd/a/ff303ad4-8783-43d3-989a-55b65ca03afc/Guidance_document_N%C2%B018.pdf

1191 Съгласно Ръководен документ № 18 всички съответни тестове, като се имат предвид рисковите
 1192 елементи, следва да се извършат независимо един от друг, като резултатите от тях се
 1193 комбинират за цялостна оценка на количественото състояние. Най-лошата класификация сред
 1194 съответните тестове за количествено състояние се отчита като общо количествено състояние и
 1195 ако някой тест води до недобро състояние, тогава съгласно тази обща класификация
 1196 състоянието на подземния воден обект ще бъде определено като недобро. От това следва, че
 1197 ако един (или повече) от съответните тестове за подземните води е неуспешен в резултат на
 1198 промяната на нивото на подземните води, количественото състояние на подземните води би се
 1199 влошило от добро до недобро и следва да се задейства тест по член 4, параграф 7.

1200 За подземен воден обект, който вече е в недобро количествено състояние поради
 1201 съществуващи условия, които са причина за неуспешното изпълнение на един или повече от
 1202 критериите, е възможно да не се постигне целта за достигане на добро състояние поради по-
 1203 нататъшна промяна в нивото на подземните води. Следователно, в случай че по-нататъшна
 1204 промяна в нивото на подземните води доведе до „невъзможност за достигане на добро
 1205 състояние на подземните водни обекти“, ще се задейства тест по член 4, параграф 7. Имайте
 1206 предвид, че ако не може да се достигне добро състояние поради предварителна и по-
 1207 нататъшна промяна, в процеса на планиране на управлението на речните басейни ще трябва
 1208 да се обосноват изключенията съгласно член 4, параграф 4 или 5 (вж. също глава 5.5.3).

1209 В текста по-долу са дадени примери, с които се илюстрират условията, при които е необходимо
 1210 да се проведе тест по член 4, параграф 7 за вземане на решение относно разрешението.
 1211 Таблиците са опростени с илюстративна цел. Ръководен документ № 15 на CIS⁶⁴ трябва да се
 1212 вземе под внимание за оценката на риска от влошаване.

1213 **Таблица 7: Пример 5 — Влошаване на общото количествено състояние на подземните води от**
 1214 **добро в недобро**

Пример 5					
Начална точка: Общото количествено състояние на подземните води е класифицирано като добро, тъй като всеки един критерий отговаря на условията за добро състояние.					
Ефект, дължащ се на модификация: Поради модификацията се очаква да се влоши един критерий от добро до недобро състояние (в този пример поради увреждане на земна екосистема, зависима от подземните води), както и общото количествено състояние, което води до задействане на тест по член 4, параграф 7.					
	Критерии				
	1) Наличните ресурси на подземните води не са превишени от дългосрочната средна годишна степен на водочерпене.	2) Няма значително влошаване на химичния и/или екологичен състав на повърхностните води в резултат от антропогенно изменение на нивото на водата или промяна в условията на потока, което би довело до невъзможност за изпълнение на съответните цели съгласно член 4 за свързаните	3) Няма значително увреждане на земните екосистеми, зависими от подземните води, в резултат на антропогенно изменение на нивото на водата.	4) Няма нахлуване на солени води или друго нахлуване вследствие на антропогенно индуцирани устойчиви промени в посоката на потока.	Общо количествено състояние на подземните води

⁶⁴https://circabc.europa.eu/sd/a/e409710d-f1c1-4672-9480-e2b9e93f30ad/Groundwater%20Monitoring%20Guidance%20Nov-2006_FINAL-2.pdf

		повърхностни водни обекти.			
Начална точка	Д	Д	Д	Д	Д
Ефект, дължащ се на модификация	Д	Д	Н	Д	Н

1215 Д Добро; Н: Недобро.

1216 **Таблица 8: Пример 6 — Подземен воден обект, който вече е класифициран като обект с недобро състояние, а един допълнителен критерий не отговаря на условията**

Пример 6					
<p>Начална точка: Общото количествено състояние на подземните води се класифицира като недобро, тъй като един критерий не отговаря на условията за добро състояние (в този пример поради нахлуване на солени води).</p> <p>Ефект, дължащ се на модификация: По-нататъшната промяна в нивото на подземните води може да доведе до по-нататъшно влошаване (в този пример земна екосистема ще бъде повредена) и „невъзможността за достигане на добро състояние на подземните водни обекти“ следователно ще задейства тест по член 4, параграф 7.</p>					
	Критерии				
	1) Наличните ресурси на подземните води не са превишени от дългосрочната средна годишна степен на водочерпене.	2) Няма значително влошаване на химичния и/или екологичен състав на повърхностните води в резултат от антропогенно изменение на нивото на водата или промяна в условията на потока, което би довело до невъзможност за изпълнение на съответните цели съгласно член 4 за свързаните повърхностни водни обекти.	3) Няма значително увреждане на земните екосистеми, зависими от подземните води, в резултат на антропогенно изменение на нивото на водата.	4) Няма нахлуване на солени води или друго нахлуване вследствие на антропогенно индуцирани устойчиви промени в посоката на потока.	Общо количествено състояние на подземните води
Начална точка	Д	Д	Д	Н	Н
Ефект, дължащ се на модификация	Д	Д	Н	Н	Н

1218 Д: Добро; Н: Недобро.

1219 **Таблица 9: Пример 7 — По-нататъшно влошаване на критерий, който вече е класифициран като „недобър“, води до невъзможност за достигане на „добро“ състояние**

Пример 7					
<p>Начална точка: Общото количествено състояние на подземните води се класифицира като недобро, тъй като един критерий не отговаря на условията за добро състояние (в този пример поради увреждане на земна екосистема, зависима от подземните води).</p> <p>Ефект, дължащ се на модификация: Поради модификацията същият критерий, който вече не отговаря на изискванията, се влошава допълнително (например по-нататъшни щети върху подземните води или допълнителни щети на друга земна екосистема), което води до „невъзможност за достигане на добро състояние на подземните водни обекти“ и следователно се задейства тест по член 4, параграф 7.</p>					

	Критерии				Общо количество на състояние на подземните води
	1) Наличните ресурси на подземните води не са превишени от дългосрочната средна годишна степен на водочерпене.	2) Няма значително влошаване на химичния и/или екологичен състав на повърхностните води в резултат от антропогенно изменение на нивото на водата или промяна в условията на потока, което би довело до невъзможност за изпълнение на съответните цели съгласно член 4 за свързаните повърхностни водни обекти.	3) Няма значително увреждане на земните екосистеми, зависими от подземните води, в резултат на антропогенно изменение на нивото на водата.	4) Няма нахлуване на солени води или друго нахлуване вследствие на антропогенно индуцирани устойчиви промени в посоката на потока.	
Начална точка	Д	Д	Н	Д	Н
Ефект, дължащ се на модификация	Д	Д	Н ₁	Д	Н

1221 Д: Добро; Н: Недобро.

1222 Последствията за случая по член 4, параграф 7 могат да бъдат много различни в зависимост от
 1223 действителния ефект на промяната на нивото на подземните води. Например, ако
 1224 предложената промяна би причинила влошаване на качествено елемент на свързан
 1225 повърхностен воден обект (вж. критерий № 2 по-горе), ще се влоши не само количественото
 1226 състояние на подземния воден обект, но и повърхностният воден обект. В такъв случай тестът
 1227 по член 4, параграф 7 би трябвало да обхване и двата водни обекта (вж. също глава 3.5
 1228 относно ефекта върху други водни обекти).

1229 Що се отнася до теста за балансиране на подземните води (наличните ресурси на подземните
 1230 води не са превишени от дългосрочната средна годишна степен на водочерпене — вж.
 1231 критерий № 1 по-горе), невъзможността за изпълнение на този тест показва свръхводочерпене
 1232 и дългосрочен дисбаланс, което води до непрекъснато понижаване на нивото на подземните
 1233 води. Ако продължи в дългосрочен план, това може да доведе до загуба на ресурса.

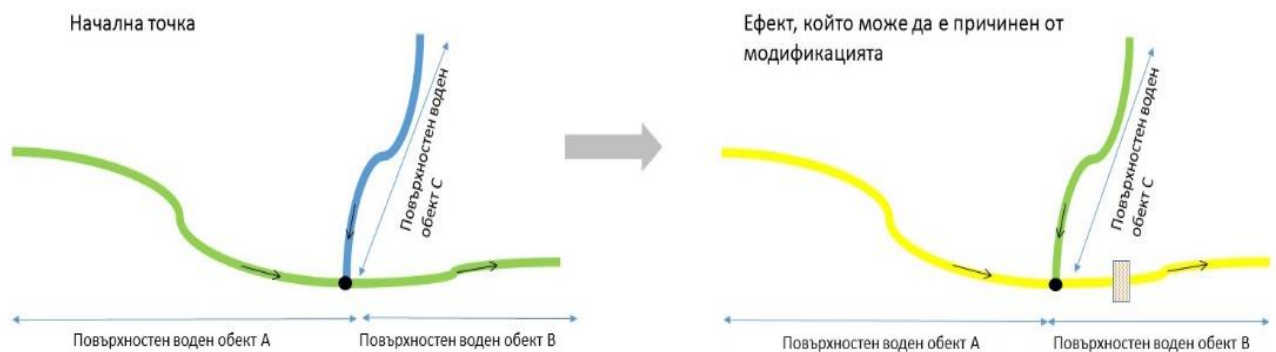
1234 И накрая, **промените в нивото на подземните води също могат да причинят влошаване на**
 1235 **химическото състояние на подземните води.** Такъв може да бъде случаят с нахлуване на
 1236 морски води или друго нахлуване, дължащо се на подземно водочерпене (вж. критерий 4 по-
 1237 горе), което води до невъзможност за достигане както на количественото състояние на
 1238 подземните води, така и на химическото им състояние. Промените в нивото на подземните
 1239 води също могат да причинят **индиректен ефект** и промени в геохимичните процеси, които
 1240 оказват влияние на химичния състав на подземните води, което води до невъзможност за
 1241 достигане на химическото състояние на подземните води (вж. Ръководен документ № 18, глава
 1242 5.3.4). В този контекст следва да се отбележи, че член 4, параграф 7 не предоставя изключение
 1243 за влошаване, причинено от въвеждането на замърсители от точкови или дифузни източници,
 1244 които влошават състоянието на водния обект до състояние под доброто.

1245 3.5 Ефект върху други водни обекти

1246 При прилагането на изключение за даден воден обект съгласно член 4, параграф 7 „държавите
1247 членки осигуряват, че то не изключва постоянно или не е в противоречие с постигането на
1248 целите на настоящата директива за други водни обекти в рамките на същия район на
1249 речен басейн, както и съответствието с останалото екологично законодателство на
1250 Общността“ (член 4, параграф 8).

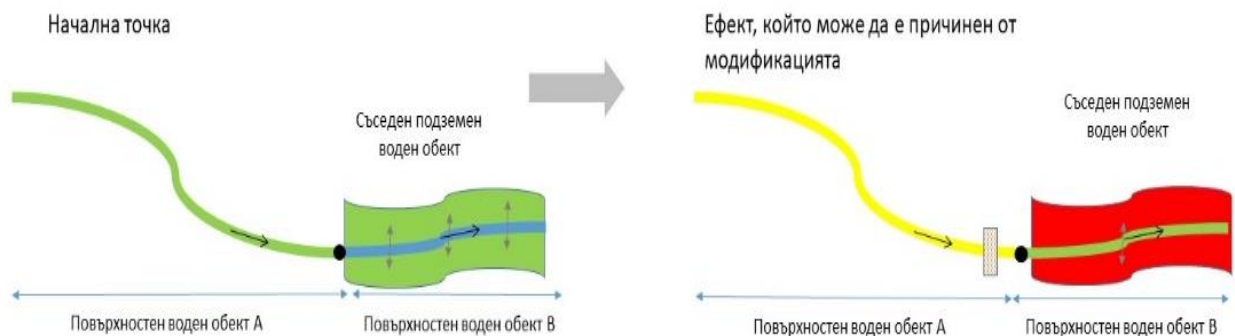
1251 На практика модификацията на воден обект може да окаже въздействие на други (съседни)
1252 водни обекти, в конкретни случаи дори в друг район на речен басейн (например изкуствен
1253 воден обект, който свързва два речни басейна, или прилежащ крайбрежен воден обект в
1254 съседния район на речния басейн). На Фигура 2 е илюстриран пример за модификация на
1255 воден обект (например предложен язовир на повърхностен воден обект В), която ще причини
1256 влошаване от добро до средно екологично състояние. Съседните повърхностни водни обекти
1257 (повърхностни водни обекти А и С) също са засегнати (например поради въздействия върху
1258 продължителността и върху важни местообитания), като е причинено влошаване на
1259 състоянието на повърхностните водни обекти А и С. Могат да се дадат и други подобни
1260 примери, например въздействия от модификация на повърхностен воден обект върху съседен
1261 подземен воден обект, например поради намаления поток в повърхностния воден обект и
1262 свързания с това спад на нивото на подземните води (Фигура 3).

1263 **Фигура 2: Пример за ефект извън пределите на повърхностен воден обект**

1264

1265 **Фигура 3: Пример за ефект извън пределите на воден обект по отношение на подземните води**

1266

1267 В горните примери⁶⁵ и като резултат от оценка на приложимостта трябва да се проведе тест по
1268 член 4, параграф 7 за всички водни обекти, в които има влошаване. По същия начин, в случай
1269 че са предприети модификации в няколко водни обекта, трябва да се приложи тест по член 4,
1270 параграф 7 за всички засегнати водни обекти. Това може да увеличи нуждата от обосновка по
1271 време на теста по член 4, параграф 7. Ако условията са изпълнени за всички засегнати водни
1272 обекти, проектът може да бъде разрешен (вж. също стъпка 4 на Фигура 6). Обърнете внимание,
1273 че броят на водните обекти, които действително изискват тест по член 4, параграф 7, може да
1274 бъде по-малък от броя на водните обекти, за които се отнася оценката за приложимост. Това е
1275 така, тъй като според оценката на приложимостта може да не се очаква влошаване на всички
1276 водни обекти, на които е направена оценка.

1277 При определени обстоятелства също може да се окаже, че водният обект, в който се намира
1278 предложената модификация, може да не се влоши, но може да бъде засегнат друг воден обект
1279 (който трябва да бъде оценен в оценката на приложимостта). В такъв случай трябва да се
1280 приложи тест по член 4, параграф 7 за водния обект, който може да се влоши. В този контекст
1281 се обобщава, че изключението по член 4, параграф 7 трябва да се прилага в рамките на
1282 обхвата на този член, както е посочено в глава 3.3.

1283 И накрая, в случай, че е засегнато друго законодателство на Общността в областта на околната
1284 среда (например обект от „Натура 2000“), трябва да се отбележи, че изключението по член 4,
1285 параграф 7 не заменя съответните процедури и оценки, които трябва да бъдат предприети в
1286 съответствие с други регулаторни изисквания съгласно друго законодателство на Общността в
1287 областта на околната среда, въпреки че може да се използва потенциалът за полезни
1288 взаимодействия (т.е. по време на процедурата за оценка на приложимостта) (вж. глава 4).

1289 **3.6 Кумулативен ефект**

1290 Макар че нов проект сам по себе си може да не окаже ефект, който да доведе до прилагането
1291 на тест по член 4, параграф 7, възможно е две или повече такива действия кумулативно или в
1292 комбинация със съществуващите товари да причинят влошаване или да окажат влияние върху
1293 способността на водния обект да достигне целта за добро състояние/потенциал. Практическите
1294 примери могат да включват кумулативен ефект от няколко модификации на морфологичните
1295 характеристики (например мерки за предотвратяване на риска от наводнения) върху
1296 местообитанията, множеството напречни структури, като например язовири или бентове, върху
1297 миграцията на рибите и преноса на седименти, няколко проекта с различно естество в един и
1298 същ воден обект, мащабни работи по поддръжката или множество точки за водочерпене, които
1299 обикновено оказват значителен ефект върху количественото състояние на подземните води.
1300 Следователно на практика разглеждането на ефекта от кумулативните модификации може да
1301 бъде от значение при прилагането на член 4, параграф 7⁶⁶. Пространственият обхват на
1302 въздействията е уместен довод при вземането на решение за това дали случаят е точно
1303 такъв⁶⁷.

⁶⁵ Имайте предвид, че примерите за опростени с илюстративна цел. Влошаването/невъзможността за достигане на добро състояние/потенциал трябва да се разбира така, както е описано в предходните глави.

⁶⁶ Вж. също РДВ и управление на риска от наводнения, Работна среща в Манчестър (UK), 2008 г.: <https://circabc.europa.eu/sd/a/5fedffc5-e4d1-427c-b9d8-b3047f1cb8d2/Key%20Conclusions%20Workshop%20WFD%20%26%20Flood%20Risk%20Management%20-%20Manchester%20-%20February%202008.pdf>

⁶⁷ Основни заключения от работната среща по въпросите на РДВ и хидроенергията, Брюксел, 2011 г.: https://circabc.europa.eu/sd/a/23d94d2d-6b9c-4f17-9e15-14045cd541f3/Issue%20Paper_final.pdf

1304 Оценката на кумулативния ефект на практика може да бъде предизвикателство поради
 1305 различни причини, например поради административни причини (органите за издаване на
 1306 разрешителни не са непременно органите в областта на водите), органите за издаване на
 1307 разрешителни не разполагат с информация за планираните проекти или въпроси, свързани с
 1308 времето (например едновременно подаване на проекти за един и същ водосборен басейн).

1309 Възможна входна точка за оценка на кумулативния ефект на множество предложени проекти
 1310 може да бъде етапът на скрининг по време на оценката на приложимостта на член 4, параграф
 1311 7 (вж. глава 4.1). Данните от ПУРБ, т.е. информацията за вече съществуващи товари,
 1312 планирани мерки и данни от мониторинг за текущото състояние на водните обекти, могат да
 1313 оформят началната точка за оценката. За да може да се разгледа кумулативният ефект на
 1314 множество предложени проекти, органът за издаване на разрешителни трябва да разполага с
 1315 информация за тези предложени проекти за развитие. Съответните източници могат да
 1316 включват съществуващи заявления за разрешителни, информация за планирани проекти от
 1317 плановете за управление на риска от наводнения или секторни планове за развитие (например
 1318 за развитие на хидроенергията или земеделско напояване).

1319 В резултат на това на органите за издаване на разрешителни може да се даде възможност да
 1320 вземат по-добри информирани решения по отношение на необходимостта от тестове по член 4,
 1321 параграф 7 за отделни проекти, които кумулативно могат да причинят влошаване или да
 1322 засегнат способността на водния обект да постигне целта за добро състояние/потенциал.
 1323 Обърнете внимание, че пълното използване на ПУРБ като инструмент за планиране — чрез
 1324 въвеждане на потенциални случаи по член 4, параграф 7 — може да даде възможност на
 1325 органите да вземат предвид не само информацията за вече съществуващите товари, но по-
 1326 специално и кумулативния ефект от потенциални бъдещи проекти и да направят оценка на
 1327 потенциалния кумулативен ефект от тези проекти, планирани в рамките на съответната
 1328 територия на речния басейн (ТРБ), върху конкретен воден обект (вж. глава 5.5.1). В този
 1329 контекст от значение може да бъде и използването на информация от CEO .

Изследване на конкретен случай 2: Кумулативно въздействие на язовирите върху водната среда. Съвместна научна оценка

Държава: Франция

Създаването на нова инфраструктура за съхранение на вода води до множество екологични проблеми, включително въздействието на язовирите върху водната среда, особено в райони, в които вече има редица язовири и водни ресурси с голямо търсене. По закон за изграждането на нов язовир е необходимо заявление за планиране или разрешително от правителството, за което се изисква изследване на въздействието върху околната среда. На този етап в рамките на тези изследвания трябва да се направи оценка на кумулативния ефект на проекта заедно с други познати подобни проекти. „Кумулативният“ аспект на въздействието на инфраструктурата за съхранение на вода върху един водосборен басейн често е слабо познат поради липсата на съответни познания относно методите за оценка. Поради това консултантите и правителствените служби са изправени пред липсата на оперативни инструменти за обработка на заявления за нови язовири, което поражда други проблеми, свързани с планирането на управлението на водите и надзора на разработването на нови язовири. В този контекст френското министерство на околната среда, енергетиката и морските въпроси (MEEM), подкрепено от ONEMA (френска национална служба по водите и водната среда), поиска съвместна научна оценка (ESCO) от Irstea, в партньорство с INRA, относно кумулативното въздействие на язовирите върху водната среда. Оценката беше изготвена от около петнадесет експерти от редица дисциплини и изследователски организации и се основава на анализ на около хиляда международни научни статии и доклади.

Научната оценка разкри липса на знания за кумулативния екологичен ефект на язовирите. Язовирите променят всички функционални характеристики на водосборния басейн, така че тяхното изграждане може да стане проблемно, когато те се изграждат върху вече уязвима река. Много малко изследвания разглеждат кумулативния ефект на язовирите върху всички различни функционални характеристики,

изследвани в оценката, въпреки че има силни взаимодействия между тях. Следователно оценката на значимостта на ефекта върху даден водосборен басейн изисква идентифициране на проблемите за водосборния басейн и характеризиране на неговото състояние по отношение на тези проблеми. За характеризиране на целостта на даден водосборен басейн може да се използва подход в две направления, като се определят най-уязвимите подбасейни и свързаните с тях проблеми, преди да се започне оценката на кумулативния ефект на новите проекти върху тези подбасейни.

Чрез анализ на кумулативния ефект на язовирите, използваните процеси и влияещите фактори, оценката идентифицира основните взаимодействия между функционалните характеристики и необходимостта те да бъдат взети под внимание при оценката на кумулативния ефект. Разнообразието от контексти, срещани в научната литература, и липсата на данни и познания, както беше отбелязано тук, ограничава броя на съответните показатели и утвърдени методи за незабавно характеризиране на влиянието на група от язовири върху даден водосборен басейн; това допълнително възпрепятства възможността да се прогнозира ефектът от изграждането на един или повече нови язовири. В този френски случай остава необходимостта от придобиване на познания и определяне на порядъка на величините. Извършеният анализ може да се използва за разработване на методологична рамка за решаване на проблема с кумулативния ефект на язовирите върху даден водосборен басейн. Това оформя фокуса на оперативната фаза, която ще следва тази научна оценка.

1330 3.7 Управление на несигурността

1331 Несигурността е неизбежна характеристика на планирането като цяло и трябва да се управлява
1332 и в контекста на член 4, параграф 7. Несигурността може да бъде проблем, по-специално по
1333 отношение на въпроса дали се очаква предложен проект да доведе до влошаване или да
1334 повлияе на способността на водния обект да достигне добро състояние/потенциал, тъй като
1335 тази оценка трябва да бъде предприета предварително (преди прилагането на
1336 модификацията). Също така тя е от значение за ефекта на мерките за смекчаване, които
1337 следва да са присъщ елемент на (разработването на) нов проект, както и за въпроса доколко
1338 може да се избегне влошаването/невъзможността за постигане на добро състояние/потенциал
1339 на първо място поради прилагането на такива мерки за смекчаване.

1340 Могат да се предприемат някои конкретни действия, с цел да се намали несигурността,
1341 например включително:

- 1342 • установяване на солидна базова линия по отношение на текущото състояние/потенциал
1343 (което е от съществено значение за оценката на ефекта) чрез използване на
1344 чувствителни методи и мониторинг на проектите, но също и чрез наличие на
1345 чувствителна система за класифициране (вж. съответните ръководни документи на CIS
1346 за мониторинг и оценка на състоянието на повърхностните и подземните водни
1347 обекти⁶⁸). В случай че качествения елемент е само малко над прагова стойност, която
1348 дели два класа на състоянието, влошаването, дължащо се на предложен проект, може
1349 да бъде по-вероятно и/или по-трудно за установяване;
- 1350 • допълнителен мониторинг за подобряване на базовата линия по отношение на
1351 текущото състояние/потенциал на воден обект. Това може да бъде проблем специално
1352 за водните обекти, чието състояние е оценено въз основа на групиране или за които
1353 липсва надеждна информация за някои качествени елементи;
- 1354 • провеждане на специфични изследвания или моделиране на очаквания ефект от
1355 предложени проект (например конкретни изследвания, оценяващи очаквания ефект
1356 върху биологичния състав на водата, прилагане на модел за подземните води за оценка
1357 на очаквания ефект върху количественото състояние на подземните води и др.);

⁶⁸http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_bg.htm

- 1358 • черпене на знания от натрупания опит за съотношението товар—въздействие за
1359 съществуващи модификации (данни от мониторинг на вече съществуващи подобни
1360 модификации).

1361 Използването на пропорционален подход, основан на риска, при който се прави разлика между
1362 ясно определени случаи (например големи каптирания) и предложените проекти, при които
1363 влошаването може да е по-малко сигурно, може да помогне за постигането на баланс между
1364 намаляването на несигурността и необходимия ресурс за оценки (например въпрос доколко и
1365 какви допълнителни проучвания или моделиране са необходими — в този контекст вж. също
1366 глава 4.1).

1367 Също така може да се обмисли и адаптивен подход, ако е приложим в съответния контекст на
1368 планираната дейност, например чрез издаване на разрешителни с ограничен срок, за които се
1369 счита, че няма вероятност да причинят влошаване. Всяко едно такова разрешително с
1370 ограничен срок трябва да бъде придружено от оценка на приложимостта на член 4, параграф 7
1371 и мерки за контрол, мониторинг и оценки на ефекта върху състоянието/потенциала на водния
1372 обект от новата модификация или промяна с ограничен срок. Освен това резултатите от
1373 последващия мониторинг (например в рамките на проекта и редовния мониторинг съгласно
1374 РДВ) могат да се използват за проверка на въздействието върху състоянието/ потенциална на
1375 водния обект след изпълнението на проекта.

1376 И накрая, прилагането на подхода на предпазливост (включително съображения за най-
1377 неблагоприятни обстоятелства) може да помогне да се избегнат ситуации, при които
1378 последващите оценки предоставят доказателства, че в действителност се е случило
1379 влошаване, без да е приложен тест по член 4, параграф 7. Подобни ситуации следва да се
1380 избягват чрез прилагане на тестове по член 4, параграф 7, включително и в случаите, при които
1381 не може да се направи разумна оценка на риска, въпреки усилията за намаляване на
1382 несигурността, и поради това степента на несигурност относно ефекта от планираната дейност
1383 остава значителна. Това също така може да е от значение за тези случаи по отношение на
1384 прозрачността и документирането на доказателствата, които подкрепят решенията на
1385 компетентните органи за това дали трябва да се предприеме тест по член 4, параграф 7.

1386 **4 ОЦЕНКА НА ПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7 И** 1387 **РАЦИОНАЛИЗИРАНЕ С ДРУГИ ДИРЕКТИВИ**

1388 Както е посочено по-горе, по време на процедурата за издаване на разрешително за нова
1389 модификация, промяна или нова устойчива човешка дейност по развитието е необходимо
1390 преди получаване на разрешителното да се определи дали предлаганият проект може да
1391 доведе до влошаване или да повлияе на способността на водния обект да достигне добро
1392 състояние/потенциал. В този контекст процесът се нарича „Оценка на приложимостта на член 4,
1393 параграф 7“ и е важна стъпка за определяне на необходимостта от тест по член 4, параграф 7
1394 по време на етапа на разрешаване на даден проект.

1395 РДВ не предвижда конкретни стъпки за начина на изпълнение на такава оценка. Обаче при
1396 липса на такава оценка остава въпросът как компетентните органи могат да вземат решение
1397 дали трябва да бъде изпълнен тест по член 4, параграф 7 и следователно — в резултат на това
1398 — дали за проекта може да се издаде разрешително или не. Освен това при липса на оценка на
1399 приложимостта съществува риск от нарушаване на изискванията на РДВ, тъй като може да

1400 бъде разрешен проект, който води до влошаване/невъзможност за достигане на добро
1401 състояние/потенциал, а същевременно изискванията по член 4, параграф 7 няма да бъдат
1402 изпълнени.

1403 От това следва, че оценката на приложимостта трябва да бъде присъщ елемент по време на
1404 етапа на разрешаване на нов проект. Тя трябва да бъде възможно най-проста и ясна, но
1405 същевременно подробна и изчерпателна, колкото е необходимо, за да се постигнат разумни
1406 резултати. Резултатът трябва да бъде добре документиран и в двата случая — когато се стига
1407 до извода, че е необходим тест по член 4, параграф 7 по време на етапа на разрешаване, и
1408 когато не се очаква влошаване/невъзможност за достигане на добро състояние/потенциал и
1409 следователно не е необходим тест по член 4, параграф 7. Това се извършва по-специално с
1410 цел гарантиране на прозрачността на процеса на вземане на решения, доказване на
1411 съответствие и избягване на потенциални проблеми със заинтересованите страни или други
1412 компетентни органи (например по време на одит или проверка на съответствието с
1413 изискванията на РДВ).

1414 Разследванията, предприети по време на изготвянето на оценката на приложимостта,
1415 предоставят възможност за използване на полезни взаимодействия с оценки, които биха могли
1416 да се изискват съгласно друго законодателство на ЕС в областта на околната среда, и по-
1417 специално Директивата за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и
1418 Директивата за местообитанията (ДМ). Обърнете внимание, че в този контекст от значение
1419 могат да бъдат и разпоредбите на Конвенцията от Орхус и на съответните директиви на ЕС⁶⁹.

1420 **4.1 Подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7**

1421 Целта на оценката на приложимостта на член 4, параграф 7 е да се определи дали
1422 предложеният проект може да доведе до влошаване/невъзможност за достигане на добро
1423 състояние/потенциал (вж. глава 3.4) и следователно да се наложи да се направи тест по член 4,
1424 параграф 7 (вж. глава 5) по време на етапа на разрешителна процедура. Оценката на
1425 приложимостта дава отговори на следните въпроси:

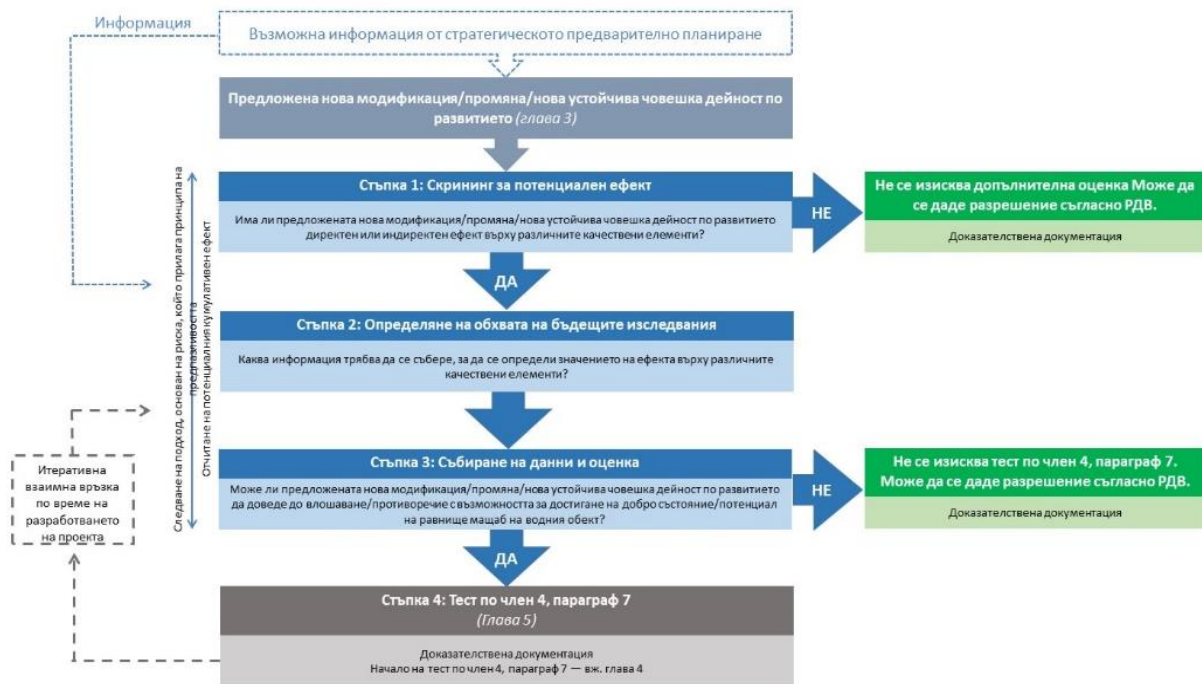
- 1426 • Възможно ли е проектът да окаже ефект върху състоянието/потенциала на водния
1427 обект?
- 1428 • Очаква ли се проектът да доведе до влошаване/невъзможност за достигане на добро
1429 състояние/потенциал?
- 1430 • Необходим ли е тест по член 4, параграф 7 по време на етапа на разрешителната
1431 процедура?

1432 Предварително условие за ефективното извършване на оценката е наличието на подходящ
1433 набор от данни, по-специално данни от мониторинга на състоянието на водния обект, както и на
1434 информация за предложения проект, с цел да се предвиди ефектът върху
1435 състоянието/потенциала. Данните, свързани с проекта, също така трябва да съдържат
1436 информация за специфични за проекта мерки за смекчаване, които са присъща част от проекта
1437 и които трябва да бъдат взети предвид по време на оценката, тъй като са насочени към
1438 намаляването на отрицателния ефект.

⁶⁹ Конвенция относно достъпа до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда (Конвенция от Орхус); вж.: <http://www.unece.org/fileadmin/DAM/env/pp/documents/cep43e.pdf>

1439 На Фигура 4 по-долу е представен поетапен подход за оценка на приложимостта на член 4,
 1440 параграф 7, който след това е описан по-подробно. Ако предложеният проект е променен
 1441 (например ако по време на теста по член 4, параграф 7 е направен изводът, че не са
 1442 предприети всички възможни стъпки за смекчаване на отрицателния ефект — вижте цикъла за
 1443 обратна връзка относно итеративната взаимовръзка по време на разработването на проекта на
 1444 Фигура 1), за да се получи добро изследване на очаквания ефект от предложения проект, може
 1445 да се наложи съответните стъпки от оценката на приложимостта да се повторят. Възможната
 1446 информация от стратегическото предварително планиране (например за конкретни секторни
 1447 планове за развитие и тяхното въздействие) и свързаните с нея СЕО могат да се използват при
 1448 оценката.

1449 **Фигура 4: Общо описание на поетапен подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7**

1450

1451 Обърнете внимание, че за подземните води се прилагат различни критерии за определяне на състоянието на подземния воден обект (вж. глава 3.4.2)

1452 Стъпка 1: Скрининг за потенциален ефект

1453 Със стъпката за скрининг се определя дали има механизъм за съответния директен и/или
 1454 индиректен ефект върху различните качествени елементи, определящи
 1455 състоянието/потенциала на засегнатите водни обекти (вж. глава 3.3). Целта на тази стъпка е да
 1456 се филтрират и „пресеят“ проекти, които очевидно няма да се отразят на
 1457 състоянието/потенциала на водния обект, и да се определят качествените елементи, на които
 1458 при втората стъпка (определяне на обхвата) трябва да се отдели допълнително внимание и да
 1459 се изследват по-детайлно. Тя се фокусира върху определянето на потенциално засегнатите
 1460 елементи и подпомагащите елементи, за да се гарантира, че последващите оценки са
 1461 пропорционални. Съответните необходими данни за стъпката на скрининг могат да включват
 1462 например следното:

- 1463 • информация за разработването на проекта (включително всяка съществуваща
- 1464 информация за разглеждането на алтернативи) с достатъчно подробности, както и
- 1465 прилаганите мерки за смекчаване;

- 1466 • определяне на потенциално засегнатите водни обекти, включително нагоре и надолу по
- 1467 течението, както и съседни водни обекти (например подземен воден обект, съседен на
- 1468 повърхностен воден обект или обратно);
- 1469 • размер на всеки един воден обект;
- 1470 • съществуващи товари, текущо състояние/потенциал на съответните повърхностни и
- 1471 подземни водни обекти и свързаните с тях качествени елементи, включително
- 1472 неуспешни елементи и информация за разликата на конкретни екологични коефициенти
- 1473 за качество EQR до праговете стойности, които разграничават два класа за
- 1474 състоянието, земни екосистеми, директно зависими от подземните води и др.;
- 1475 • цел на РДВ за водния обект/планираните мерки за смекчаване/мерките по Програмата
- 1476 от мерки на Плана за управление на речните басейни;
- 1477 • други проекти, които могат да причинят кумулативен ефект;
- 1478 • друго законодателство, което може да бъде засегнато (например Директивата за ОВОС,
- 1479 Директивата за местообитанията или РДМС).

1480 За малки проекти, които не попадат в обхвата на Директивата за ОВОС (2011/92/ЕС), може да
1481 се обмисли по-общ подход, с цел да се намали тежестта на оценката⁷⁰. За случаи на малки
1482 модификации или промени, например индивидуално контролирани чрез регистрацията въз
1483 основа на общи обвързващи правила или подобни инициативи (например самолицензиране),
1484 следва да се разгледа възможността за вътрешен комбиниран ефект върху състоянието или
1485 потенциала на водния обект. Когато комбинираният ефект на нови модификации (приложения
1486 на по-късен етап) може да причини въздействие върху състоянието, това може да породи
1487 редица проблеми. Когато са предвидени няколко малки нови модификации или промени в
1488 даден воден обект, компетентният орган по въпросите на РДВ или съответният регулаторен
1489 орган следва да разгледа вероятността от вътрешен комбиниран ефект и неговата значимост.
1490 Когато този ефект може да окаже отрицателно въздействие върху състоянието/потенциала на
1491 водния обект, той следва да се използва при преразглеждането, ако е необходимо, на
1492 бъдещата процедура за издаване на разрешително или да се вземе под внимание, когато се
1493 прави преглед на общото правило, с цел да се осигури ефективна оценка на приложимостта на
1494 член 4, параграф 7⁷¹.

1495 Резултатът от стъпка 1 е заключение относно това дали предложеният проект може да повлияе
1496 на състоянието/потенциала на съответните водни обекти (т.е. има ли потенциален причинно-
1497 следствен механизъм). Предварително определените стандарти (например за
1498 хидроморфологични модификации и тяхното въздействие върху биологичните качествени
1499 елементи) или инструментите за контролни списъци, разработени на здрава научна основа,
1500 могат да помогнат при оценката на това дали проектът може да окаже съответния ефект.

- 1501 ➔ Ако отговорът е „Не“, тогава доказателствата в подкрепа на това заключение трябва да
- 1502 бъдат документирани в рамките на процедурата за издаване на разрешително и не се
- 1503 изискват допълнителни оценки;
- 1504 ➔ ако отговорът е „Да“ или „Не съм несигурен“, продължете със стъпка 2.

1505 **Стъпка 2: Определяне на обхвата на бъдещите изследвания**

⁷⁰ Вж. Ръководен документ № 20 на CIS

⁷¹ Един практически пример е „кумулятивният регистър“, който Нидерландия използва както за разрешени, така и за неразрешени модификации, за да документира кумулативните ефекти. Регистърът се използва от компетентния орган за проверка за влошаване при оценката на нови проекти.

1506 Стъпка 2 е стъпка за определяне на обхвата, за да се определи необходимостта от
1507 допълнителни данни и оценки, които се изискват за определяне на значимостта на ефекта
1508 върху качествените елементи. Тя е подготвителна за стъпка 3 (Събиране на данни и оценка) и
1509 има за цел да отговори на въпроса дали се очаква проектът да доведе до влошаване или е в
1510 противоречие с достигането на добро състояние/потенциал.

1511 Стъпка 2 се фокусира върху необходимите изследвания за потенциално засегнати качествени
1512 елементи и подпомагащи елементи (например различните биологични и хидроморфологични
1513 качествени елементи, химични и физикохимични качествени елементи, критерии за определяне
1514 на количеството на подземните води и т.н.). Стъпка 2 също така позволява да се определят
1515 съществуващите пропуски в данните (например липсващи данни от мониторинг на определен
1516 качествен елемент), което налага събиране на допълнителни (ad-hoc) данни и анализ на
1517 данните, за да се попълни наборът от данни.

1518 По отношение на качествените елементи, при които са определени потенциални причинно-
1519 следствени механизми, стъпка 2 дава възможност за първо разграничаване на ефектите —
1520 тези, които се очаква да бъдат временни или локални в рамките на водния обект, и тези, които
1521 се очаква да са по-дългосрочни или с мащаба на водния обект. По отношение на качествените
1522 елементи, при които не е установена възможна причинно-следствена връзка в стъпка 1, не се
1523 изискват допълнителни оценки. Когато има несигурност (например причинно-следствена връзка
1524 или временно/локално въздействие), въпросният елемент трябва да се отчете в следващата
1525 стъпка.

1526 В този момент следва да се определи възможността за хармонизиране на събирането на данни
1527 и оценките, които биха могли да бъдат изисквани съгласно друго законодателство в областта
1528 на околната среда (например извършване на ОВОС или необходимите оценки съгласно
1529 Директивата за местообитанията), което ще даде възможност за полезни взаимодействия (вж.
1530 глава 4.2).

1531 **Стъпка 3: Събиране на данни и оценка**

1532 При стъпка 3 се извършва събиране на необходимите данни и оценки, определени в стъпка 2.
1533 Целта на тази стъпка е да се определи очакваният ефект от проекта (включително неговите
1534 мерки за смекчаване) върху състоянието или потенциала на съответните водни обекти на ниво
1535 качествен елемент (т.е. причиняване на влошаване или противоречие с очакваното
1536 подобрене). Преценката може например да наложи провеждане на изследвания от експерти
1537 и/или моделиране, за да се определи ефектът върху качествените елементи. В стъпка 3 се
1538 използва възможността за полезни взаимодействия с друго законодателство в областта на
1539 околната среда (например Директивата за ОВОС или Директивата за местообитанията) с цел
1540 съвместно/координирано събиране на данни и оценки.

1541 Изследванията относно значимостта на ефекта следва да отчетат не само текущото
1542 състояние/потенциал, но и планираните подобрения поради прилагането на мерки от
1543 планирането на управлението на речните басейни (например мерки за възстановяване), за да
1544 се постигне добро състояние/потенциал. Следователно може да се наложи да се вземе
1545 предвид и кумулативният ефект на други интервенции (вж. глава 3.6). При оценката следва да
1546 се изведе и съответното заключение за продължителността на ефекта (вж. глава 3.3.1).

1547 Ако в резултат на стъпка 3 се установи, че:

- 1548 ➔ не се очаква предложеният проект да доведе до влошаване на водния обект на ниво
1549 качествен елемент или да е в противоречие с подобрението, или ако се очаква ефектът
1550 да бъде само временен и краткосрочен и доказателствата в подкрепа на това
1551 заключение ще бъдат документирани в рамките на процедурата за издаване на
1552 разрешително, не се изисква тест по член 4, параграф 7 и разрешението може да бъде
1553 дадено в съответствие с РДВ;
- 1554 ➔ ако се очаква проектът да причини влошаване на водния обект на ниво качествен
1555 елемент или да бъде в противоречие с подобрението, продължете със стъпка 4.

1556 Стъпка 4: Тест по член 4, параграф 7

1557 Ако се очаква проектът да доведе до влошаване/противоречие с достигането на добро
1558 състояние/потенциал, тогава доказателствата трябва да бъдат документирани и трябва да се
1559 задейства тест по член 4, параграф 7. Проектът може да бъде разрешен само ако са изпълнени
1560 условията, посочени в член 4, параграф 7, букви а)–г), и от това следва, че тестът по член 4,
1561 параграф 7 е успешен. Следователно, ако условията не са изпълнени и тестът по член 4,
1562 параграф 7 не е успешен, съгласно РДВ проектът не може да бъде разрешен. Условията и
1563 изискванията за теста по член 4, параграф 7 са изложени в глава 5.

Изследване на конкретен случай 3: Инструмент за оценка на съответствието чрез контролни списъци съгласно РДВ, разработен за JASPERS

Държава: ЕС-28

JASPERS (Съвместна помощ в подкрепа на проекти в европейските региони — <http://jaspers.eib.org/>) е партньорство между Европейската комисия и Европейската инвестиционна банка, насочено към подобряване на качеството на инвестициите, подкрепяни от ЕСИ фондовете (Европейския фонд за регионално развитие, ЕФРР и Кохезионния фонд и средствата по ИПП). JASPERS предлага на публичните органи и на бенефициерите широка гама от услуги, включващи консултации, изграждане на капацитет и подпомагане на прегледа на качеството на проекти. Също така JASPERS предоставя консултации и на Механизма за свързване на Европа (MCE).

За да се определи дали трябва да бъдат приложени тестовете по член 4, параграф 7, беше разработен контролен списък, при който се използва четириетапен подход за установяване на съответствието с изискванията на РДВ на ниво проект:

1. Разбиране на контекста и стъпката за скрининг на ниво елемент: Има ли потенциален причинно-следствен механизъм за ефект върху състоянието/потенциала на водния обект? Ако отговорът е „Не“, трябва да се води документация за целите на одита, но не се изисква допълнителна оценка. Ако отговорът е „Да“, изпълните стъпка 2.
2. Определяне на обхвата: Помислете дали ефектът е временен или не е значителен за мащаба на водния обект и дали може да се изключи вътрешният комбиниран ефект. Оценка съгласно РДВ е необходима само за елементите, които могат да бъдат засегнати.
3. Изследвания: събиране на данни и оценка. Обмислете мерки за смекчаване. Има ли остатъчен ефект върху състоянието съгласно РДВ? Ако отговорът е „Да“, изпълните стъпка 4.
4. Прилагане на тестовете по член 4, параграф 7 (така както са разработени в Ръководен документ № 35 на CIS).

Ранна версия на инструмента– контролен списък беше използвана за проекти в Полша (за защита от наводнения) и в Латвия (за развитие на пристанищата, включително драгиране). Понастоящем JASPERS работи по по-нататъшното разработване и тестване на инструмента-контролен списък за конкретни случаи с цел разширяване на приложението му като помощно средство при изготвянето на проекти и бъдещите дейности за обучение със своите партньори. Той ще бъде достъпен в началото на 2018 г. в библиотеката на уебсайта на Центъра за знания и обучение на JASPERS. За допълнителна информация, моля, свържете се с: jaspersnetwork@eib.org.

Външни препратки: <http://www.jaspersnetwork.org/plugins/servlet/documentRepository>

1564

1565

Изследване на конкретен случай 4: Проект на високоскоростна двурелсова железопътна конструкция — Фаза 1 (Лондон—Уест Мидланде)

Държава: Обединено кралство (UK)

HS2 е проект на националното правителство на стойност няколко милиона паунда, предназначен да осигури високоскоростна железопътна връзка от Лондон и от южната част до северната част на Англия. Фаза 1 обхваща четири района на речни басейни (Темза, Английн, Севърн и Хъмбър) и може да окаже въздействие върху 61 повърхностни водни обекта и 15 подземни водни обекта.

От първоначално оценените 61 повърхностни водни обекта, за нито един елемент на проекта не беше установено, че със сигурност ще доведе до неспазване на целта за водните обекти. Обаче в крайна сметка 5 бяха оценени, че са изложени на риск от влошаване или невъзможност за достигане на добро екологично състояние/добър екологичен потенциал (GES/GEP) поради изграждането на HS2 във фаза 1. От първоначално оценените 15 подземни водни обекта, в крайна сметка 4 подземни водни обекта бяха оценени като изложени на риск от влошаване или невъзможност за достигане на добро екологично състояние поради изграждането на HS2 във фаза 1. Останалите повърхностни и подземни водни обекти бяха оставени настрана, тъй като беше преценено, че не са изложени на риск, или поради включването на мерки за смекчаване и други мерки, произтичащи от „Допълнителните разпоредби“.

През март 2016 г. беше публикуван преглед на оценката на съответствието на РДВ, като бяха предоставени повече подробности за причините, поради които може да настъпи влошаване на състоянието на всеки един от водните обекти, заедно с общите мерки за смекчаване, и беше предоставена информация за това как могат да бъдат изпълнени четирите теста по член 4, параграф 7. Оценката следва превантивен подход, основан на риска, и се препоръчва от Агенцията по околна среда, за да се гарантира, че всички потенциални отрицателни ефекти трябва да бъдат докладвани и описани подробно, дори когато вероятността да настъпи ефект е много малка или обхващат на този ефект е ограничен; основната цел е да се гарантира, че ефектите съгласно РДВ продължават да се разглеждат и да се намират решения по време на фазата на разработване на проекта и даване на съгласие.

Външни препратки:

<https://circabc.europa.eu/sd/a/e9885e5b-9638-4ff6-baee-2815c6300ce8/22 - MS United Kingdom - 4.7 Case Study.pdf>

<https://www.gov.uk/government/publications/water-framework-directive-compliance-assessment-review>

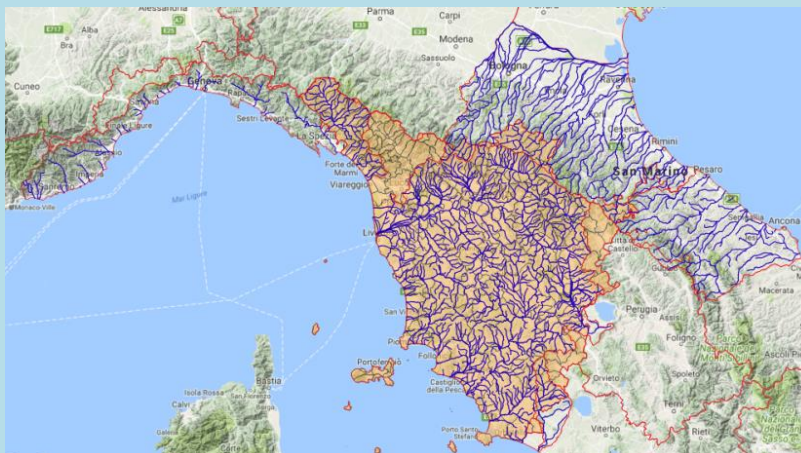
1566

1567

Изследване на конкретен случай 5: Анализ на въздействието на мерките от Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН) за оценката на член 4, параграф 7

Държава: Италия

Областта на изследване се намира в Северния район на Апенините (ITS), по-специално в района на област Тоскана (около 20 000 кв. км, 60 % от площта на района). Целта е да се оценят въздействията на структурна мярка от ПУРН върху състоянието/потенциала на водата.

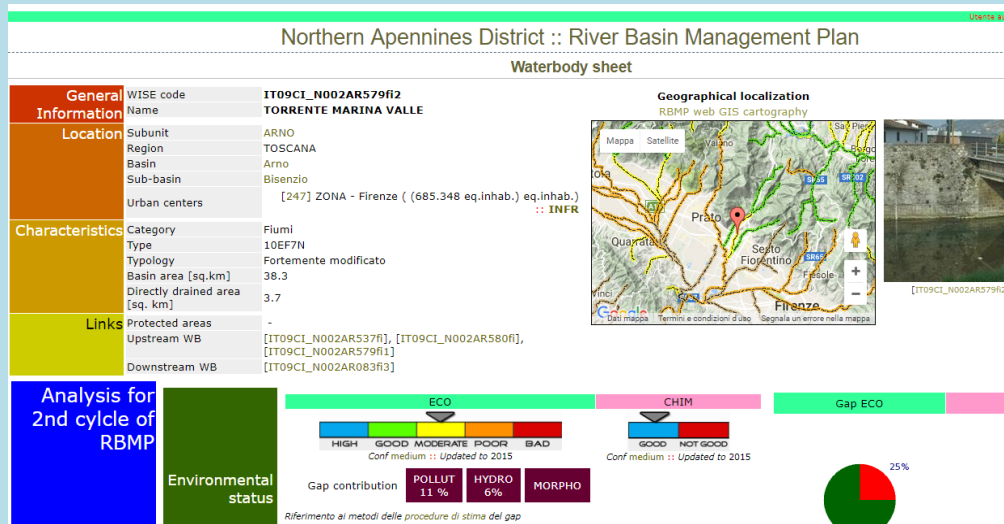

Процедурата беше приложена за всички повърхностни водни обекти в района, от малки реки с площ около 10 кв. км до главните речни канали, като река Арно (участък надолу по течението), площ на басейна приблизително 8 000 кв. км.

Структурните мерки от ПУРН биха могли да причинят физическа промяна на водния обект, тъй като те биха могли да обхващат модификация на надлъжните или на пресичащите реки, включително

възстановяване на дигите, повдигане на язовирите, преливници за отклоняване, зони за разширяване със съответните входни/изходни канали, възстановяване на речните брегове.

С цел да се направи предварителна оценка на възможността за прилагане на член 4, параграф 7, 2-рият цикъл на ПУРБ за района на Северните Апенини включва подробен анализ на структурните мерки от ПУРН. Всяка интервенция, основаваща се на физическа промяна на реката или езерата, беше отбелязана на географската карта и свързана с един или повече водни обекта. Списъкът на интервенциите за защита от наводнения се отразява в отделен раздел на информационния лист на водния обект (ВО) в Изпълнителната информационна система на ПУРБ (вж. по-долу).

Извлечение от EIS — Изпълнителна информационна система за ПУРБ на ИТС. Горна част на листа на ВО.

Тъй като свързаните интервенции са предимно планирани мерки, които трябва да се дефинират по отношение на хидравличните решения и структурните детайли, целта на предложения списък, свързан с всеки един воден обект, е вниманието да се насочи към бъдещото прилагане на член 4, параграф 7, за водните обекти, които представляват интерес. Това включва следните аналитични стъпки:

- събиране на подробни данни за проекта, свързани със структурните характеристики:
 - геометрични размери на интервенцията: дължина — площ — обем,
 - размер на засегнатата част на ВО и сравнение с общата дължина/площ на ВО,
 - геоморфологични индекси (т.е. индекс за морфологично качество (IQM)) — ex ante + ex post оценка;
- сравнение с праговите стойности (дефинирани в мащаба на района).

Реалното въздействие по отношение на физическата промяна ще бъде тествано с развитието на планираните дейности, като ще се прилагат общи критерии за оценка на морфологичните изменения в хода на развитието и допустимостта на член 4, параграф 7.

Описаната процедура донесе общи ползи за един ефективен и координиран анализ на връзката между ПУРБ и ПУРН. Докладването в официален информационен лист за всички структурни интервенции, които потенциално променят физическите характеристики на ВО, позволява на заинтересовани страни от публичния и частния сектор да се запознаят с потенциалното прилагане на член 4, параграф 7. Дискусията относно реалното въздействие на мерките за защита от наводнения може да бъде проведена още във фазата на предварителния проект, за да се приложи по-всеобхватен процес по отношение на избора на технически решения и специфична осведоменост относно изключението от целите на РДВ.

Въпросите на финансовото покритие, които са критичен аспект, могат да променят или да обезсилят техническия анализ, като доведат до непълни или само частично полезни проектни възможности.

Външни препратки: <http://www.appenninosestentrionale.it/eis/>

1568 4.2 Рационализиране на оценките с Директивата за ОВОС и Директивата 1569 за местообитанията

1570 Предложен проект може не само да изисква оценки в контекста на член 4, параграф 7 от РДВ,
1571 но също така и в зависимост от размера, характера и местоположението на проекта, оценка на
1572 въздействието върху околната среда (ОВОС) съгласно Директивата за ОВОС или подходящи
1573 оценки съгласно Директивата за местообитанията във връзка със засегнати обекти от мрежата

1574 „Натура 2000“ (вж. глава 2.8). Трябва да се осигури съответствие с другите свързани
1575 законодателни актове (вж. също член 4, параграф 1, буква в) от РДВ). Такова групиране на
1576 оценки и рационализиране може да бъде ефективно (например по отношение на събирането на
1577 данни и участието на обществеността)⁷², като предоставя възможност да се използват полезни
1578 взаимодействия и да се намали работното натоварване по време на изготвяне на оценките,
1579 необходими за даден проект по различно законодателство.

1580 Макар че подобно рационализиране е задължително — „когато е уместно“ — по отношение на
1581 ОВОС и на „подходящата оценка“ съгласно Директивата за местообитанията, отделните
1582 държави членки трябва да решат дали да го прилагат за Директивата за ОВОС и Рамковата
1583 директива за водите⁷³.

1584 Позовавайки се на подхода и различните стъпки за оценка на приложимостта по отношение на
1585 член 4, параграф 7 от РДВ, както беше описано в предходната глава, съгласно Директивата за
1586 ОВОС и Директивата за местообитанията (когато се прилагат) се изискват еквивалентни
1587 стъпки, които биха могли да бъдат направени заедно със стъпките съгласно РДВ. Това се
1588 отнася особено за „Скрининг“, „Определяне на обхвата“ и събирането на необходимите данни.
1589 Подобен рационализиран подход може да доведе до значително спестяване на разходи и
1590 време, особено по отношение на етапа на събиране на данни, който може да се извърши
1591 съвместно, след като изискванията за данните съгласно всяка директива се изяснят по време
1592 на предходните стъпки.

1593 Все пак трябва да се има предвид, че фокусът на различните тестове е доста различен за всяка
1594 директива, така че различните етапи на процеса следва да се извършват в съответствие с
1595 изискванията за всяка директива⁷⁴. Ако условията на една директива са изпълнени, но на
1596 другата не са, тогава органите не могат да разрешат проекта, защото в такъв случай проектът
1597 все още ще нарушава правните разпоредби на ЕС. Вместо това трябва да се проучи дали могат
1598 да се направят промени в проекта, така че той да отговарят на изискванията на всички
1599 свързани директиви.

1600 На Фигура 5 са показани стъпките за оценка на приложимостта във връзка с член 4, параграф 7
1601 от РДВ и еквивалентните стъпки съгласно Директивата за ОВОС и Директивата за
1602 местообитанията. След това по-подробно са описани основните изисквания на Директивата за
1603 ОВОС и на Директивата за местообитанията и взаимоотношението и връзките с член 4,
1604 параграф 7. Също така допълнителна информация може да намерите в глави 2.8.2 (ОВОС),
1605 2.8.3 (Директива за местообитанията) и в приложение А (Таблица с общ сравнителен преглед).

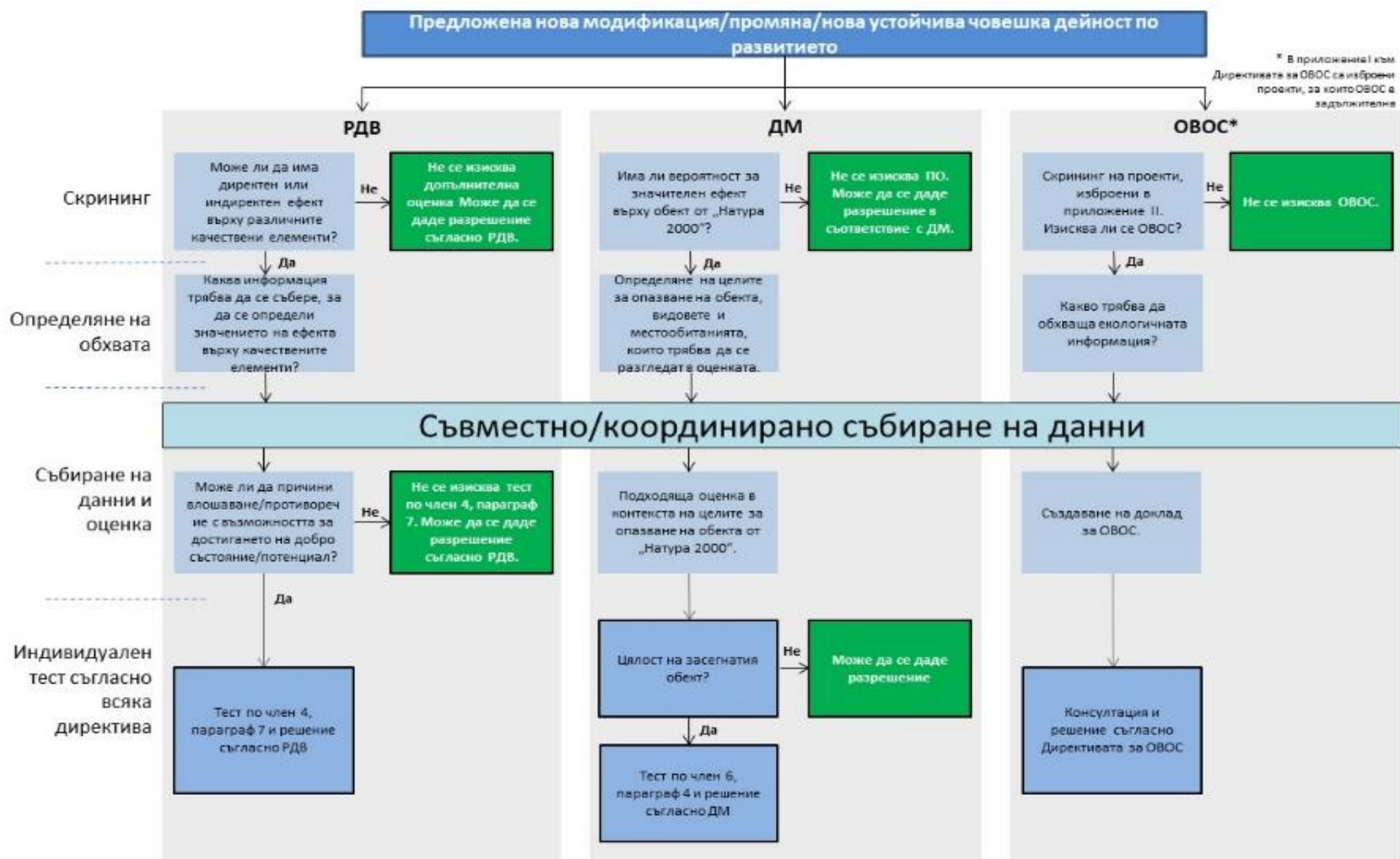
⁷² Вж. например Ръководството за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда за енергийни инфраструктурни проекти от общ интерес (ПОИ), http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf; Документ с насоки на Комисията за рационализирането на оценките на въздействието върху околната среда, извършвани съгласно член 2, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:273:FULL&from=DE>

⁷³ Вж. Документ с насоки на Комисията за рационализирането на оценките на въздействието върху околната среда, извършвани съгласно член 2, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:273:FULL&from=DE>

⁷⁴ Когато е възможно, все още могат да се използват полезни взаимодействия, например за търсене на алтернативи или мерки за смекчаване.

1606

Фигура 5: Рационализиране на оценките съгласно РДВ, ДМ и Директивата за ОВОС

1607

1608 Проекти, които подлежат на ОВОС

1609 Директивата за ОВОС има за цел да гарантира, че проектите, които могат да окажат
1610 значително въздействие върху околната среда, ще бъдат адекватно оценени, преди да бъдат
1611 одобрени. Преди да се вземе решение дали да се допусне подобен проект, трябва да се
1612 определят и оценят възможните въздействия, които той може да окаже върху околната среда
1613 (вследствие на строителните работи, експлоатацията или разрушаването).

1614 За проектите, изброени в приложение I към директивата, за които се счита, че имат значително
1615 въздействие върху околната среда, оценката е задължителна (например: язовири и други
1616 инсталации, предназначени за задържане или трайно съхранение на вода, като задържаното
1617 ново или допълнително количество вода надвишава 10 милиона кубически метра (стр. 15,
1618 приложение I).

1619 Други проекти, изброени в приложение II към директивата (например вътрешни водни пътища,
1620 проекти, които не са включени в приложение I, изграждане на канали и аварийни съоръжения
1621 срещу наводнения, проекти за градско развитие и др.), не подлежат автоматично на
1622 процедурата по ОВОС. Държавите членки имат свобода на действие, за да преценят за всеки
1623 отделен случай или в съответствие с прагове или критерии (например размер),
1624 местоположение (по-специално чувствителни екологични зони) и потенциално въздействие
1625 (засегната повърхност, продължителност) дали има вероятност тези проекти да окажат
1626 значително въздействие върху околната среда и ако ще окажат, да бъдат подложени на
1627 процедурата за ОВОС. Процесът на определяне дали проектите, посочени в приложение II,
1628 могат да окажат значително въздействие върху околната среда и следователно да подлежат на
1629 оценка, се нарича „скрининг“ в съответствие с Директивата за ОВОС. Определянето на обхвата
1630 не е задължително, но се приема като добра практика.

1631 Законодателството на ЕС понякога може да изисква няколко оценки за един проект. Всяка
1632 оценка има за цел да увеличи максимално опазването на околната среда от определен вид.
1633 Въпреки това многобройните законови изисквания и паралелните оценки могат да доведат до
1634 несъответствия, закъснения, дублиране и административна несигурност. Директивата за ОВОС
1635 предвижда засилени процедури за оценка, водещи до по-ефективни и ефикасни резултати
1636 (член 2, параграф 3 от преработения текст на Директивата за ОВОС).

1637 Бяха идентифицирани следните възможности за полезни взаимодействия и рационализиране
1638 на оценките, изисквани съгласно Директивата за ОВОС и член 4, параграф 7:

- 1639 • да се прецени дали проектът може да доведе до влошаване на състоянието/потенциала
1640 на водния обект или на съответния качествен елемент (член 4, параграф 7 от РДВ).
1641 Тази оценка може да бъде част от оценката на фактора вода (член 3 от ОВОС);
- 1642 • съвместно/координирано събиране на данни за съответните оценки;
- 1643 • определяне на мерки за смекчаване с цел намаляване на отрицателния ефект;
- 1644 • анализ на специфичния за проекта компонент на оценката на по-добри екологични
1645 възможности съгласно член 4, параграф 7, буква г) от РДВ и член 5, параграф 1, буква
1646 г) от Директивата за ОВОС;

- 1647 • полезни взаимодействия по отношение на консултацията преди одобряването на
1648 проекта, като се използва процесът на ОВОС за обществена консултация, в случай че
1649 даден проект трябва да бъде одобрен в рамките на цикъл на УРБ⁷⁵.

1650 В този контекст е важно да се отбележи, че нивото на подробност в доклада за околната среда,
1651 изисквано за ОВОС, може да бъде по-малко от това, което би било необходимо за оценките във
1652 връзка с член 4, параграф 7 от РДВ. Директивата за ОВОС не изисква (но също така не
1653 възпрепятства) оценка на нивото на качествените елементи, а по-скоро вероятното значително
1654 въздействие на проекта върху водите (член 3 от Директивата за ОВОС)⁷⁶. Това може да се
1655 обясни с факта, че ОВОС оценява въздействието на даден проект върху околната среда,
1656 докато в оценката по член 4, параграф 7 се разглежда въздействието върху водния обект. С
1657 други думи, изготвянето на ОВОС не гарантира изпълнението на член 4, параграф 7, но би
1658 могло да има полза, ако оценките бъдат рационализирани.

1659 В случаите, когато даден проект е подлежи на ОВОС, в съответствие с добрите практики това
1660 може да се извърши в тясна координация с оценката на приложимостта на член 4, параграф 7
1661 по време на етапа на събиране на данни и оценка⁷⁷. При това държавите членки могат да
1662 установят на национално равнище процедура/подход за ОВОС, за да проучат всички
1663 изисквания на член 4, параграф 7, при които ще бъдат оценени всички проекти, потенциално
1664 влошаващи водите или изключващи постигането на екологичните цели за водите. Това може да
1665 се направи и ако проектите попадат извън обхвата на приложения I и II⁷⁸. Тяхното интегриране
1666 предлага възможност да се възприеме нов подход за оптимизиране на общите полезни
1667 взаимодействия и за свеждане до минимум на конфликтите между тях.

Изследване на конкретен случай 6: Разработване на рамка за оценка по член 4, параграф 7 и връзка с ОВОС

Държава: Хърватия (HR)

Оценката по член 4, параграф 7 в Република Хърватия е свързана с оценката на въздействието върху околната среда, за да се намали административната тежест и да се опростят процедурите за нов проект за развитие. Ясно е, че ОВОС и оценката по член 4, параграф 7 имат елементи, които съвпадат, като например събирането на данни и процесите на участие на обществеността.

В рамките на интегрирана процедура компетентните органи имат възможност за вземане на едно единствено решение, което се основава на договорена група данни и отчитане на всички аспекти на опазването на околната среда (не само постигането на целите по отношение на РДВ). Наличието на пълна информация е изключително важно, особено в случай на по-големи проекти, които имат значително въздействие и за които е необходимо да се предостави необходимата обосновка за прилагането на член 4, параграф 7 от РДВ. Поради това от автора на изследването на въздействието върху околната среда се изисква да анализира, като част от изследването, въздействията на проекта върху водните обекти (по отношение на постигането на целите на РДВ), като по този начин се идентифицират обхватът и значението на тези въздействия. При необходимост се събират данни и се

⁷⁵ Вж. стр. 11 и 12 от Ръководството за проекти от общ интерес: http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf

⁷⁶ Член 3 от Директивата за ОВОС гласи: „Оценката на въздействието върху околната среда определя, описва и оценява по подходящ начин, съобразно особеностите на всеки отделен случай, преките и непреките значителни въздействия на даден проект (...)“

⁷⁷ За по-подробна информация относно тези подходи вж. например Ръководството за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда за енергийни инфраструктурни проекти от общ интерес (ПОИ), http://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/PCI_guidance.pdf; Документ с насоки на Комисията за рационализирането на оценките на въздействието върху околната среда, извършвани съгласно член 2, параграф 3 от Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:273:FULL&from=DE>

⁷⁸ Това е в съответствие със съображение 3 от Директивата за ОВОС, съгласно което държавите членки могат да определят по-строги правила за опазване на околната среда.

обосновава прилагането на разпоредбите на член 4, параграф 7 от РДВ.

Трябва да се отбележи, че ако не се изисква ОВОС, съпоставима процедура за оценка съгласно член 4, параграф 7 е предвидена в Закона за водите като част от процедурата за издаване на разрешителни в областта на водите. Следва да се отбележи, че същата процедура се следва за плановете и програмите, които подлежат на СЕО.

Цялостната процедура, свързана с идентифицирането на въздействието на проекта върху състоянието на водите по отношение на целите на РДВ, се основава на данните и информацията, съдържащи се в настоящия план за управление на речните басейни, който съгласно разпоредбите на Закона за водите съдържа план за управление на риска от наводнения, приет от хърватското правителство. По този начин състоянието на идентифицираните водни обекти и програмата от мерки, предвидени в настоящия ПУРБ, станаха отправната точка за определяне на потенциалните въздействия на бъдещи дейности и проекти в рамките на басейна. Това също така дава възможност за непрекъсната връзка и обмен на информация между ПУРБ и (планираните) проекти в басейна, а авторите на ПУРБ получават по-добра представа и стабилни основни данни за актуализациите на ПУРБ.

Прозренията в целия процес водят до следните основни изводи:

- данните за водните обекти, събрани за целите на ПУРБ, са ценен източник както за ОВОС, така и за оценките по член 4, параграф 7, и съществува значителна необходимост от такива данни.
- Изглежда уместно оценката по член 4, параграф 7 да се извършва паралелно с ОВОС и да се споделят някои елементи от процедурата.

Външни препратки: ПУРБ (включително ПУРН) и придружаващите го документи са публикувани на <http://www.voda.hr/hr/plan-upravljanja-vodnim-podrucjima>

1668

1669 **Проекти от значение за обектите от мрежата „Натура 2000“**

1670 Директивата за птиците и Директивата за местообитанията имат за цел да допринесат за
1671 осигуряване на биологично разнообразие чрез опазване на естествените местообитания и
1672 дивата фауна и флора. Установяването и доброто управление на обектите в рамките на
1673 мрежата „Натура 2000“ е основно средство за това. Член 6 от Директивата за местообитанията
1674 определя изискванията за управление и защита на териториите от „Натура 2000“, които са
1675 „зони от значение за Общността“ (ЗЗО) (впоследствие определени от държавите членки като
1676 специални защитени зони (СЗЗ)) съгласно Директивата за местообитанията и специални
1677 защитени зони (СЗЗ), класифицирани съгласно Директивата за птиците 2009/147/ЕО.

1678 Както РДВ, така и Директивата за местообитанията позволяват използването на изключения,
1679 въпреки че има известни разлики в процедурите и условията. Съгласно член 6, параграфи 3 и 4
1680 от Директивата за местообитанията се установява процедура за оценка и разрешаване на
1681 плановете или проекти, които могат да засегнат обекти от мрежата „Натура 2000“. По-специално
1682 целта на член 6, параграф 3 е да се избегне отрицателният ефект от плановете и проектите
1683 върху обектите от „Натура 2000“ и по този начин да се запазят целостта на обектите от „Натура
1684 2000“ и съгласуваността на мрежата и нейните характеристики. Следователно трябва да бъде
1685 направена подходяща оценка (ПО) на всеки план или проект, който има вероятност да окаже
1686 значителен ефект върху даден обект предвид целите за опазване на зоната.

1687 Стъпката в процедурата по член 6, параграф 3, при която се определя дали даден проект или
1688 план има вероятност да окаже значителен ефект върху обект от „Натура 2000“, самостоятелно
1689 или в комбинация с други плановете и проекти, съответства на това, което обикновено се нарича
1690 „скрининг“. Ако след скрининга не може да се изключи, че планът или проектът ще окаже
1691 значителен ефект върху обекта, се изисква ПО.

1692 По подобен начин, въпреки че не е изрично споменато, определянето на обхвата се приема
1693 като добра практика и има за цел точно установяване на потенциалните проблеми, които ПО
1694 следва да обхване, както и подходящата информация, която да се събере. Фокусът на ПО е
1695 върху целите за опазване на обекта. Всички възможни мерки за смекчаване (например във
1696 връзка с местонахождението на проекта, времето, метода на строителство и т.н.) могат да
1697 бъдат разгледани в контекста на ПО, за да се избегнат отрицателни ефекти върху целостта на
1698 обекта.

1699 В случай на негативно заключение на ПО, разпоредбите на член 6, параграф 4 могат при все
1700 това да се прилагат, ако са изпълнени съответните условия (липса на алтернативни решения,
1701 наличие на императивни причини с преимуществен обществен интерес, прилагане на
1702 компенсаторни мерки). По-подробна информация може да се получи от блок-схемата на
1703 специфичната процедура по член 6, параграфи 3 и 4 съгласно Директивата за
1704 местообитанията, която е включена в приложение Б⁷⁹.

⁷⁹ Вж. съответните насоки, документация и юриспруденция относно прилагането на член 6, параграфи 3 и 4, на интернет страницата: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

1705 **5 ТЕСТ ПО ЧЛЕН 4, ПАРАГРАФ 7 И ВРЪЗКА С ПУРБ**

1706 Ако в резултат на оценката на приложимостта във връзка с член 4, параграф 7 (вж. глава 4) се
1707 очаква нова модификация, промяна или нова устойчива човешка дейност по развитието да
1708 причини влошаване или да е в противоречие със способността на водния(те) обект(и) да
1709 достигне(ат) целта за добро състояние/потенциал, е необходимо да се проведе тест по член 4,
1710 параграф 7 по време на процедурата по издаване на разрешително.

1711 Чрез теста по член 4, параграф 7 се определя дали разрешението за даден проект може да
1712 бъде предоставено, въпреки че може да доведе до влошаване/противоречие с възможността за
1713 достигане на добро състояние/потенциал. Такъв е случаят, ако съответните условия, както са
1714 описани в РДВ, са изпълнени, което е описано по-подробно в следващите глави. Ако условията
1715 не са изпълнени, тогава проектът не може да бъде разрешен.

1716 **5.1 Поетапен подход за тест по член 4, параграф 7**

1717 Тестът по член 4, параграф 7 изисква извършването на редица оценки, които следва да бъдат
1718 възможно най-прости и ясни, но същевременно подробни и изчерпателни, колкото е
1719 необходимо, за да се постигнат разумни резултати. Те са представени на Фигура 6 по-долу
1720 посредством поетапен подход. Тази блок схема има за цел да служи като практически
1721 инструмент, илюстриращ отделните стъпки и връзки между оценките, когато се обмисля
1722 прилагане на тест по член 4, параграф 7 за засегнатия воден обект(и). Тя следва основната
1723 логика на блок-схема, разработена преди това за Ръководен документ № 20 на CIS⁸⁰, като е
1724 доразработена. Отделните стъпки на теста по член 4, параграф 7 са представени по-подробно
1725 и е посочена итеративната връзка с оценката на приложимостта във връзка с член 4, параграф
1726 7, като се следва основната логика, че измененията на проекта могат да доведат до промени,
1727 свързани с ефекта, който проектът може да окаже върху състоянието/потенциала на водния
1728 обект(и), което може да наложи повторен анализ съгласно оценката на приложимостта. При
1729 специфични обстоятелства променен проект или преработен проект може дори да не доведе до
1730 влошаване или до противоречие с възможността за достигане на добро състояние/потенциал,
1731 което прави теста по член 4, параграф 7 ненужен.

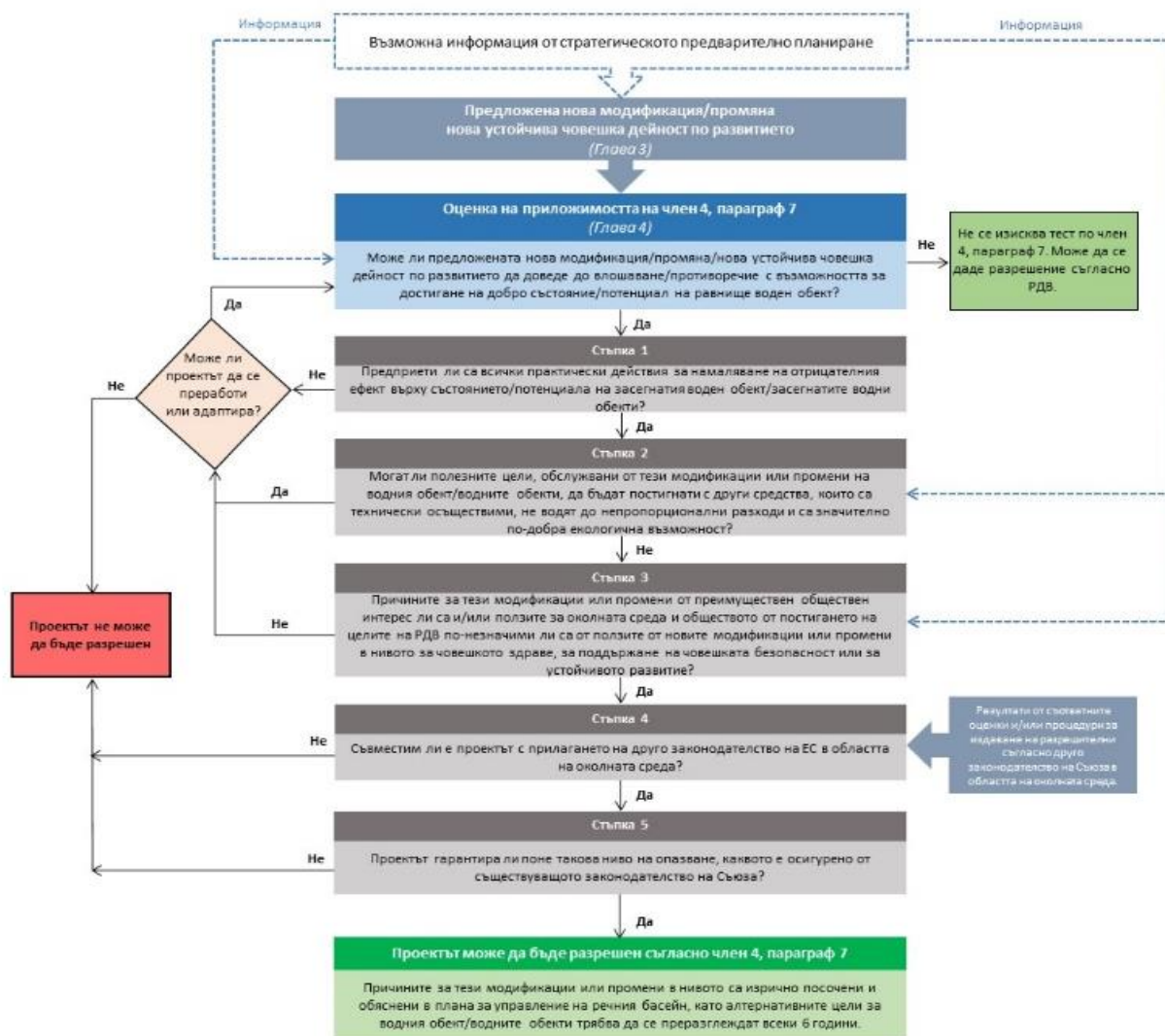
1732 Редът на различните стъпки, представляващи различни изисквания съгласно РДВ, не следва
1733 стриктно реда на текста в РДВ. Това е направено по различни причини. Например
1734 съображенията съгласно стъпка 1 (смекчаване) и стъпка 2 (по-добра екологична възможност),
1735 но евентуално и съгласно стъпка 3 (процес на претегляне), могат да доведат до адаптации на
1736 проекта. В такъв случай може да се наложи да се направи чрез итеративен метод повторна
1737 оценка на съответните елементи, също и в рамките на оценката на приложимостта. Това обаче
1738 не е непременно така за следващите стъпки в процедурата. Подобно на всички изключения по
1739 РДВ член 4, параграф 7 не може да се прилага, когато не са изпълнени разпоредбите на член 4,
1740 параграфи 8 и 9. С други думи, използването на изключения се допуска само когато те
1741 гарантират най-малко същото ниво на защита като това съгласно съществуващото
1742 законодателство на ЕС и при условие че те не изключват трайно или не са в противоречие с
1743 постигането на по-широките цели на РДВ за други водни обекти в границите на същия район на
1744 речен басейн. Изискванията за съответствие с тези разпоредби бяха допълнително определени
1745 в стъпка 4 и стъпка 5.

⁸⁰ Вж. Ръководен документ № 20 на CIS, фигура 4

1746 Когато даден проект оказва въздействие и върху други водни обекти, той може да бъде
1747 разрешен само ако могат да бъдат обосновани изключенията за тези други засегнати водни
1748 обекти. В такъв случай може да се счита за разумно в рамките на същата процедура да се
1749 приложи тестът по член 4, параграф 7 за засегнатите водни обекти (вж. също глава 3.5).
1750 Информацията за резултатите от съответните оценки и/или процедури за издаване на
1751 разрешително съгласно друго законодателство на ЕС, ако е уместно, дава възможност за
1752 извършването на стъпка 4 от теста по член 4, параграф 7 (например съответните оценки за
1753 ОВОС или съответната оценка съгласно Директивата за местообитанията — вж. глава 4.2). И
1754 накрая, тестът по член 4, параграф 7 може да бъде завършен, а проектът разрешен, ако са
1755 изпълнени условията, включително и изискването причините за тези модификации или промени
1756 да бъдат изрично посочени и обяснени от компетентния орган в плана за управление на
1757 речните басейни, а алтернативните цели за водния(те) обект(и) трябва да се преразглеждат на
1758 всеки шест години.

1759 Обърнете внимание, че стратегическите механизми за предварително планиране (например за
1760 специални секторни планове за развитие) могат да осигурят информация за разработването и
1761 подбора на проекти, за оценките, свързани с РДВ, както и за цялостния процес на вземане на
1762 решения, включително за отделните стъпки от теста по член 4, параграф 7. Освен това
1763 отделните стъпки, както са описани на Фигура 6, не е задължително да се следват стриктно, а
1764 най-подходящият ред може да се определи от подхода и от нивото на планиране. Например за
1765 някои проекти може да е по-разумно да се изпълни стъпка 2 (по-добра екологична възможност)
1766 преди стъпка 1 (мерки за смекчаване), в случай че са налице стратегически механизми за
1767 предварително планиране. Въпреки това трябва да се гарантира, че са изпълнени отделните
1768 изисквания на член 4, параграф 7.

1769 **Фигура 6: Пример на поетапен подход за тест по член 4, параграф 7 и итеративна връзка с оценката**
 1770 **на приложимостта по член 4, параграф 7**

1771
 1772 В следващите глави се разглеждат по-подробно отделните стъпки и съображения за теста по
 1773 член 4, параграф 7.

1774 5.2 Предприемане на всички практически действия за намаляване на 1775 отрицателния ефект

1776 Едно от условията за предоставяне на изключение съгласно член 4, параграф 7 е да са
 1777 „предприети [...] всички практически действия за намаляване отрицателния ефект върху
 1778 състоянието на водния обект“ (член 4, параграф 7, буква а)). С други думи, това условие
 1779 изисква предприемането на всички практически действия, водещи до по-малко влошаване на
 1780 условията в засегнатия воден обект или свеждане до минимум на ефекта, който е в
 1781 противоречие с достигането на добро състояние/потенциал.

1782 РДВ не определя и не ограничава определянето на мерките за смекчаване⁸¹. Поради това „
1783 практическите действия за намаляване на отрицателния ефект върху състоянието на водния
1784 обект“, които се изискват съгласно член 4, параграф 7, буква а), могат да обхванат широк кръг
1785 от действия. Важното е, че **целта на тези действия е да се избегне или намали**
1786 **идентифицираният потенциален ефект върху състоянието** на качествен елемент съгласно
1787 РДВ. С други думи, мярката ще сведе до минимум или дори ще премахне риска от влошаване
1788 или противоречието с очакваното подобрение на състоянието при други условия.

1789 Най-подходящият тип действие за смекчаване на отрицателния ефект ще се променя
1790 съобразно конкретните местни обстоятелства. За тези, които не са запознати с изискванията на
1791 Директивата на ЕС за местообитанията и на Директивата на ЕС за ОВОС, си струва да се
1792 изяснят следните важни въпроси:

1793 ***Мерки за смекчаване и компенсаторни мерки съгласно Директивата за***
1794 ***местообитанията***

1795 Въпреки че мерките за смекчаване не са изрично упоменати в текста на Директивата за
1796 местообитанията, те са част от обичайната практика и се разглеждат в контекста на
1797 процедурата за подходяща оценка съгласно член 6, параграф 3 от директивата. Тези мерки
1798 имат за цел да премахнат, предотвратят или намалят потенциалните въздействия върху
1799 въпросните обекти от „Натура 2000“.

1800 Като последна част от тестовите по член 6, параграф 4 Директивата за местообитанията
1801 изисква да се предвидят компенсаторни мерки за компенсиране на отрицателния ефект от
1802 даден план или проект, така че да се запази цялостната екологична кохерентност на мрежата
1803 „Натура 2000“. В контекста на Директивата за местообитанията това обикновено означава
1804 възстановяване или пресъздаване на местообитание на нов или разширен обект, който
1805 впоследствие се включва в мрежата „Натура 2000“ като компенсация за въздействията върху
1806 съществуващ обект, причинени от проект, разрешен при предоставено изключение по член 6,
1807 параграф 4. По смисъла на Директивата за местообитанията мерките за смекчаване не трябва
1808 да се бъркат с компенсаторните мерки⁸².

1809 Съгласно член 4, параграф 7 от Рамковата директива за водите няма еквивалентно изискване
1810 за подобни компенсаторни мерки. По-скоро РДВ приема, че ще има остатъчен отрицателен
1811 ефект върху състоянието на въпросния воден обект, ако може да се докаже, че изискванията на
1812 тестовите по член 4, параграф 7 са изпълнени.

1813 ***Мерки за смекчаване в контекста на Директивата за ОВОС***

1814 Мерките за смекчаване са особено подходящи за оценка на алтернативите съгласно
1815 Директивата за ОВОС, както по отношение на подобряването на осъществимостта на
1816 проектите, така и за подобряване на плана на проекта. Директивата за ОВОС не определя или

⁸¹ Разграничение между мерките за смекчаване и компенсаторните мерки е направено в Ръководен документ № 20 на CIS, в който се отбелязва, че мерките за смекчаване имат за цел да сведат до минимум или дори да премахнат отрицателния ефект върху състоянието на водния обект, докато компенсаторните мерки имат за цел да се компенсират в друг воден обект „нетните отрицателни ефекти“ от даден проект и свързаните с тях мерки за смекчаване.

⁸² Това разграничение е потвърдено от Съда — вж. Дело C-521/12, точки 29–35.

1817 изрично не прави разлика между мерките за смекчаване и компенсаторните мерки⁸³. Мерките,
1818 предвидени за избягване, предотвратяване, намаляване или, ако е възможно, компенсиране на
1819 всякакви установени съществени неблагоприятни последици върху околната среда, обикновено
1820 се наричат „мерки за смекчаване“, с изключение на последното действие — компенсиране,
1821 което може да се счита за компенсаторна мярка. Въпреки това, когато се разглеждат различни
1822 видове действия за смекчаване съгласно ОВОС, развиващите се добри практики — подкрепени
1823 от различните позовавания в Директивата за ОВОС на мерки, които „избягват, предотвратяват
1824 или намаляват, а ако е възможно, компенсират неблагоприятните последици“ — отдават
1825 предпочитание на мерките, предприемани при източника (на място) пред тези „извън обекта“ и
1826 насърчават прилагането на т. нар. „йерархия на мерките на смекчаване“.

1827 Когато се установи потенциален неблагоприятен ефект, тази йерархия подчертава
1828 необходимостта, по приоритет, от:

- 1829 1. мерки за избягване — избягване на неблагоприятни последици, например чрез промяна
1830 на местонахождението, метода или времето на дейност или чрез използване на други
1831 превантивни мерки при източника;
- 1832 2. мерки за намаляване — предприемане на мерки при източника или колкото е възможно
1833 по-близо до източника на ефекта, които имат за цел да сведат до минимум или да
1834 намалят неблагоприятните последици до незначителни, ниски или по друг начин
1835 приемливи нива;
- 1836 3. мерки за компенсиране — когато има остатъчни неблагоприятни последици (т.е.
1837 въздействия, които са неизбежни или не могат да бъдат намалени допълнително на
1838 място), те се отстранят, компенсират или по друг начин се балансират, като се
1839 предприемат мерки на друго място, които ще помогнат за намаляване на нетните
1840 неблагоприятни последици до незначителни, ниски или по друг начин приемливи нива.

1841 **Мерки за смекчаване, посочени в член 4, параграф 7, буква а) от РДВ**

1842 Въпреки че няма специфично изискване за прилагане на йерархията на мерките за смекчаване,
1843 когато се разглеждат възможните стъпки за смекчаване на отрицателния ефект върху
1844 състоянието на водния обект в контекста на РДВ, все пак се препоръчва прилагането на добри
1845 практики и на всички приложими практически мерки за избягване, свеждане до минимум или
1846 намаляване на ефекта при източника, преди да се предприемат други мерки извън обекта.

1847 Понятието „стъпки“, посочено в член 4, параграф 7, буква а), потенциално е насочено към
1848 широка гама от мерки във всички фази на развитието, включително проектиране, поддръжка и
1849 условия на експлоатация на съоръжения, възстановяване и създаване на местообитания.

1850 Текстът „всички практически стъпки“ по аналогия с термина „практически“, използван в други
1851 правни актове, предполага, че тези мерки за смекчаване следва да бъдат технически
1852 осъществими, не водят до непропорционални разходи и са съвместими с новата модификация,
1853 промяна или устойчивата човешка дейност по развитието. Изискванията за мерките за

⁸³ Например в Директива 2014/52/ЕС на различни места се прави позоваване на „ мерките, предвидени за избягване, предотвратяване или намаляване и, ако е възможно, компенсиране на вероятни съществени неблагоприятни последици върху околната среда“ и е отбелязано, че държавите членки „трябва да гарантират, че мерките за смекчаване и компенсаторните мерки са приложени“.

1854 смекчаване за различните видове модификации могат да бъдат изложени в ръководни
1855 документи (например ръководния документ за помощни средства при миграция на рибите) или
1856 конкретни референтни документи (например най-добрите екологични практики (БЕР), най-
1857 добрите налични техники (ВАТ)). Мерките за смекчаване имат за цел да сведат до минимум или
1858 дори да премахнат отрицателния ефект върху състоянието на водния обект и следва да са
1859 неразделна част от проекта. Като такива, тези мерки могат да се вземат и за други водни
1860 обекти, доколкото техните последици се проявяват във водния обект, за който се прилага член
1861 4, параграф 7. В зависимост от обхвата им някои мерки за смекчаване в определени случаи
1862 дори могат да позволят подобряване на състоянието. Ако не се вземат всички практически
1863 мерки за смекчаване на последиците, не може да бъде предоставено изключение по член 4,
1864 параграф 7. Ако се прецени, че прилагането на всички практически мерки за смекчаване би
1865 довело до избягване на влошаване или невъзможност за достигане на добро
1866 състояние/потенциал, не е необходимо да се прилага тест по член 4, параграф 7, като резултат
1867 от оценката за приложимост на член 4, параграф 7 (вж. итеративния цикъл за обратна връзка
1868 на Фигура 6).

1869 Пример за мерки за смекчаване: в случай на нова ВЕЦ, важните мерки за смекчаване
1870 обикновено включват изграждане на функционални помощни средства за миграция на рибите
1871 за съответните видове риба и/или създаване на екологични потоци. Примери за свързани
1872 видове мерки за смекчаване се разглеждат в рамките на CIS (например документа „Добър
1873 екологичен потенциал — съхранение на вода⁸⁴“). В случай на ново черпенето на подземни води
1874 в количество, близко до максималното количество подземни води, което е разрешено да се
1875 извлича, мерките за смекчаване могат да включват мерки за естествено задържане на води
1876 (МЕЗВ) за допълнително възстановяване на подземните води и следователно помощ за
1877 поддържане на равновесието между извлеченото и възстановеното количество подземни води.

1878 Не е задължително мерките за смекчаване да имат само хидроморфологичен характер. В някои
1879 случаи, например за проекти, които включват водочерпене, мерките за смекчаване могат да
1880 включват и намаляване на замърсяването от точкови или дифузни източници, с цел да се
1881 отговори на намалената способност за разреждане на водния обект поради водочерпенето и по
1882 този начин да се избегнат повишените концентрации на замърсителите.

1883 Предвид широкия спектър от възможни проекти, въздействия и видове смекчавания,
1884 разглеждането на всички различни видове мерки за смекчаване, които трябва да се обмислят
1885 съгласно член 4, параграф 7, буква а), би превишило обхвата на настоящия ръководен
1886 документ. Следователно в настоящия раздел на ръководния документ ще се обърне внимание
1887 само на това как и кога всички практически мерки за смекчаване следва да се разгледат,
1888 въведат и да са обект на мониторинг в процедурата за оценка по член 4, параграф 7 и в
1889 процедурата за издаване на разрешително за нови проекти

1890 ***Разглеждане на мерките за смекчаване по време на етапа на разработване на проекта***

1891 Мерките за смекчаване на последиците трябва да бъдат разгледани както в първоначалната
1892 оценка за приложимостта на член 4, параграф 7, с която се определя дали проектът може да

⁸⁴ Общо споразумение за използването на мерките за смекчаване за достигане на добър екологичен потенциал на силно модифицирани водни обекти — Част 1: Въздействия в резултат на съхранението на вода: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/working-group-ecostat-report-common-understanding-using-mitigation-measures-reaching-good-ecological>

1893 причини влошаване/невъзможност за достигане на добро състояние/потенциал и съответно да
1894 се задейства тест по член 4, параграф 7, както и в самият тест по член 4, параграф 7, за да се
1895 определи дали условията за предоставяне на изключение по член 4, параграф 7 са изпълнени.
1896 Мерките за смекчаване за намаляване на отрицателния ефект могат да се изискват като
1897 условие за получаване на разрешение за нов проект (разрешително/лиценз), включително и
1898 изискванията за поддръжка и мониторинг на ефективността на мерките за смекчаване
1899 (например за осигуряване на функционирането на помощните средства за миграцията на
1900 рибите), както и за потенциалните нужди от модификации.

1901 Разумно е да се обмислят „всички практически стъпки за намаляване на отрицателния ефект“
1902 още в началния етап на разработване на проекта поради следните причини:

- 1903 • да се намали или дори да се премахне въздействието върху водните обекти;
- 1904 • за разглеждане в първоначалната оценка на приложимостта на член 4, параграф 7 —
1905 ако още в началото може да се избегне влошаването/невъзможността за постигане на
1906 добро състояние/потенциал, не се прилага член 4, параграф 7 и следователно не се
1907 налага да се прилага изключение по член 4, параграф 7;
- 1908 • ако влошаването/невъзможността за достигане на добро състояние/потенциал не може
1909 да се избегне — т.е. самият тест по член 4, параграф 7, тъй като предприемането на
1910 „всички практически стъпки за намаляване на отрицателния ефект“ е неразделна част
1911 от изискванията, за да се разреши изключение от член 4, параграф 7;
- 1912 • да се избегнат продължителни обсъждания и несигурност по проекта, които биха могли
1913 неоправдано да забавят разрешаването му;
- 1914 • и накрая, тъй като интегрирането на мерките за смекчаване обикновено е по-евтино и
1915 по-лесно в началния етап на проектирането в сравнение с проучването на
1916 възможностите за смекчаване, след като проектът вече е определен, което може да има
1917 няколко предимства, т.е. повишаване на ефективността на административните
1918 процедури по време на етапа на разрешаване на проекта.

1919 По време на теста по член 4, параграф 7 компетентните органи ще трябва да преценят дали са
1920 включени всички практически стъпки за намаляване на отрицателния ефект като част от
1921 предложения проект или дали ще са необходими допълнителни практически мерки за
1922 смекчаване (в допълнение към предложените от собственика на проекта), за да се намали
1923 допълнително ефектът. Това може да доведе до промени в първоначалната разработка на
1924 проекта и следователно да окаже влияние върху резултатите от оценката на приложимостта на
1925 член 4, параграф 7. Следователно отчитането на ефекта от добрите мерки за смекчаване може
1926 да бъде итеративен процес, който може да доведе до актуализирана оценка на ефекта, който
1927 проектът може да окаже върху състоянието/потенциала на водния обект, поради смекчаване.

1928 За определяне на специалните мерки за смекчаване може да се създадат полезни
1929 взаимодействия с процеса на ОВОС за проекти, попадащи в нейния обхват, но е важно да се
1930 отбележи, че тестът по член 4, параграф 7 трябва да се извърши по различен начин.

1931 Получените познания от резултатите от мониторинга относно ефекта на мерките за
1932 смекчаване, изпълнени като част от програмите от мерки в предходни цикли на планиране,
1933 могат да бъдат полезни при подбора на подходящи и ефективни мерки за смекчаване.

1934 Възможните изисквания за смекчаване обикновено са изложени в ръководните документи,
1935 използвани в процеса за издаване на разрешителни, или в каталозите на мерките, разработени
1936 на национално равнище, в които са изброени и описани най-съвременните мерки и
1937 технологии/най-добрите налични технологии/задължителните минимални изисквания за
1938 различните видове модификации. Каталози на мерките също така са от значение и за други
1939 стъпки за прилагането на РДВ, като например процеса на определяне на СМВО и обсъждането
1940 на мерки за смекчаване при определяне на екологичния потенциал.

1941 Мерките за смекчаване, изброени за процеса на дефиниране на добър екологичен потенциал
1942 (GEP), също така са от значение за определянето на практическите мерки за смекчаване
1943 съгласно член 4, параграф 7, буква а). Те следва да се разглеждат като начална точка, но
1944 обхватът на мерките за смекчаване съгласно член 4, параграф 7 е потенциално по-широк в
1945 сравнение с мерките за смекчаване за определянето на GEP на съществуваща СМВО. Това е
1946 така, защото е по-лесно да се интегрират мерки за смекчаване още във фазата на проектиране,
1947 вместо да се прилагат мерки при съществуващата инфраструктура. Друга важна причина,
1948 поради която мерките за смекчаване за постигане на GEP са само една подгрупа от онези
1949 мерки, които биха могли да се прилагат в случая на член 4, параграф 7, е че строителните
1950 методи могат да бъдат променени, за да се намалят въздействията, докато няма фаза на
1951 строителство за текущи операции и дейности.

1952 Когато съществуват практически мерки за смекчаване, но за някои от тях има несигурност
1953 относно мащаба или продължителността на въздействието им върху състоянието, могат да се
1954 приложат адаптивни принципи на управление.

1955 Концепцията за адаптивно управление осигурява потенциално полезно придвижване напред,
1956 когато има остатъчна несигурност. Съответно резултатите от договорена програма за
1957 мониторинг могат да осигурят информация за решенията за осъществяване на действия за
1958 управление на ефекта от модификация или промяна. Концепцията за адаптивно управление е
1959 приложима в ситуации, при които:

- 1960 • видът на мерките за смекчаване е договорен, но не е ясно точно кога или къде е
1961 необходимо да се изпълнят;
- 1962 • изпълнена е нетествана мярка за смекчаване и се счита, че е необходим резервен план,
1963 в случай че новата мярка не постигне желанния резултат;
- 1964 • има разумно ниво на разбиране за вероятните последствия от дадена модификация или
1965 промяна и висока степен на сигурност относно ефективността на мярката за
1966 подпомагане на възстановяването, но мярката е скъпа и съответно ще бъде приложена
1967 само ако мониторингът докаже, че е необходима, за да се избегне влошаване или
1968 противоречие с достигането на добро състояние/потенциал (вж. итеративния цикъл за
1969 обратна връзка на Фигура 6).

1970 Като конкретен пример за адаптивно управление може да се посочи ситуация, при която
1971 дейностите по драгиране ще генерират струя суспендиран седимент, а в радиус от 2 км от
1972 драгажната дейност има особено чувствителен екологичен ресурс в рамките на водния обект
1973 (например това може да е единственият пласт с морска трева или район за развъждане на риба
1974 в рамките на водния обект). Моделирането, предприето като част от оценката, показва, че
1975 рискът от влошаване на екологичния ресурс е ограничен до определени комбинации на

1976 метеорологичните условия и приливите и отливите, така че вместо да се предотврати
 1977 осъществяването на драгирането, се препоръчва мониторинг в реално време на нивата на
 1978 суспендиран седимент. Ако при мониторинга се установи, че генерираната при драгирането
 1979 струя надвишава ограниченията, драгирането ще бъде временно спряно, докато условията се
 1980 нормализират. Все пак, ако седиментната струя редовно надвишава ограниченията, тогава
 1981 адаптивен отговор може да бъде промяната на метода на драгиране, за да се използва
 1982 техника, която генерира по-малко суспендиран седимент (но също и по-малко продуктивна).

Изследване на конкретен случай 7: Развитие на градското водоснабдяване и смекчаване на последиците

Държава: Финландия (FI)

Планирано е ново водочерпене чрез изпомпване на подземни води, за да се осигури питейната вода на голям град, който зависи от един водоизточник — близката река. От направената оценка на определените водни обекти при предложения терен, беше установено, че е възможно само няколко малки езера и по-малък брой реки да бъдат изложени на риск поради водочерпенето. Също така в района има извори и потоци, които не са определени като водни обекти.

- А. Първоначално за хидротехническото съоръжение беше подадено заявление за разрешително за водочерпене с обем 32 500 м³/ден. Заявлението беше отхвърлено поради въздействията върху зоните, защитени от Директивата за местообитанията. Процесът започна отново с проучване на алтернативи за други водосборни райони в радиус от 80—100 км от центъра на града.
- Б. Въз основа на откритите възможности беше извършен интерактивен многофакторен анализ за вземане на решение. Целта беше не само да се намери икономически, технически, социално и екологично устойчив вариант, но и да се подкрепи откритата дискусия между страните. В крайна сметка групата по проекта препоръча два алтернативни варианта; един от тях беше първоначалната зона, но със значително по-малък обем на водочерпене. Несигурността по отношение на количеството и качеството на подземните води, както и значително по-дългият период от време, необходим за изпълнението на проекта, бяха счестени за основни слабости на алтернативния вариант.
- В. Като средства за смекчаване в първоначалния обект беше решено да се преместят помпените станции, да се намалат техният брой и дневният изпомпван обем с две трети, до 11 000 м³/ден, което би било най-ниският възможен обем, необходим за повишаване на нивото на сигурност за града от нисък на среден. Също така беше преустановено регулирането на нивото на водата в езерото. Моделирането на потока на подземните води показва, че въпреки тези действия, в някои езера и потоци ще се наблюдават изменения в качеството на водата, особено по време на периодите със слаб поток. Поради това бяха предложени допълнителни средства за намаляване на въздействията: насочване на вода от някои помпени станции към водосборни басейни и намаляване на обема на входящата вода в определени станции по време на слаб поток. Също така беше предложено и блокиране на канавки за отводняване на гори в определени райони.
- Г. За да се компенсират загубите на изворите в засегнатия район, ще бъдат възстановени голям брой извори извън него.
- Д. Докладът за оценка на въздействието върху мрежата „Натура 2000“ за подновения проект и докладите за проучванията на терена и моделирането бяха изпратени заедно със заявлението за разрешително до органа за издаване на разрешителни. По време на процедурата за издаване на разрешително той ще прецени дали методите и резултатите са надеждни и дали действията за смекчаване и компенсиране са достатъчни например съгласно Закона за опазване на природата, Закона за водите и член 4, параграф 7.

Външни препратки: <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B5DC260B6-B2EC-468B-9E83-90DC9F2C28EE%7D/78444>

1983

1984 **Практичност на смекчаването**

1985 Както беше посочено по-горе, практическите мерки за смекчаване трябва да бъдат технически
 1986 осъществими, не трябва да водят до непропорционални разходи и следва да бъдат
 1987 съвместими с новата модификация, промяната или новата устойчива човешка дейност по
 1988 развитието.

1989 Преценяването кои мерки за смекчаване са практически може да се извърши въз основа на
1990 принципите на добра практика, които да се прилагат за всички проекти от определен вид.
1991 Независимо от това, изборът на практически мерки за смекчаване има и специфичен за
1992 отделните случаи компонент. Някои мерки за смекчаване може да не са технически
1993 осъществими на определено място или да не са подходящи поради специфичните за вида
1994 естествените условия. Например при водноелектрическите централи осигуряването на
1995 екологичен поток и инсталирането на помощни средства за миграцията на рибите обикновено
1996 са необходими като мерки за смекчаване за водните обекти в рибните региони. Инсталирането
1997 на помощни средства за миграцията на рибите няма да бъде подходящо във водните обекти
1998 извън тези региони, където не съществуват естествени рибни местообитания, но може да се
1999 наложи да се вземе предвид продължителността на седимента. Следва да се отбележи, че
2000 рибните местообитания могат да бъдат възстановени, ако са се изгубили поради съществуващ
2001 натиск.

2002 **5.3 Преценка на значително по-добрите екологични възможности**

2003 Съгласно член 4, параграф 7, буква г) „*полезните цели, обслужвани от тези модификации или*
2004 *промени в нивото на водния обект, не могат по технически причини или*
2005 *непропорционалност на разходите да бъдат постигнати с други средства, които са по-*
2006 *добрата екологична възможност*“. Поради това е необходимо да се направи преценка на
2007 „алтернативните средства“ за предложените нови модификации, промени или нови устойчиви
2008 човешки дейности по развитието.

2009 В Ръководен документ № 20 вече е посочено, че в този контекст тези средства или
2010 алтернативни решения могат да включват алтернативни местоположения, различни мащаби
2011 или проекти за развитие, или алтернативни процеси. Алтернативите следва да бъдат оценени в
2012 ранните етапи на разработването на проекта и на подходящото географско равнище (например
2013 ЕС, национално, ТРБ) на фона на ясно изложените полезни цели, осигурени от модификацията.
2014 За проектите, които попадат в обхвата му, използването на изискванията на Директивата за
2015 ОВОС може да помогне да се оценят различните възможни алтернативи, но това не винаги е
2016 достатъчно.

2017 Техническата невъзможност е оправдана, ако няма техническо решение. Що се отнася до
2018 непропорционалните разходи, „непропорционалността“ е решение, което има политическо,
2019 техническо и социално измерение, обвързано с икономическата информация и анализа на
2020 разходите и ползите⁸⁵.

2021 Възможността за „алтернативните средства“ може да има две измерения — стратегическо
2022 равнище и специфичното за проекта равнище, като оценките на стратегическо равнище могат
2023 да се използват в специфичната за проекта оценка за вземане на решения.

⁸⁵ За повече подробности вж. Ръководен документ № 1 на CIS „Икономиката и околната среда“:
[https://circabc.europa.eu/sd/a/cffd57cc-8f19-4e39-a79e-20322bf607e1/Guidance%20No%201%20-%20Economics%20-%20WATECO%20\(WG%202.6\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/cffd57cc-8f19-4e39-a79e-20322bf607e1/Guidance%20No%201%20-%20Economics%20-%20WATECO%20(WG%202.6).pdf)

2024 5.3.1 Стратегическо равнище

2025 За оценяване на значително по-добрите екологични възможности, трябва да се вземат под
2026 внимание стратегическите компоненти, които надхвърлят местното равнище. Примерите за
2027 „други средства“ за полезните цели, обслужвани от тези модификации, могат да включват
2028 например:

- 2029 • други форми за генериране на енергия от възобновяеми източници, мерки за
- 2030 повишаване на енергийната ефективност или алтернативни местоположения за
- 2031 генериране на водна енергия, други форми за балансиране на енергийните доставки и
- 2032 търсенето;
- 2033 • оценка на капацитета и възможностите за други видове транспорт, напр. железопътен
- 2034 транспорт и/или път за навигация;
- 2035 • възможности и последици от мерките за задържане на водата по отношение на
- 2036 защитата от наводнения;
- 2037 • възможности за мерки за пестене на вода за проекти за доставка на питейна вода или
- 2038 проекти за напояване;
- 2039 • и други.

2040 В зависимост от характера на новата модификация, промяната или новата устойчива човешка
2041 дейност по развитието, разглеждането на съответните секторни политики е от решаващо
2042 значение в този контекст, включително например плановете за действие за възобновяема
2043 енергия, програмата TEN-T, плановете за управление на риска от наводнения, програмите за
2044 развитие на селските райони и т.н. (вж. глава 2). С други думи, необходима е оценка на
2045 стратегическо равнище, която отчита редица възможности, за да може да се направи
2046 информирана преценка относно това дали влошаването/невъзможността за достигане на добро
2047 състояние/потенциал могат да бъдат оправдани или не. Съображенията относно жизнения
2048 цикъл (като например търсенето на енергия) също могат да бъдат включени в процеса на
2049 вземане на решения⁸⁶. Разглеждането на стратегическия компонент също така спомага за
2050 подобряване на съгласуваността на политиките. Резултатите от стратегическите екологични
2051 оценки съгласно Директивата за СЕО, която се прилага за плановете и програми, могат да бъдат
2052 полезни в този контекст, но не винаги са достатъчни.

2053 И накрая, необходимо е да се разгледат потенциалните кумулативни ефекти от модификациите
2054 (вж. глава 3.6). Тъй като пространственият обхват на въздействията е уместен довод,
2055 стратегическото равнище може да бъде подходящият мащаб за свързаните оценки.

Изследване на конкретен случай 8: Ръководни принципи на МКОРД за устойчиво развитие на хидроенергията
--

Държава: Международна комисия за опазване на река Дунав (басейна на река Дунав, включително 9 държави — членки на ЕС (Австрия, България, Германия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Чешка република и Хърватия) и 5 държави извън ЕС (Босна и Херцеговина, Молдова, Република Сърбия, Украйна и Черна гора)

Държавите в басейна на река Дунав планират да развият нови съоръжения за хидроенергия, за да увеличат дела на възобновяемата енергия. В същото време държавите се ангажират да изпълнят целите
--

⁸⁶ Вж. Кралска комисия по въпросите на замърсяването на околната среда (1988 г.): 12-и доклад: Най-практичен екологичен вариант

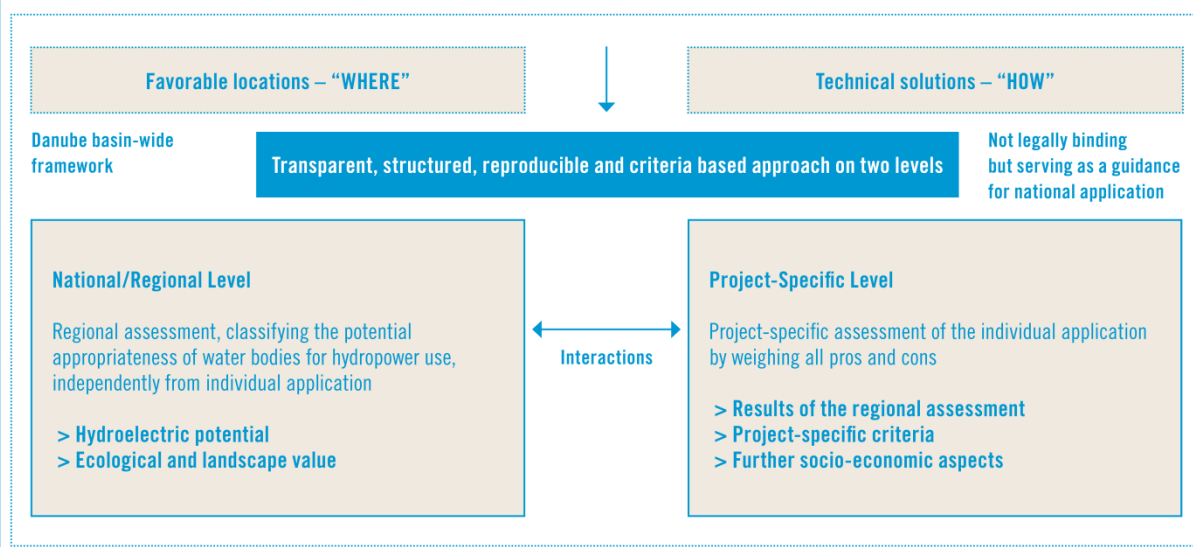
за опазване на околната среда, включително РДВ.

Признавайки предизвикателството, свързано с устойчивото развитие на хидроенергия в рамките на съществуващата правна и политическа рамка, МКОРД разработи „Ръководни принципи за устойчиво развитие на хидроенергията“. Съгласно ръководните принципи се препоръчва прилагането на стратегически подход, включително на стратегическото (национално/регионално) равнище и специфичното за проекта равнище. Критериите за двете равнища са включени в документа. Това се дължи и на факта, че изискваните оценки и придобиване на данни са осъществими само на съответните равнища. Ето защо за подхода за стратегическо планиране се предлага оценка на две равнища, както е показано на следващата фигура.

Ръководните принципи, разработени от интердисциплинарен екип, съставен от представители на органите (енергетика и околна среда), хидроенергийния сектор и НПО, бяха завършени и приети през юни 2013 г. и препоръчани от МКОРД за прилагане на национално равнище.

Strategic planning approach – national/regional and project-specific assessments

FIGURE 13

Външни препратки: <http://www.icpdr.org/main/activities-projects/hydropower>

2056 5.3.2 Проектно равнище

2057 На проектно равнище трябва да се направи преценка на алтернативите въз основа на
 2058 критериите, за да се установи дали други средства могат да служат на същата цел и
 2059 същевременно да предлагат значително по-добри екологични възможности. Това включва
 2060 например различни модели на проекти, които са технически осъществими и не са
 2061 непропорционално скъпи. Освен това оценката на алтернативните средства може да се изисква
 2062 и съгласно друго законодателство (например Директивата за ОВОС или Директивата за
 2063 местообитанията)⁸⁷.

2064 Могат да се постигнат потенциални полезни взаимодействия с оценките съгласно Директивата
 2065 за ОВОС (ако е приложимо) за определяне на въздействията върху околната среда на
 2066 планиран проект; тази директива предписва описание на разумните алтернативи, проучени от
 2067 възложителя, които са от значение за проекта и неговите специфични характеристики, и
 2068 посочване на главните причини за избрания вариант, като се вземат предвид последиците от

⁸⁷ Вж. например Решението на Съда от 26 октомври 2006 г., Комисия на Европейските общности срещу Португалска република, С-239/04, С-239/04, ECLI:EU:C:2006:665 (Специална защитена зона Кастро Верде — Липса на алтернативни решения): <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=bg&num=c-239/04>

2069 проекта върху околната среда⁸⁸. В този контекст трябва да бъде пояснено, че процедурите за
2070 ОВОС (нито SEO) не предписват модела на разработване на проектите, нито препоръчват
2071 неговото подобрение или промяна.

2072 **5.4 Претегляне на интересите: преимуществен обществен интерес/ползи** 2073 **срещу въздействия**

2074 Друго условие, което трябва да бъде спазено, гласи следното „причините за тези промени или
2075 модификации са от преимуществен обществен интерес и/или ползите за околната среда и
2076 обществото от постигане на целите по параграф 1 са по-незначими от ползите от
2077 новите модификации или промени в нивото за човешкото здраве, за поддържане на
2078 човешката безопасност или за устойчивото развитие“ (член 4, параграф 7, буква в)). За да
2079 са изпълнени условията за този тест, новата модификация, промяната или новата устойчива
2080 човешка дейност по развитието трябва да отговаря поне на един от двата критерия по член 4,
2081 параграф 7, буква в) (преимуществен обществен интерес или тест за претегляне) или и на
2082 двата⁸⁹.

2083 **5.4.1 Преимуществен обществен интерес**

2084 В законодателството на ЕС общественият или общият интерес може да послужи като
2085 основание за обосноваване на дерогациите. В рамките на ЕС и на национално равнище
2086 съществуват редица „обществени интереси“ със социален, икономически или екологичен
2087 характер. Тъй като не всички обществени интереси могат автоматично да станат
2088 „преимуществени“, важно е да се направи разграничение между „обществен интерес“ и
2089 „преимуществен обществен интерес“, който е разгледан в член 4, параграф 7, буква в)⁹⁰.
2090 „Преимуществен“ на практика означава, че другият интерес има предимство пред постигането
2091 на целите на РДВ. На държавите членки трябва да бъде предоставена известна свобода на
2092 действие, за да определят дали конкретен проект е от такъв интерес⁹¹. Участието на
2093 обществеността може да допринесе значително за определянето на преимуществен обществен
2094 интерес.

2095 Следните източници на информация могат да бъдат полезни и да предоставят допълнителни
2096 гледни точки по въпроса какво се смята за „обществен интерес“ или за „преимуществен
2097 обществен интерес“⁹²:

- 2098 • В Ръководен документ № 1 на CIS (WATECO)⁹³ са представени редица основни
2099 елементи, които трябва да се вземат под внимание (например да се оправдаят

⁸⁸ Вж. член 5, параграф 1, буква г) от Директива за ОВОС

⁸⁹ Вж. също Решението на Австрийския национален върховен административен съд (VwGH, 24.11.2016 г., Ro 2014/07/0101), съгласно което изпълнението на един критерий по член 4, параграф 7, буква в) е достатъчно, т.е. преимуществения обществен интерес или теста за претегляне, а не непременно и двата критерия.

⁹⁰ Имайте предвид, че разглеждането на „преимуществения обществен интерес“ се отнася само до първата част на член 4, параграф 7, буква в), а не до втората част.

⁹¹ Вж. Решение на Съда от 4 май 2016 г., Европейска комисия срещу Република Австрия, C-346/14, ECLI:EU:C:2016:322.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177722&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=320623>

⁹² Обърнете внимание, че предоставените документи за справка не претендират за пълнота, тъй като може да се появят нови решения.

⁹³ [https://circabc.europa.eu/sd/a/cffd57cc-8f19-4e39-a79e-20322bf607e1/Guidance%20No%201%20-%20Economics%20-%20WATECO%20\(WG%202.6\).pdf](https://circabc.europa.eu/sd/a/cffd57cc-8f19-4e39-a79e-20322bf607e1/Guidance%20No%201%20-%20Economics%20-%20WATECO%20(WG%202.6).pdf)

2100 обществените интереси, не всички видове обществен интерес могат да се прилагат,
2101 като целта е защитата на основните ценности на живота на гражданите и обществото
2102 (например здраве, безопасност) в рамките на основните политики за държавата и
2103 обществото).

- 2104 • Съдът на ЕС уточни⁹⁴, че напояването и доставката на питейна вода могат⁹⁵ да
2105 представляват преимуществен обществен интерес, който може да оправдае проект за
2106 отклоняване на вода при липса на алтернативни решения (при съображения, свързани с
2107 човешкото здраве, или благоприятни последици от първостепенно значение за
2108 околната среда). Също така Съдът отбеляза⁹⁶, че изграждането на водоелектрическа
2109 централа може в действителност да представлява преимуществен обществен интерес.
- 2110 • В рамките на процеса на CIS във връзка с хидроенергийните проекти беше направено
2111 заключението, че дадена хидроенергийна дейност не става автоматично от
2112 първостепенен обществен интерес само защото ще генерира възобновяема енергия⁹⁷.
- 2113 • Допълнителни въпроси, свързани с прилагането на член 4, параграф 7 от РДВ, също
2114 могат да играят роля на национално равнище, като например военната сигурност
2115 (например откриване на дела по член 4, параграф 7 относно крайбрежните зони)⁹⁸.

2116 Могат да бъдат предложени и други гледни точки от съществуващата практика относно подобна
2117 концепция съгласно Директивата на ЕС за местообитанията (обекти от мрежата „Натура 2000“,
2118 които също могат да бъдат засегнати от нова модификация). В член 6, параграф 4, първа
2119 алинея се посочва, че наложителните причини от по-важен обществен интерес включват
2120 причини от социален или икономически характер, докато във втората алинея се споменават
2121 човешкото здраве, обществената безопасност и благоприятните въздействия върху околната
2122 среда от първостепенно значение като примери за такива наложителни причини от приоритетен
2123 обществен интерес⁹⁹. Съществува установена съдебна практика на Европейския съд за
2124 прилагането на тази концепция¹⁰⁰. Освен това „Ръководство относно разпоредбите на член 6 на
2125 Директива 92/43/ЕИО за местообитанията“¹⁰¹ на Европейската комисия и специфичните за
2126 сектора насоки¹⁰² могат да хвърлят допълнителна светлина по тези въпроси. Разумно е да се
2127 приеме, че наложителните причини от преимуществен обществен интерес се отнасят до
2128 ситуации, при които предвижданите планове или проекти се оказват крайно необходими в
2129 рамките на:

⁹⁴<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d679e412f3db944bbd8cceb4d91f8fe99e.e34KaxilC3eQc40LaxgMbN4Pah4Te0?text=&docid=126642&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=55628> ;
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d679e412f3db944bbd8cceb4d91f8fe99e.e34KaxilC3eQc40LaxgMbN4Pah4Te0?text=&docid=111201&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=55628>

⁹⁵ Моля, обърнете внимание, че е посочено, че такива дейности могат да имат „преимуществен обществен интерес“, което е важно в контекста на цялото решение и по аналогия в контекста на член 4, параграф 7 от РДВ

⁹⁶<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=177722&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=320623>

⁹⁷https://circabc.europa.eu/sd/a/23d94d2d-6b9c-4f17-9e15-14045cd541f3/Issue%20Paper_final.pdf

⁹⁸ Вж. член 42, параграф 3 от Договора за Европейския съюз

⁹⁹ Моля, имайте предвид, че терминът „наложителен“ не се използва в РДВ така, както се използва в член 6, параграф 4 от Директивата за местообитанията, което е важно да се разгледа за сравнение. Що се отнася до „другите наложителни причини от преимуществен обществен интерес“ от социален или икономически характер, от формулировката става ясно, че единствено обществените интереси, независимо от това дали се насърчават от публични или частни органи, могат да бъдат балансирани спрямо целите за опазване съгласно Директивата. Следователно проекти, разработени от частни органи, могат да бъдат разглеждани само когато се обслужват и демонстрират такива обществени интереси.

¹⁰⁰ Вж. „Член 6 от Директивата за местообитанията — Решения на Европейския съд“ на:

http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/caselaw/index_en.htm

¹⁰¹ Вж. Ръководство относно член 6, параграф 4 и Методологически насоки за оценка на планове и проекти, които оказват съществено влияние върху обекти от „Натура 2000“, които са достъпни на:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/natura_2000_assess_en.pdf ; вж. глава 2.7

¹⁰² Вж.: http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm

- 2130 • действия или политики, имащи за цел да защитят основните ценности, като живота на
- 2131 гражданите (здраве, безопасност, околна среда);
- 2132 • основни политики за държавата и обществото;
- 2133 • извършване на дейности от икономически или социален характер за изпълнение на
- 2134 специфични задължения за обществени услуги.

2135 Въз основа на горните източници, които обобщават подходите за разграничаване на
2136 „обществени интереси“ от „преимуществени обществени интереси“, може основателно да се
2137 смята, че една проста декларация без допълнителни обосновани оценки не е достатъчна, за да
2138 се обяви планирана нова модификация или нова устойчива човешка дейност по развитието
2139 като „преимуществен обществен интерес“. Един мащабен и прозрачен процес на обсъждане,
2140 подкрепящ тези оценки, с участието на съответните органи и заинтересовани страни, може да
2141 помогне в това отношение, включително прозрачен и ясно документиран процес на вземане на
2142 решения за всеки отделен случай. Насоки за различните нива на участие на обществеността и
2143 как да се организира участието на обществеността може да се намери в Ръководство № 8 на
2144 CIS — Участието на обществеността във връзка с Рамковата директива за водите.¹⁰³

2145 Резултатите от СЕО за съответните планове и програми също могат да бъдат полезни в това
2146 отношение, в допълнение към процеса на участие на обществеността, изискван съгласно член
2147 14 от РДВ, който може да подкрепи дебата за определяне на преимуществените обществени
2148 интереси. Трябва обаче да се отбележи, че в повечето случаи ще е необходим конкретен
2149 контекст на проекта, тъй като случаите по член 4, параграф 7 могат да имат различен мащаб,
2150 различна продължителност и различни групи заинтересовани страни, които може да се наложи
2151 да бъдат включени, в сравнение с процеса на консултации във връзка с ПУРБ.

2152 **5.4.2 Претегляне на ползите от модификацията спрямо пропуснатите ползи и**

2153 **възможности**

2154 Във втората част на член 4, параграф 7, буква в) е разгледан въпросът дали „ползите за
2155 околната среда и обществото от постигане на целите по параграф 1 са по-незначими от
2156 ползите от новите модификации или промени в нивото за човешкото здраве, за поддържане
2157 на човешката безопасност или за устойчивото развитие“.

2158 Анализ на разходите и ползите от проекта, адаптиран за нуждите на директивата, е необходим,
2159 за да се даде възможност да се прецени дали ползите за околната среда и обществото от
2160 предотвратяването на влошаване на състоянието или от възстановяването на доброто
2161 състояние на водния обект са по-незначими от ползите от новите модификации или промени в
2162 нивото на човешкото здраве, за поддържането на безопасността на хората или за устойчивото
2163 развитие. Ползите от постигането на екологичните цели, определени в член 4, включват¹⁰⁴:

- 2164 • в случай на влошаване на състоянието тези ползи и пропуснатите възможности в
- 2165 резултат на влошаване на състоянието (например загуба на биологично разнообразие,
- 2166 загуба на екосистемни услуги); и

¹⁰³ Вж.: <https://circabc.europa.eu/sd/a/0fc804ff-5fe6-4874-8e0d-de3e47637a63/Guidance%20No%208%20-%20Public%20participation%20%28WG%202.9%29.pdf>

¹⁰⁴ Относно разширен списък вж. приложение I: „Разходи и ползи“ към Ръководен документ № 20 на CIS

2167 • в случай на невъзможност за достигане на добро състояние или потенциал тези ползи,
2168 които биха могли да бъдат предоставени, ако не е било предотвратено достигането на
2169 добро състояние или добро екологично състояние (напр. доставката на питейна вода
2170 вече не е възможна¹⁰⁵ или пропуснати ползи поради необходимото увеличение на
2171 нивото на пречистване, ако даден воден обект може да се влоши от средно до недобро
2172 състояние, разграничаване между добро и недобро).

2173 „Разходите за вода“ (т.е. остатъчният отрицателен ефект на проекта) трябва да бъдат
2174 балансирани с потенциалните ползи и другите разходи (увеличено използване на други
2175 природни ресурси, включително глобалните въздействия) за новите модификации и промени на
2176 човешкото здраве, за поддържането на безопасността на хората или за устойчивото
2177 развитие¹⁰⁶. Следователно трябва да се разгледат други категории възможни ползи и разходи
2178 и, ако е възможно, да се изчислят, като се вземе предвид специфичният качествен елемент,
2179 който се очаква да се влоши или да не може да се подобри.

2180 Освен това в Ръководен документ № 1 на CIS¹⁰⁷ са очертани следните стъпки:

- 2181 1. проучване на въпроси, подобни на тези, които се разглеждат при анализа на
2182 „състоянието на устойчивост“ на новите дейности. Те включват: подобряване на
2183 човешкото здраве, подобряване на безопасността на хората (например при проекти за
2184 защита от наводнения), увеличаване на икономическата активност или производството;
- 2185 2. оценка на пропуснатите ползи, произтичащи от невъзможността да се постигнат
2186 екологичните цели на директивата, въз основа на оценката на екологичните,
2187 икономическите и социалните ползи, свързани с водата. И в двата случая трябва да се
2188 направи опит да се даде количествено измерение и представяне на ползите или
2189 пропуснатите ползи в парично изражение, така че двете и части на анализа да станат
2190 съпоставими. В много случаи ще бъде трудно да се и да се даде количествено
2191 измерение на всички ползи или пропуснати ползи в парично отношение. Поради това
2192 различните ползи и въздействия следва да се представят в многоизмерна таблица без
2193 значение в какъв вид — като парична стойност, количество или с качествена оценка.

2194 Това не означава, че за да се направи такава преценка ще бъде необходимо всички разходи и
2195 ползи да се изразят в парична стойност или дори да се определят количествено, тъй като това
2196 би могло да бъде методологическо предизвикателство. Подходящата комбинация от
2197 качествена, количествена и в някои случаи информация в парична стойност следва да зависи
2198 от това, което е необходимо, за да се достигне до преценка, и какво е пропорционално и
2199 възможно да се събере¹⁰⁸. В този контекст и поради обхвата на експертния опит, който може да е
2200 необходим за такива оценки, тясното сътрудничество на съответните компетентни органи се
2201 счита за добра практика.

¹⁰⁵ Обърнете внимание, че член 7, параграф 3 от РДВ изисква държавите членки да осигурят необходимата защита за идентифицираните водни обекти, с цел да се избегне влошаването на тяхното качество, за да се намали нивото на пречистване, необходимо за производството на питейна вода.

¹⁰⁶ http://ec.europa.eu/environment/sustainable-development/SDGs/implementation/index_en.htm

¹⁰⁷ <http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/economics/pdf/Guidance%201%20-%20Economics%20-%20WATECO.pdf>

¹⁰⁸ За оценка на ползите или сравняване на ползите можете да почерпите идеи от Ръководния документ „Анализ на разходите и ползите на инвестиционните проекти — инструмент за икономическа оценка на политиката на сближаване за периода 2014—2020 г.: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

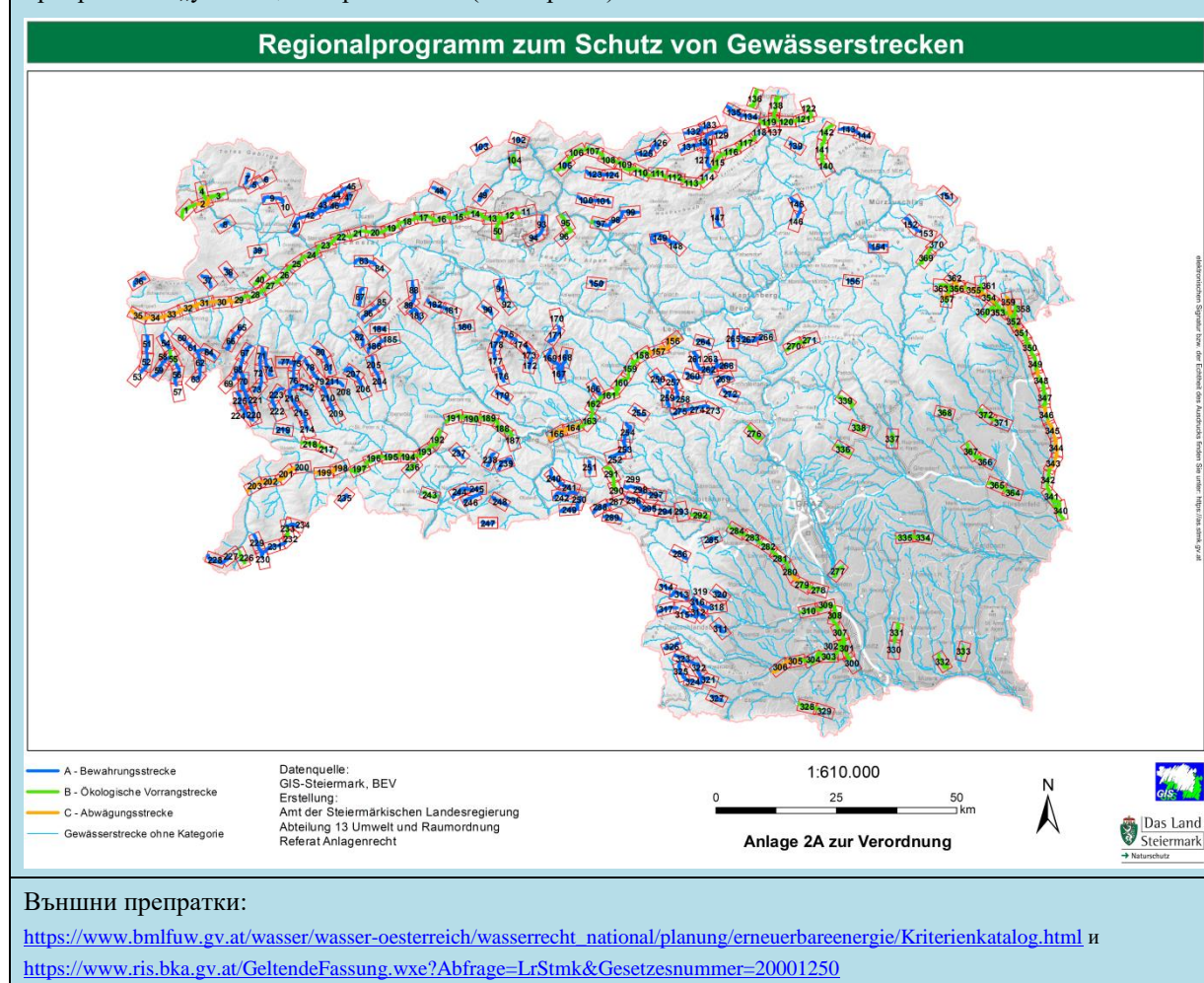
2202 Предизвикателството при количественото определяне и изразяването в парична стойност на
 2203 ползите и загубите за околната среда се появява при икономическата оценка. Следователно
 2204 може да се направи анализ по няколко критерия, който може да даде по-подходяща
 2205 информация и резултати от анализа на разходите и ползите. Този метод може да даде
 2206 възможност да се разгледат широк кръг от критерии¹⁰⁹, не само с парични показатели, и
 2207 следователно може да доведе до по-добри информирани решения. В случай, че поотделно се
 2208 правят два анализа, за да се оценят ползите и загубите за околната среда и въздействията
 2209 върху благосъстоянието, следва да се има предвид, че ще трябва да се разработи методология
 2210 за сравнение на резултатите от двата анализа и да се направи окончателната балансирана
 2211 преценка на общите ползи. Независимо от методологията и инструмента за оценка, които се
 2212 прилагат, за да се направи преценка, трябва да се отбележи, че оценката на икономическото и
 2213 социалното благосъстояние е свързана с екологичната оценка и нейната обосновка трябва да
 2214 бъде прозрачна и отговорна.

2215

Изследване на конкретен случай 9: Каталог на критериите за хидроенергията	
Държава:	Австрия (АТ)
<p>Австрия определи принципите за развитие на хидроенергията в първия ПУРБ и създаде „Каталог на критериите за развитието на ново съоръжение за хидроенергия“ (Österreichischer Wasserkatalog: Wasser schützen — Wasser nutzen. Kriterien zur Beurteilung einer nachhaltigen Wasserkraftnutzung), който представлява система за подпомагане на вземането на решения като основа за регионалното планиране. Основните цели на каталога са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се подпомогнат органите в областта на водите при претеглянето на разнообразните обществени интереси; - да се обобщат техническите познания за най-важните аспекти (управление на енергията, екология и други аспекти на управление на водите); - да се даде информация за критериите за оценка на екологичната стойност на ВО; - да се осигури осведоменост на широката общественост в Австрия за теста по член 4, параграф 7 и неговото прилагане - да се подпомогне прозрачността; - да служи като помощен инструмент, който не предотвратява окончателното решение на органа за издаване на разрешителни; - да служи като допълнителна подкрепа за оценката на по-добри екологични възможности; - да служи като основа за по-нататъшно стратегическо планиране на развитието на хидроенергията на регионално равнище; - да е в помощ на проектантите в областта на хидроенергията да оценят на много ранен етап шансовете за одобрение на нов проект, преди да се направи подробно планиране на проекта. <p>За да се приложи този подход, като първа стъпка, разработването на каталога на критериите беше включено като мярка в Програмата от мерки (ПМ) на Първия план за управление на речните басейни, с цел тази мярка да се използва за претегляне на обществените интереси в случай на влошаване на състоянието (член 4, параграф 7 от РДВ), както и като основа на регионалното планиране на развитието на хидроенергията. Разработени са критерии за оценка на нови хидроенергийни проекти по отношение на положителния им ефект върху аспектите на енергийното управление, както и положителния или отрицателния им ефект върху други аспекти на управлението на водите (например защита от наводнения, баланс на седиментите, водоснабдяване, качество на водата, туризъм и др.). От друга страна, бяха разработени критерии за оценка на речните участъци по отношение на тяхната екологична стойност. Каталогът е публикуван от министерството и е предоставен на регионалните власти като заповед за изпълнение (Erlass).</p> <p>Като пример за втората стъпка (практическо приложение) е представена регионалната програма на</p>	

¹⁰⁹ Също така в този контекст може да бъде полезно да се използват резултатите от картографирането и оценката на екосистемните услуги и техните ползи (процес МАЕС), ако са налични; вж <http://biodiversity.europa.eu/maes>

провинциалното правителство на Щирия, която очертава „запазени участъци“, „участъци с екологичен приоритет“ и „участъци за претегляне“ (вж. картата).

2216

2217 5.5 Връзка с плановете за управление на речните басейни

2218 Изключенията съгласно член 4, параграф 7 са свързани с редица въпроси, касаещи плановете
2219 за управление на речните басейни. Основните въпроси са разгледани по-надолу.

2220 5.5.1 Докладване в плановете за управление на речните басейни

2221 Член 4, параграф 7, буква б) включва обща разпоредба, която гласи, че „*причините за тези*
2222 *модификации или промени в нивото са изрично посочени и обяснени в плана за управление на*
2223 *речния басейн по член 13, като целите се преразглеждат всеки 6 години*“. Освен това точки
2224 A.5, A.7 и B1 от приложение VII към РДВ се отнасят до изключенията съгласно член 4, параграф
2225 7 и необходимостта от докладването им в ПУРБ. Основната причина за тези изисквания е да се
2226 подкрепи процесът на участие на обществеността и да се гарантира, че използването на
2227 изключенията е направено прозрачно и проследимо, позволяващо обществен контрол.
2228 Процесът на участие на обществеността може да бъде полезен и в други отношения, например
2229 за определяне на преимуществения обществен интерес чрез обратната информация,
2230 предоставена от съответните участници и заинтересовани страни, ако в проекта на ПУРБ са
2231 включени потенциални случаи по член 4, параграф 7.

2232 В този контекст в Ръководен документ № 20 е описано, че това е задължение за докладване и
2233 не означава, че държавите членки трябва да изчакат до публикуването на плана за управление
2234 на речните басейни, преди да разрешат започването на нова физическа модификация или нова
2235 дейност по устойчиво развитие. В много случаи проектите ще бъдат разработени в
2236 шестгодишния цикъл на ПУРБ.

2237 За модификации и промени, попадащи в обхвата на Директивата за оценка на въздействието
2238 върху околната среда, държавите членки трябва да гарантират, че засегнатата част от
2239 обществеността получава възможност да изрази своето мнение преди започването на проекта.

2240 Дори ако графикът на даден проект е такъв, че консултацията относно ПУРБ няма да осигури
2241 възможност на заинтересованите страни да изразят мнението си преди тези решения, член 14
2242 задължава държавите членки да насърчават активното участие на всички заинтересовани
2243 страни при прилагането на директивата. Препоръчва се държавите членки да гарантират, че
2244 такива възможности¹¹⁰ се предоставят във връзка с проекти, които са извън обхвата на
2245 Директивата за оценка на въздействието върху околната среда, но вероятно ще доведат до
2246 влошаване на състоянието или до предотвратяване на постигането на добро екологично
2247 състояние, добър екологичен потенциал или добро състояние на подземните води.

2248 Информацията, предоставена чрез такива консултации, ще помогне на държавите членки да
2249 преценят дали са изпълнени условията за освобождаване от задължения и ще намали
2250 вероятността заинтересованите страни да оспорят последващото решение. Ако модификация
2251 или промяна бъде извършена частично по средата на цикъл от планирането на управлението
2252 на речните басейни, причината за тази модификация или промяна трябва да бъде изложена в
2253 следващите (актуализирани) ПУРБ.

2254 Освен това в Ръководството за ПОИ¹¹¹ за проекти за енергийна инфраструктура от общ
2255 интерес, което е ръководство на Комисията, са дадени допълнителни насоки и е посочено, че
2256 *„когато даден проект е представен в средата на шестгодишния цикъл и не е бил включен в*
2257 *предишния ПУРБ, при стриктни и кратки срокове, държавите членки de facto ще изменят*
2258 *своите ПУРБ и без обществени консултации. Следователно предпочитаният начин на*
2259 *действие следва да бъде формално актуализиране на съществуващите ПУРБ. Друга*
2260 *алтернатива е да се разчита на подходяща ad hoc обществена консултация, например като*
2261 *се използва процесът на ОВОС или друга подходяща консултация. (...) Невъзможността да*
2262 *се проведе подходяща обществена консултация може да доведе до риска държавите членки*
2263 *да загубят поглед върху връзките между предложения проект и останалите приложения на*
2264 *водите в басейна или гражданите да са частично лишени от правото си да бъдат*
2265 *консултирани, както е предвидено в Рамковата директива за водите. Поради това се*
2266 *препоръчва сроковете за консултации да са достатъчни, за да позволят правилното*
2267 *разглеждане на проекта в контекста на ПУРБ. В случаите, когато проектите са*
2268 *разработени по средата на цикъла на планиране на РДВ, те ще трябва да се включат в*
2269 *следващите ПУРБ, които ще бъдат обект на обществена консултация в своята цялост.“*

¹¹⁰ Имайте предвид, че разпоредбите на Конвенцията от Орхус могат да бъдат от значение в този контекст.

¹¹¹ Ръководство за рационализиране на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда за енергийни инфраструктурни проекти от общ интерес (ПОИ), https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130919_pci-en-guidance.pdf

2270 Освен това може да се счита за полезно следната информация да бъде включена в ПУРБ (и в
2271 проекта на ПУРБ) или в допълнителни документи, които са налични към момента на
2272 публикуване на плановете:

- 2273 • потенциални случаи съгласно член 4, параграф 7 преди оценяването на проекта или в
2274 случай на текуща оценка, например мерки за защита от наводнения, посочени в ПУРН,
2275 други инфраструктурни проекти (например навигация, водноелектрически централи,
2276 напоителни системи), които могат да подлежат на тест по член 4, параграф 7, или други
2277 проекти, за които е започнала процедура за издаване на разрешително;
- 2278 • други проекти, които могат да окажат ефект върху състоянието/потенциала на водния
2279 обект, но които могат да не задействат индивидуално тест по член 4, параграф 7;
- 2280 • информация за потенциално взаимодействие със съществуващ товар и приложения в
2281 басейна;
- 2282 • информация и връзки към съответните основни документи.

2283 Информацията в ПУРБ за проекти, за които не е бил необходим тест по член 4, параграф 7 (тъй
2284 като предложеният проект е бил оценен, че не води до влошаване/невъзможност за достигане
2285 на добро състояние/потенциал), също може да осигури добавена стойност. Тази информация
2286 може, *inter alia*, да бъде от значение за актуализирането на прегледа на последиците от
2287 човешката дейност върху околната среда и на икономическите анализи, изисквани съгласно
2288 член 5 от РДВ и приложение III към тази директива. Тук по-специално тя е от значение за
2289 определяне на товарите, оценката на въздействие и риска от неспазване на екологичните цели.
2290 Също така тя може да бъде полезна и от гледна точка на прозрачността, т.е. ако информацията
2291 се изисква от заинтересованите страни¹¹².

Изследване на конкретен случай 10: Инструкция на директора на службата по водите на Испания във връзка със член 4, параграф 7

Държава: Испания (ES)

Испания е разработила техническа инструкция, която се прилага за всички междурегионални територии на речни басейни (ТРБ) в страната. Инструкциите установяват техническа процедура за анализ на нови модификации на физическите характеристики на водните обекти, нови устойчиви човешки дейности за по развитието и промени в нивото на подземните водни обекти, които биха могли да доведат до разглеждане на възможни изключения по член 4, параграф 7. За всеки потенциален случай по член 4, параграф 7 трябва да се попълва информационен лист.

Окончателният информационен лист трябва да се включи в ПУРБ като резюме на оценката на член 4, параграф 7. Той може да се използва като резюме (което може да се използва в процеса на участие на обществеността), но също така и като контролен списък за служителите по планиране на водните ресурси, за да следват всички стъпки на един пълен анализ. Освен това той позволява да се събере цялата информация под формата на структурирани данни в една информационна система.

Външни препратки: <https://circabc.europa.eu/sd/a/f72ae44f-23e3-4cb6-9cba-74a79bf5c331/19> - MS Spain - 4.7 Case Study 1.pdf

2292

¹¹² Вж. например Решение на Съда от 30 април 2009 г., *The Queen*, по искане на Christopher Mellor срещу Secretary of State for Communities and Local Government, C-75/08, ECLI:EU:C:2009:279, относно Директивата за ОВОС, което е налично на <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=73330&pageIndex=0&doclang=BG&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=194020>

2293 5.5.2 Член 4, параграф 7 и определянето на силно модифицирани водни обекти (СМВО)

2294 Ако член 4, параграф 7 е приложен за нова модификация на физическите характеристики на
2295 повърхностен воден обект (хидроморфологична промяна), воден обект може да отговаря на
2296 изискванията за определяне като СМВО в следващия ПУРБ, когато водният обект е с влошено
2297 състояние/не може да достигне добро екологично състояние.

2298 В този контекст в Ръководен документ № 20 се посочва, че след като е настъпила нова
2299 хидроморфологична промяна, в следващия цикъл на планиране водният обект може да бъде
2300 квалифициран като силно модифициран воден обект в съответствие с член 4, параграф 3. Няма
2301 изискване, че определянето му трябва да бъде отложено до публикуването на следващия план
2302 за управление на речните басейни. При все това водните обекти не могат да се определят като
2303 СМВО преди осъществяване на новата модификация поради очакванията за значителна
2304 хидроморфологична промяна.

2305 След прилагането на член 4, параграф 7 и в случай на определяне на нови СМВО, трябва да
2306 бъде приложен поэтапният подход, разработен в ръководния документ за СМВО, без „стъпката
2307 за условно идентифициране“.

2308 Съществуват прилики между изключението съгласно член 4, параграф 7 и теста за определяне
2309 на СМВО, отнасящи се например до физическите модификации или изискващи мерки за
2310 смекчаване. В Ръководен документ № 4 на CIS вече се посочва, че тестовете за определяне на
2311 СМВО съгласно член 4, параграф 3 могат да се окажат подходящи за новомодифицираните
2312 водни обекти, например за водни обекти, които са се променили съществено в резултат на
2313 прилагането на дерогация на член 4, параграф 7¹¹³. Следователно може да е разумно да се
2314 осигури съгласуваност между изискваните оценки съгласно член 4, параграф 7 и тестовете
2315 съгласно член 4, параграф 3. В същото време нова хидроморфологична промяна не винаги
2316 води до определяне на съответния воден обект като силно модифициран (например в случай
2317 на влошаване от отлично до добро състояние).

2318 След като даден воден обект е определен като СМВО в съответствие с изключението съгласно
2319 член 4, параграф 7 и теста по член 4, параграф 3, определянето на СМВО трябва да се
2320 проверява на всеки шест години в следващите ПУРБ, за да се установи дали изискванията за
2321 определяне на СМВО и GEP са изпълнени. Това е необходимо, за да се докаже дали са
2322 възникнали нови подходи и възможности за смекчаване на въздействията, които трябва да
2323 бъдат взети под внимание.

2324 В случай че е предоставено изключение съгласно член 4, параграф 7 за нова физическа
2325 модификация в съществуващ СМВО (вж. глава 3.4.1), екологичният потенциал на този воден
2326 обект може впоследствие да се нуждае от повторно определяне въз основа на шестгодишния
2327 цикъл на планиране на РДВ, за да се отчете допълнителната физическа модификация.

¹¹³ Вж. глава 8.3.2 на Ръководен документ № 4 на CIS: [://circabc.europa.eu/sd/a/f9b057f4-4a91-46a3-b69a-e23b4cada8ef/Guidance%20No%204%20-%20heavily%20modified%20water%20bodies%20-%20HMWB%20\(WG%202.2\).pdf](://circabc.europa.eu/sd/a/f9b057f4-4a91-46a3-b69a-e23b4cada8ef/Guidance%20No%204%20-%20heavily%20modified%20water%20bodies%20-%20HMWB%20(WG%202.2).pdf)

2328 5.5.3 Връзка на член 4, параграф 7 с член 4, параграфи 4 и 5

2329 В случай че са изпълнени критериите по член 4, параграф 7, е възможно да се прилагат
2330 изключенията съгласно първата част на член 4, параграф 7 (нови модификации на физическите
2331 характеристики на повърхностен воден обект или промени в нивото на подземните водни
2332 обекти) за обекти, които вече подлежат на изключения съгласно член 4, параграф 4 или 5¹¹⁴.
2333 Този въпрос не е от значение за изключенията по втората част (нови устойчиви човешки
2334 дейности по развитието), тъй като се отнася само до влошаване на състоянието на
2335 повърхностни водни обекти от отлично до добро състояние, за което не е необходимо да се
2336 обмисля прилагането на изключенията по член 4, параграф 4 или 5.

2337 Може да има случаи, при които прилагането на член 4, параграф 4 или 5 може да се наложи да
2338 бъде обосновано вследствие на прилагането на изключение съгласно член 4, параграф 7 и
2339 модификация на водния обект. Пример може да бъде прилагането на изключение съгласно
2340 член 4, параграф 7 за нова модификация, която влошава състоянието на водите, последвано от
2341 изключение съгласно член 4, параграф 4 въз основа на естествени условия, тъй като
2342 екосистемата се нуждае от по-дълго време, за да се възстанови, въпреки необходимите мерки
2343 за смекчаване (в този контекст вж. също глава 3.3.1). По подобен начин, в случай, че е
2344 приложен член 4, параграф 7 за промяна в нивото на подземните води, изключенията съгласно
2345 член 4, параграф 4 или 5 трябва да бъдат обосновани в последващия процес на планиране на
2346 управлението на речните басейни съгласно техните отделни условия и да се преразглеждат на
2347 всеки шест години. Следователно може да е разумно да се осигури съгласуваност между
2348 изискваните оценки и тестове съгласно член 4, параграф 7 и необходимите оценки съгласно
2349 член 4, параграф 4 или 5.

2350 Обърнете внимание, че прилагането на изключенията съгласно член 4, параграф 7 за водните
2351 обекти, които са предмет на изключения съгласно член 4, параграф 4 или 5, не изключва
2352 необходимостта от мерки за подобряване на състоянието. Необходимо е все още да се обърне
2353 внимание на движещите сили и товарите, които са в основата на прилагането на член 4,
2354 параграф 4 или 5, както и на това какво може или не може да бъде повлияно от нова
2355 модификация, за която се прилага изключение съгласно член 4, параграф 7.

2356 Трябва да се имат предвид вътрешните връзки със съществуващия товар от други приложения
2357 върху водния обект. Типичен пример може да бъде воден обект, за който се прилага
2358 изключение съгласно член 4, параграф 4 поради замърсяване с хранителни вещества от
2359 селското стопанство (за поетапно прилагане на мерките, предприети от замърсителя и
2360 насочени към съществуващия товар) и едновременно с това се прилага изключение съгласно
2361 член 4, параграф 7 за нова модификация. Като цяло въздействието на замърсяването с
2362 хранителни вещества може да не бъде засегнато, но в някои случаи и в зависимост от
2363 естеството на новата модификация в действителност може да се влоши въздействието на
2364 замърсяването (например хидроморфологични промени, които влияят върху способността на
2365 екосистемата да абсорбира хранителни вещества). Следователно трябва да се обмисли как
2366 мерките за смекчаване за нов проект могат да се комбинират и да взаимодействат с други
2367 мерки, необходими за подобряване на състоянието (например рибен проход, комбиниран с

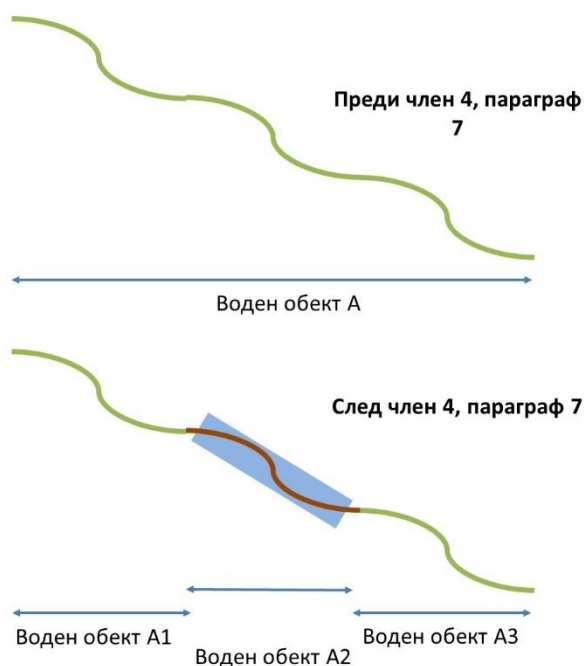
¹¹⁴ Имайте предвид, че за да се приложат изключенията от РДВ, разпоредбите на член 4, параграфи 8 и 9 трябва да бъдат изпълнени.

2368 морфологични мерки за възстановяване на местообитанията, и изисквания за екологичен
2369 поток).

2370 **5.5.4 Промяна на границите и/или типологията на воден обект поради изключение** 2371 **съгласно член 4, параграф 7**

2372 След изпълнението на проекта може да се наложи промяна на скицата на водния обект (за
2373 следващи ПУРБ). Съгласно Ръководен документ № 2 на CIS¹¹⁵ физическите характеристики
2374 (географски или хидроморфологични), които вероятно ще са съществени, предвид целите на
2375 директивата, следва да се използват за идентифициране на отделни елементи от
2376 повърхностните води. Освен това се уточнява, че СМВО трябва да бъдат означени като
2377 отделни водни обекти. С други думи, в зависимост от размера на водния обект преди
2378 прилагането на член 4, параграф 7 може да се наложи допълнително разделяне на водните
2379 обекти. За водните обекти, които са резултат от разделянето, е необходима преоценка по
2380 отношение на целите и изключенията, като се има предвид това, което е приложено в
2381 предходния ПУРБ.

2382 **Фигура 7: Промяна на определението на воден обект поради прилагането на член 4, параграф 7**

2383

2384 В случаите, когато съседни елементи от повърхностните води са комбинирани в един воден
2385 обект, такава комбинация вече може да не е възможна, след като е извършена модификация,
2386 тъй като критериите за тяхното комбиниране (съседни елементи от повърхностни води в
2387 рамките на един тип с еднакво състояние)¹¹⁶ вече няма да бъдат изпълнени.

¹¹⁵<https://circabc.europa.eu/sd/a/655e3e31-3b5d-4053-be19-15bd22b15ba9/Guidance%20No%20%20-%20Identification%20of%20water%20bodies.pdf>

¹¹⁶ Вж. Ръководен документ № 2, който е наличен на следния интернет адрес: <https://circabc.europa.eu/sd/a/655e3e31-3b5d-4053-be19-15bd22b15ba9/Guidance%20No%20%20-%20Identification%20of%20water%20bodies.pdf>

2388 Следва да се отбележи, че необходимостта от актуализиране на типологията също така може
2389 да произтича и от мерки за подобряване състоянието на водния обект, например чрез повторно
2390 въвеждане на естествени процеси (например отстраняване на шлюз, повторно въвеждане на
2391 приливните процеси), което води до промяна на типа на водния обект.

2392 **5.5.5 Член 4, параграф 7 в трансграничен контекст**

2393 Трансграничната координация е основен въпрос, който е свързан с международните речни
2394 басейни и който е разгледан в РДВ. В член 3, параграф 4 се подчертава, че *„Държавите членки*
2395 *осигуряват координирането за целия район на речен басейн на изискванията на*
2396 *настоящата директива за постигане екологичните цели, установени съобразно член 4, и*
2397 *особено на програмите от мерки. Що се отнася до международните райони на речни*
2398 *басейни, държавите членки осигуряват координирането съвместно, като за тази цел*
2399 *могат да използват съществуващи структури“*.

2400 Това е от особено значение в случаите, когато предложен проект изисква оценки по член 4,
2401 параграф 7 за водни обекти, които формират границата между две държави, когато водният
2402 обект пресича границата или когато предложеният проект може да причини трансгранични
2403 въздействия на повече от един воден обект. Практически примери могат да бъдат мерките за
2404 защита от наводнения, водноелектрическите централи или водочерпенето от трансгранични
2405 подземни водни обекти. В такива случаи засегнатите държави членки трябва да съгласуват
2406 процедурата за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7, както и теста по член 4,
2407 параграф 7, като гарантират, че са използвани общи/съгласувани процедури, прагове и
2408 методологии. Комисиите, които отговарят за двустранните и многостранните трансгранични
2409 басейни, могат да действат като посредници за подобно съгласуване¹¹⁷.

¹¹⁷ Вж. също в този контекст Конвенцията на ИКЕ на ООН за опазване и използване на трансграничните водни течения и международните езера и Конвенцията на ООН за водите.

2410 **6 ПРЕГЛЕД И ДОПЪЛНИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ**

2411 Ръководният документ има за цел допълнително да изясни различните аспекти във връзка с
2412 практическото прилагане на изключенията от екологичните цели съгласно член 4, параграф 7
2413 от РДВ. Макар че много от проблемите са представени ясно и разбираемо, ограниченията на
2414 процеса на CIS също се отчитат, тъй като в много аспекти не може да бъде разработен
2415 „универсален подход“ в рамките на CIS, която изисква по-специално внимание, методологии,
2416 инструменти и подходящи подходи на равнище държави членки.

2417 Поради това практическото приложение на този ръководен документ би било от полза за по-
2418 нататъшни дейности, потенциално обхващащи редица теми. Те могат да включват например
2419 следното:

- 2420 • обмен на опит относно оценки на това дали планиран проект се очаква да доведе до
2421 влошаване или противоречие с постигането на целите на РДВ (оценка на
2422 приложимостта);
- 2423 • оценки на причинно-следствените взаимоотношения между модификациите/промените
2424 и отделните качествени елементи;
- 2425 • обмен на практически опит относно аспекти, свързани със самия тест по член 4,
2426 параграф 7, например обмен по отношение на мерки за смекчаване на последиците от
2427 различни модификации, оценка на алтернативни възможности, претегляне на
2428 интереси/преимуществен обществен интерес и др.;
- 2429 • подходи за стратегическо планиране за различни сектори и връзка с РДВ и оценките
2430 съгласно член 4, параграф 7, включително секторни семинари;
- 2431 • рационализиране на оценките с други директиви;
- 2432 • административни процедури на равнище държава членка за разрешаване на проекти;
- 2433 • докладване на изключенията по член 4, параграф 7.

2434 Освен това резултатите от оценката на 2-рия ПУРБ могат да разкрият допълнителни проблеми,
2435 които си заслужава да бъдат решени. Процесът на CIS може да осигури подходяща рамка за
2436 такива потенциални последващи дейности. Следователно на някои от тези въпроси може да се
2437 отдели специално внимание при разработването на следващата работна програма на CIS.
2438 Възможно е обаче също така да се проучи дали други механизми за сътрудничество и помощни
2439 инструменти могат да предоставят възможности за постоянен последващ обмен и изграждане
2440 на капацитет.

2441

ПРИЛОЖЕНИЕ А: Таблица с общ сравнителен преглед на РДВ, ДМ, Директивата за ОВОС и Директивата за СЕО

Законодателен акт	РДВ 2000/60/ЕО	Директива 92/43/ЕИО за местообитанията	Директива 2011/92/ЕС за ОВОС	Директива 2001/42/ЕО за СЕО
Цели на процедурата	<p>Директивата има за цел да поддържа и да подобрява водната среда. Директивата изисква държавите членки да прилагат мерки за предотвратяване на влошаване на състоянието и за постигане на добро състояние на всички водни обекти.</p> <p>Планирането на „нови модификации“ изисква извършването на оценка на въздействието върху състоянието на засегнатите водни обекти. Ако новата модификация може да е причина за влошаване или да е в противоречие с достигането на добро състояние, компетентният орган трябва да гарантира, че условията на член 4, параграф 7, както и на член 4, параграфи 8 и 9, са изпълнени, преди да издаде разрешително за изпълнение на проекта.</p>	<p>Директивата за местообитанията има за цел да допринесе за осигуряване на биологично разнообразие чрез опазване на естествените местообитания и дивата фауна и флора. Тя изисква от държавите членки да предприемат мерки за запазване или възстановяване на местообитанията и видовете в благоприятно природозащитно състояние, включително чрез създаването и опазването на обекти (ЗЗО и СЗЗ) за мрежата „Натура 2000“. Директива 2009/147/ЕО за птиците съдържа подобни разпоредби за дивите птици. СЗЗ, класифицирани съгласно Директивата за птиците, са част от мрежата „Натура 2000“.</p> <p>Член 6 от Директивата за местообитанията определя изискванията за управление и защита на обектите от мрежата „Натура 2000“. Член 6, параграфи 3 и 4 установяват процедура за оценка и разрешаване на планове или проекти, които могат да засегнат обекти от мрежата „Натура 2000“. Целта е да се запази целостта на обектите от мрежата „Натура 2000“ и цялостната съгласуваност на мрежата.</p>	<p>Да се осигури високо ниво на защита на околната среда и на човешкото здраве чрез установяване на минимални изисквания за оценката на въздействието на проектите върху околната среда.</p> <p>Следователно държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират, че преди даване на разрешение за разработване, проекти, които биха могли да окажат значителен ефект върху околната среда, поради, inter alia, характера, размера или местонахождението им са обект на изискване за разрешение и оценка за тяхното въздействие върху околната среда (член 2, параграф 1).</p>	<p>Да се осигури високо ниво на опазване на околната среда и да се допринесе за интегрирането на екологичните съображения в изготвянето и приемането на планове и програми с оглед насърчаване на устойчивото развитие, като се гарантира, че в съответствие с настоящата директива екологичната оценка се осъществява на определени планове и програми, които има вероятност да окажат значителен ефект върху околната среда (член 1).</p>
Видове обхванати проекти	<p>Всеки проект и дейност, които могат да доведат до влошаване или по друг начин да повлияят на състоянието/потенциала на водния обект. Член 4, параграф 7 позволява, при определени условия, изключения за нови модификации на физическите характеристики на повърхностните водни обекти, промени в нивото на подземните водни обекти или нови устойчиви човешки дейности по развитието.</p> <p>Дори ако някои проекти не са обхванати от Директивата за ОВОС, член 4, параграф 7 може да се прилага. Определящият фактор е дали проектът може да причини влошаване на състоянието/потенциала на засегнатите водни обекти или да предотврати постигането на добро състояние/потенциал.</p> <p>Някои мерки за подобряване на състоянието могат да попаднат в обхвата на Директивата за ОВОС и следователно да изискват ОВОС (например пречиствателни станции за градски отпадъчни води).</p>	<p>Всеки план или проект, който има вероятност да окаже отрицателен ефект върху обект от мрежата „Натура 2000“</p>	<p>Проектите, изброени в приложение I към Директивата за ОВОС.</p> <p>Проектите, изброени в приложение II, определени за всеки отделен случай и/или чрез прагове или критерии.</p>	<p>Всички планове и програми и техните изменения: а) които са изготвени за селското стопанство, горското стопанство, риболова, енергетиката, промишлеността, транспорта, управлението на отпадъци, управлението на водите, телекомуникациите, туризма, градското и териториалното планиране или земеползването и които определят рамката за бъдещо съгласие за разработване на проектите, изброени в приложения I и II към Директивата за ОВОС; или б) за които, с оглед на вероятните последици за обектите, е определено, че се изисква оценка съгласно член 6 или 7 от Директивата за местообитанията, Други планове и програми (P/P), P/P за използване на малки площи на местно равнище или незначителни изменения на P/P, определени за всеки отделен случай и/или чрез определяне на видове P/P.</p>

Законодателен акт	РДВ 2000/60/ЕО	Директива 92/43/ЕО за местообитанията	Директива 2011/92/ЕС за ОВОС	Директива 2001/42/ЕО за СЕО
Скрининг	Няма специално предписание, освен стъпката на процедурата по член 4, параграф 7, при която се определя дали нова модификация/изменение/нова устойчива човешка дейност по развитието може да засегне състоянието/потенциала на воден обект. Ако резултатите от стъпката за скрининг показват, че не се очаква значителен ефект, няма нужда да се правят допълнителни оценки.	Стъпката в процедурата по член 6, параграф 3, при която се определя дали даден проект или план има вероятност да окаже значителен ефект върху обект от „Натура 2000“, самостоятелно или в комбинация с други планове и проекти, съответства на това, което обикновено се нарича „скрининг процедура“. Ако резултатите от стъпката за скрининг показват, че не се очаква значителен ефект, няма нужда да се прави ПО.	В приложение I към Директивата за ОВОС са изброени проекти, за които ОВОС е задължителна. За проектите, изброени в приложение II към директивата, държавите членки трябва да определят дали да се извърши ОВОС въз основа на характеристиките на проекта; чрез проверка на всеки отделен случай и/или чрез определяне на прагове или критерии. Това е известно като „процедура за скрининг“. Проверката трябва да вземе предвид критериите, определени в приложение III, т.е. характеристиките на проекта; местоположението му и характеристиките на потенциалното въздействие.	Определя дали планът или програмата са „план или програма“, както е определено в член 2, буква а), и дали е вероятно да има значителни последици за околната среда (член 3, параграф 4). Ако и в двата по-горни случая отговорът е „Да“, тогава планът или програмите ще се нуждаят от СЕО.
Обхват и степен на детализиране на информацията за околната среда	<p>Няма специално предписание, обаче определянето на обхвата има за цел идентифициране на оценките, които са необходими за определяне на въздействието върху състоянието/потенциала на водния обект на ниво качествен елемент.</p> <p>Необходима е информация за състоянието на качествените елементи, които формират определението за екологично състояние (например риба, макробезгръбначни и т.н.) и потенциалното въздействие на проекта върху тях. Това е първата оценка, която трябва да се изпълни, за да се прецени дали проектът може да влоши състоянието или да предотврати постигането на добро състояние. Ако случаят е такъв, проектът може да бъде разрешен само ако са изпълнени условията, посочени в член 4, параграф 7.</p> <p>В член 4, параграф 7 е посочено, че е необходимо да се демонстрира, че полезните цели, обслужвани от модификациите или промените в нивото на водния обект, не могат по технически причини или непропорционалност на разходите да бъдат постигнати с други средства, които са по-добрата екологична възможност. Тези средства или алтернативни решения могат да включват алтернативни местоположения, различни мащаби или проекти за развитие, или алтернативни процеси. Алтернативите следва да бъдат оценени в ранните етапи на разработването на проекта и на подходящото географско равнище на фона на ясно изложените полезни цели, осигурени от модификацията. За проектите, които попадат в</p>	<p>Макар че не е изрично споменато, определянето на обхвата се приема като добра практика и има за цел точно определяне на проблемите, които ПО трябва да обхване, както и подходящата информация, която да се събере.</p> <p>Ако след скрининга не може да се изключи, че планът или проектът ще окаже значителен ефект върху обекта, се изисква подходяща оценка. Фокусът на ПО е върху целите за опазване на обекта, които се отнасят до видовете и местообитанието, за които е определен обектът. (Забележка: Въпреки че ДМ не уточнява съдържанието на ПО, това се изяснява чрез съответните насоки на Комисията, които се основават на решенията на Съда). Трябва да бъдат оценени всички видове ефекти, включително кумулативните. В контекста на ПО могат да бъдат разгледани всички възможни мерки за смекчаване (например във връзка с местонахождението на проекта, времето на операциите, метода на строителство и т.н.), за да се избегнат отрицателни ефекти върху целостта на обекта.</p> <p>В случай на негативно заключение на ПО, могат да се приложат разпоредбите на член 6, параграф 4 и те определят основните елементи, които трябва да бъдат взети под внимание (алтернативни решения, наложителни причини от преимуществовен обществен интерес, компенсаторни мерки). (Забележка: Тези елементи са разяснени в съответните насоки на Комисията относно член 6 от Директивата за местообитанията.</p>	<p>Определянето на обхвата не е задължително, но се приема като добра практика.</p> <p>Докладът за оценката на въздействието върху околната среда, който трябва да бъде предоставен от възложителя за даден проект, следва да включва описание на разумни алтернативи, проучени от възложителя, които са от значение за този проект, включително, когато е уместно, описание на вероятната промяна на настоящото състояние на околната среда, без да се реализира проектът (основен сценарий), като средство за подобряване на качеството на процеса на оценка на въздействието върху околната среда, и за предоставяне на възможност за интегрирането на екологичните съображения на ранен етап на проекта (член 5, буква г) от Директивата за ОВОС, изменена и приложение IV към нея).</p>	<p>Задължително изискване е да се направи консултация с назначените за целта органи относно „обхвата и степента на детайлност на информацията, която трябва да бъде включена в екологичния доклад“ (член 5, параграф 4).</p> <p>Изготвя се екологичният доклад, който определя, описва и оценява „разумните алтернативи, отчитайки целите и географския обхват на плана или програмата“ (член 5, параграф 1).</p>

Законодателен акт	РДВ 2000/60/ЕО	Директива 92/43/ЕИО за местообитанията	Директива 2011/92/ЕС за ОВОС	Директива 2001/42/ЕО за СЕО
	<p>обхвата му, използването на изискванията на Директивата за ОВОС може да помогне да се оценят различните възможни алтернативи.</p> <p>Допълнителни условия са дали проектът е с преимуществен обществен интерес (подобна концепция на използваната в Директивата за местообитанията) или дали ползите от проектите надхвърлят въздействията поради невъзможността за спазване на целите на РДВ.</p> <p>Освен това в проекта трябва да бъдат включени всички практически мерки за смекчаване. Отново процедурите за ОВОС могат да бъдат полезни при определянето на подходящи мерки за смекчаване.</p> <p>Важно е да се разбере, че РДВ се отнася единствено до трайните въздействия на равнище воден обект, докато ОВОС също така разглежда и местните въздействия с временен характер.</p>	<p>Разглеждането на алтернативи не попада в обхвата на член 6, параграф 3, а в обхвата на член 6, параграф 4 (С-441/03, С-241/08).</p>		
<p>Участие на обществеността и обществена консултация</p>	<p>Едно от условията на член 4, параграф 7 е съображенията за проекта да са специално изложени и обяснени в плана за управление на речните басейни, които задължително подлежи на шестмесечна обществена консултация. Тази разпоредба позволява консултация с проекта в контекста на плана, което дава възможност за оценка на взаимодействията с други нови проекти и съществуващите приложения на водите в рамките на речния басейн.</p>	<p>Не е задължително в контекста на вземането на решения съгласно член 6, параграф 3, но се насърчава („ако е уместно“).</p>	<p>Органите, за които има вероятност да бъдат засегнати от проекта поради специфичните им екологични отговорности или местните и регионалните компетентности, имат възможност да изразят своето мнение относно информацията, предоставена от възложителя, и относно заявлението за издаване на разрешение за разработване.</p> <p>Обществеността трябва да бъде информирана по електронен път и чрез обществени известия или с други подходящи средства. (Член 6 параграфи 1 и 2).</p> <p>На заинтересованата общественост се предоставя достъп до информацията, описана в член 6, параграф 3, букви а), б) и в), в разумни срокове. На обществеността се предоставят навременни и ефективни възможности за участие в процедурите за вземане на решения в областта на околната среда.</p>	<p>Проектът на план или програма и докладът за околната среда следва да се предоставят на: i) органите, които поради своите специфични екологични отговорности могат да бъдат засегнати от въздействието върху околната среда вследствие на изпълнението на плановете и програмите и ii) обществеността. Органите и обществеността получават навременна и ефективна възможност в рамките на подходящи срокове да изразят своето становище по проекта на план или програма и придружаващия го екологичен доклад преди приемането на плана или програмата (член 6, параграфи 1 и 2).</p>
<p>Вземане на решения</p>	<p>Екологичните цели са задължителни за плановете и проектите. Това означава, че ако нов проект може да е причина за влошаване на състоянието или да е в противоречие с достигането на добро състояние в засегнатите водни обекти, органите са длъжни да откажат разрешението, освен ако не са изпълнени условията на член 4, параграф 7.</p>	<p>Резултатите от ПО са обвързващи, т.е. компетентните органи могат да разрешат плана или проекта само ако ПО стигне до заключението, че той няма да окаже отрицателно въздействие върху целостта на обект от мрежата „Натура 2000“.</p> <p>Ако обаче при ПО се стигне до заключението, че не може да бъде отхвърлен отрицателният ефект, компетентният орган трябва да се</p>	<p>Целта на ОВОС е да опише потенциалното въздействие на даден проект върху околната среда, за да се гарантира, че резултатите от консултациите и информацията, събрана по време на процеса на ОВОС, са надлежно взети под внимание в процеса на вземане на решения, и да информира за взетото окончателно решение. (Членове 8, 8а и 9).</p>	<p>Екологичният доклад, изразените становища и резултатите от всички трансгранични консултации следва да се вземат предвид по време на изготвянето на плана или програмата и преди приемането или внасянето им в законодателната процедура (член 8). При приемането на план или програма държавите членки следва да гарантират,</p>

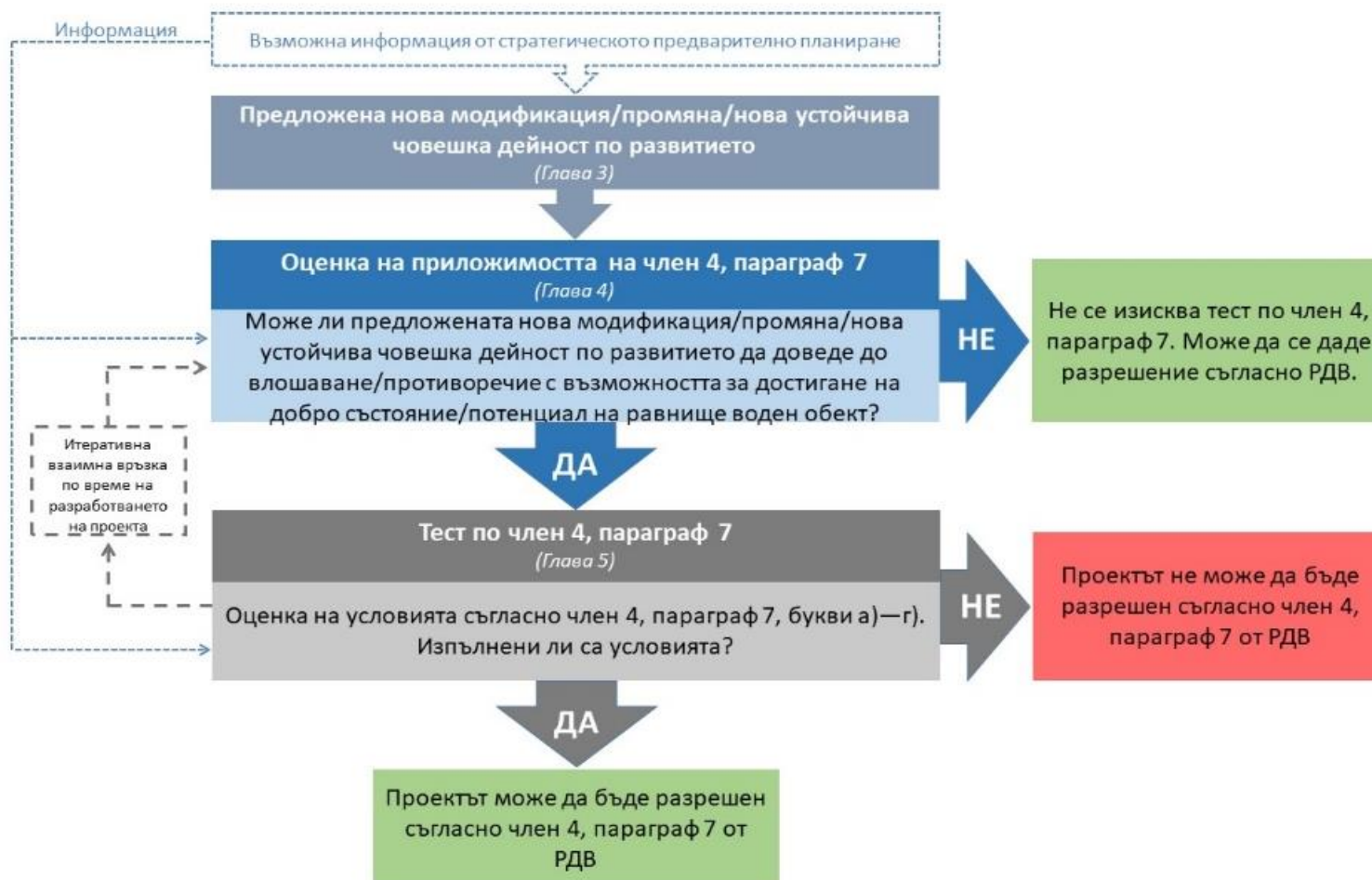
Законодателен акт	РДВ 2000/60/ЕО	Директива 92/43/ЕИО за местообитанията	Директива 2011/92/ЕС за ОВОС	Директива 2001/42/ЕО за СЕО
		<p>увери, че са спазени всички условия, посочени в член 6, параграф 4 (няма алтернативни решения, съществуват наложителни причини от преимуществен обществен интерес, открити са компенсаторни мерки за щети, за да се осигури съгласуваност на мрежата „Натура 2000“). В този случай Комисията трябва да бъде информирана и при определени обстоятелства да даде становище.</p>		<p>че органите, които поради своите специфични екологични отговорности, обществеността и всяка държава членка, консултирана при трансгранична консултация, са информирани, а информацията, описана в член 9, параграф 1, букви а), б) и в), е налична.</p>
<p>Мониторинг</p>	<p>РДВ включва изискването за създаване на програми за мониторинг, които да се използват за мониторинг на състоянието на водите, с цел създаване на последователен и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район на речен басейн (член 8 и приложение V).</p>	<p>Счита се за добра практика.</p> <p>По-специално, мониторингът на мерките за смекчаване или на компенсаторните мерки ще има голямо значение за гарантирането на тяхната ефективност по отношение на целта им (съответно няма отрицателен ефект върху целостта на обекта или запазването на кохерентността на мрежата).</p>	<p>Държавите членки гарантират, че характеристиките на проекта и/или мерките, предвидени за избягване, предотвратяване или намаляване и, ако е възможно, компенсирани на значителен отрицателен ефект върху околната среда, са изпълнени от възложителя и те определят процедурите за мониторинг на значителния отрицателен ефект върху околната среда.</p> <p>Видът на параметрите, които трябва да са обект на мониторинга, и продължителността на мониторинга трябва да бъдат пропорционални на характера, местонахождението и размера на проекта, както и на значението на неговото въздействие върху околната среда.</p> <p>Съществуващите механизми за мониторинг, които произтичат от законодателни актове на Съюза, различни от настоящата директива и от националното законодателство, могат да бъдат използвани, ако е уместно, с цел избягване на дублиране на мониторинга. (Член 8а, параграф 4).</p> <p>Когато е целесъобразно, мерките за мониторинг се включват в решението за предоставяне на разрешение за разработване на проекта (член 8а, параграф 1, буква б).</p>	<p>Държавите членки упражняват мониторинг върху значителните последици за околната среда от изпълнението на плановете и програмите с цел, <i>inter alia</i>, да определят на ранен етап непредвидени неблагоприятни последици и да могат да предприемат подходящи коригиращи действия (член 10, параграф 1). Екологичният доклад включва „описание на предвидените мерки за мониторинга“ (приложение I, буква и). Мониторингът позволява да се тестват действителните значителни последици за околната среда от изпълнението на плана или програмата в сравнение с прогнозираните. По този начин той помага да се гарантира, че всички проблеми, които възникват по време на изпълнението, независимо дали са предвидени или не, могат да бъдат идентифицирани, а бъдещите прогнози да бъдат направени по-точно. Като добра практика мониторингът може да бъде неразделна част от събирането на основната информация за бъдещи плановете и програми, както и от подготовката на информацията, която ще бъде необходима за ОВОС на проектите.</p>

2442

ПРИЛОЖЕНИЕ Б: Набор от блок-схеми

2443

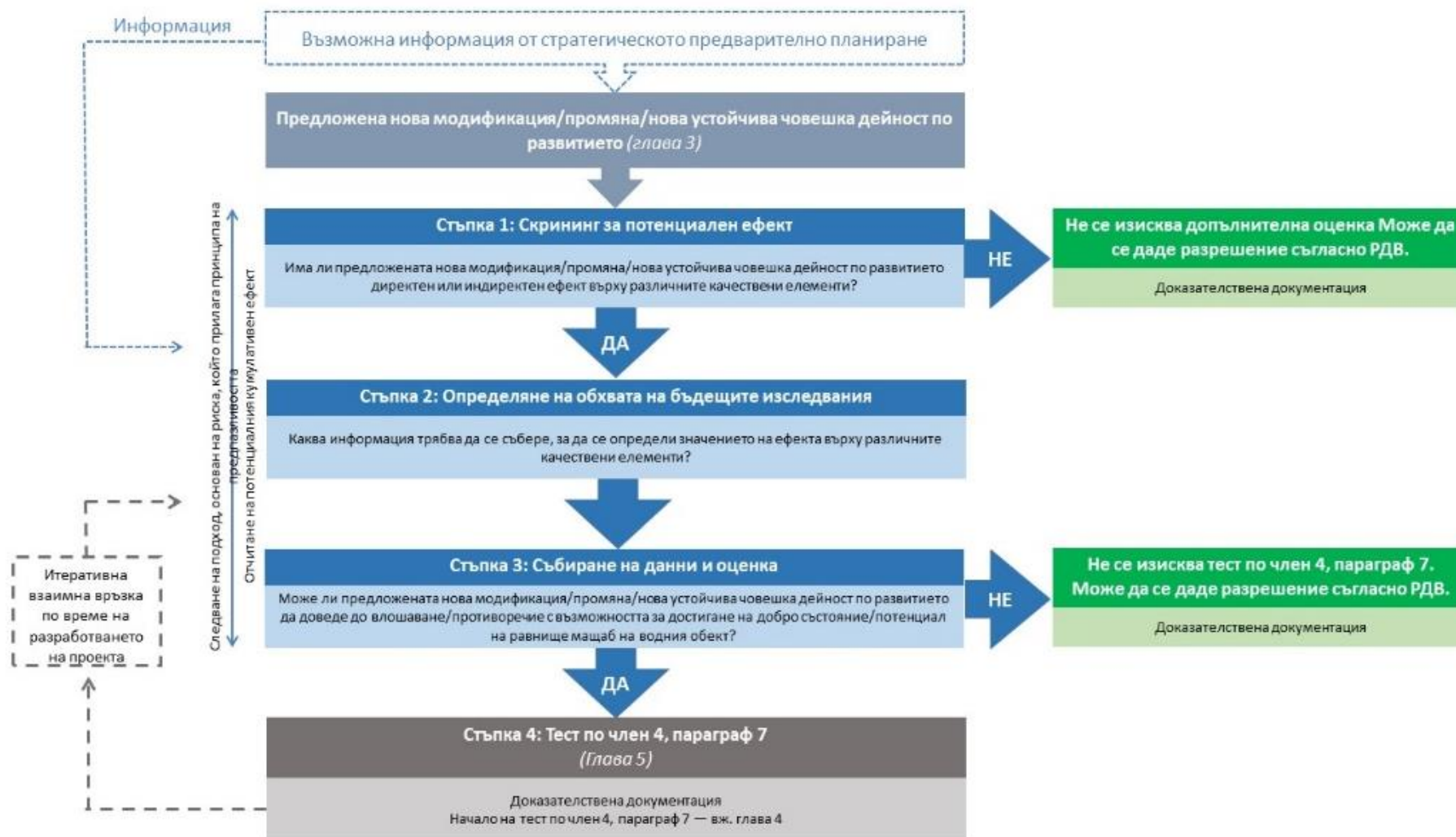
Принципна връзка между оценката на приложимостта на член 4, параграф 7 и теста по член 4, параграф 7

2444

2445

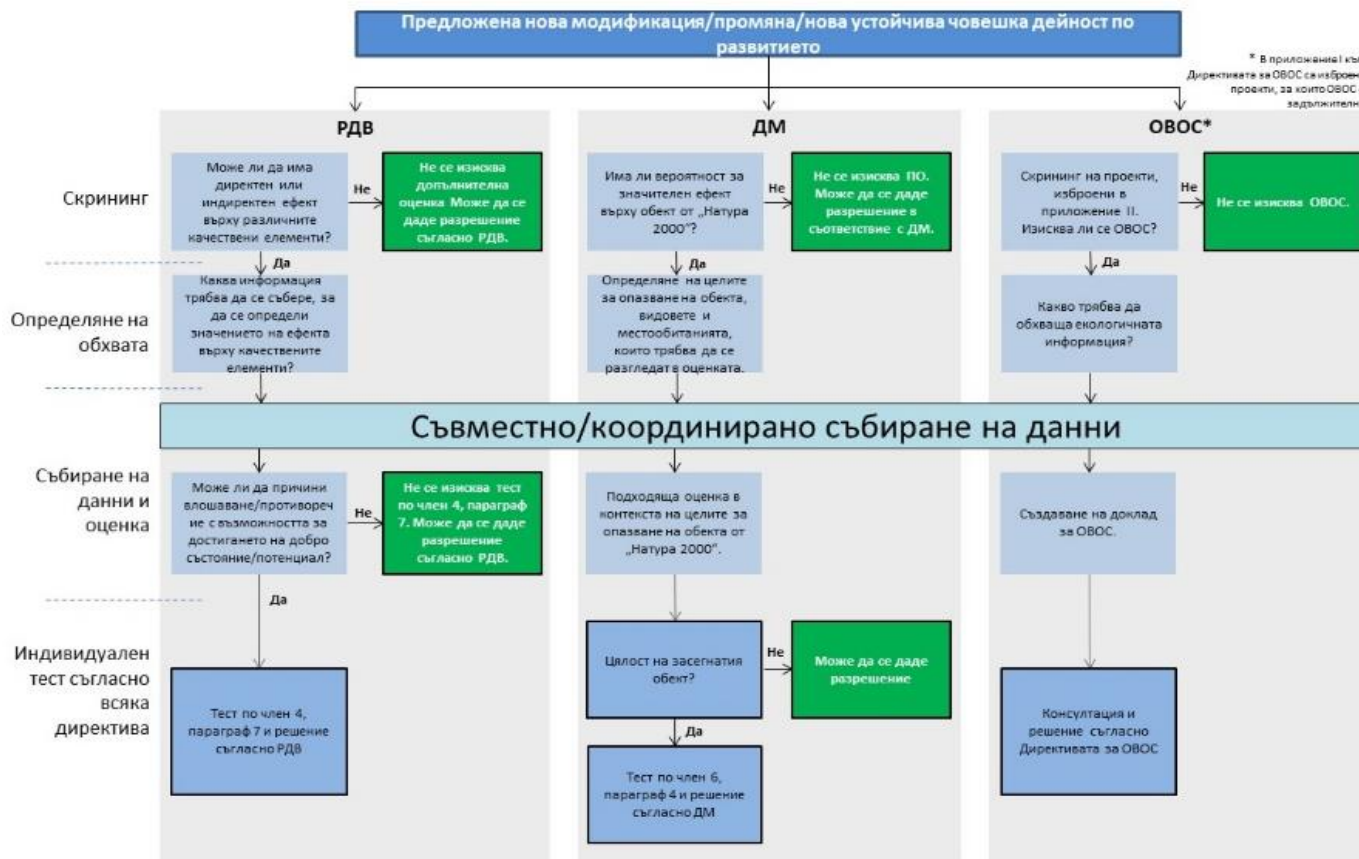
Поетапен подход за оценка на приложимостта на член 4, параграф 7

2446

2447

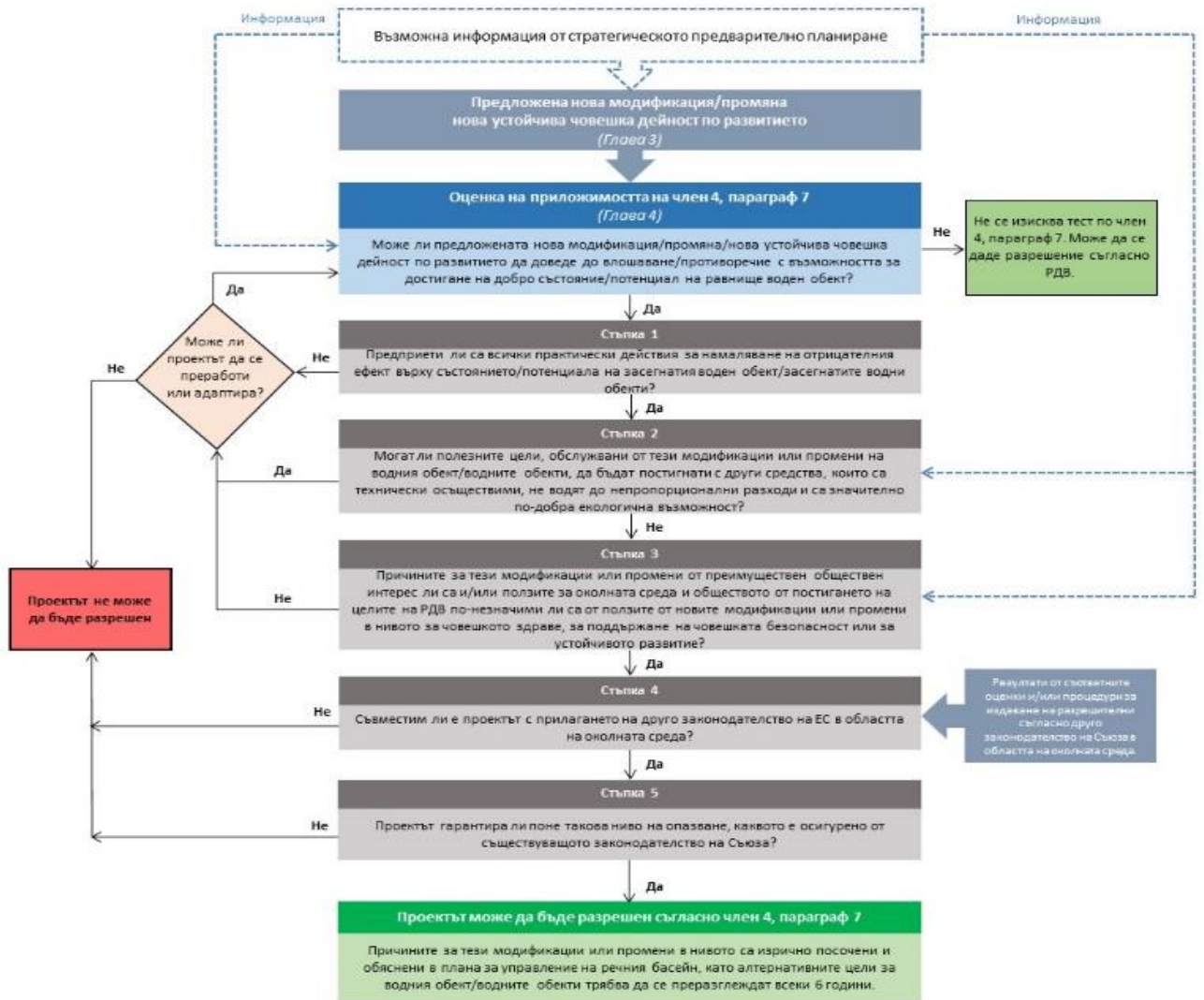
Рационализиране на оценките съгласно РДВ, ДМ и Директивата за ОВОС

2448

2449

Поетапен подход за тест по член 4, параграф 7

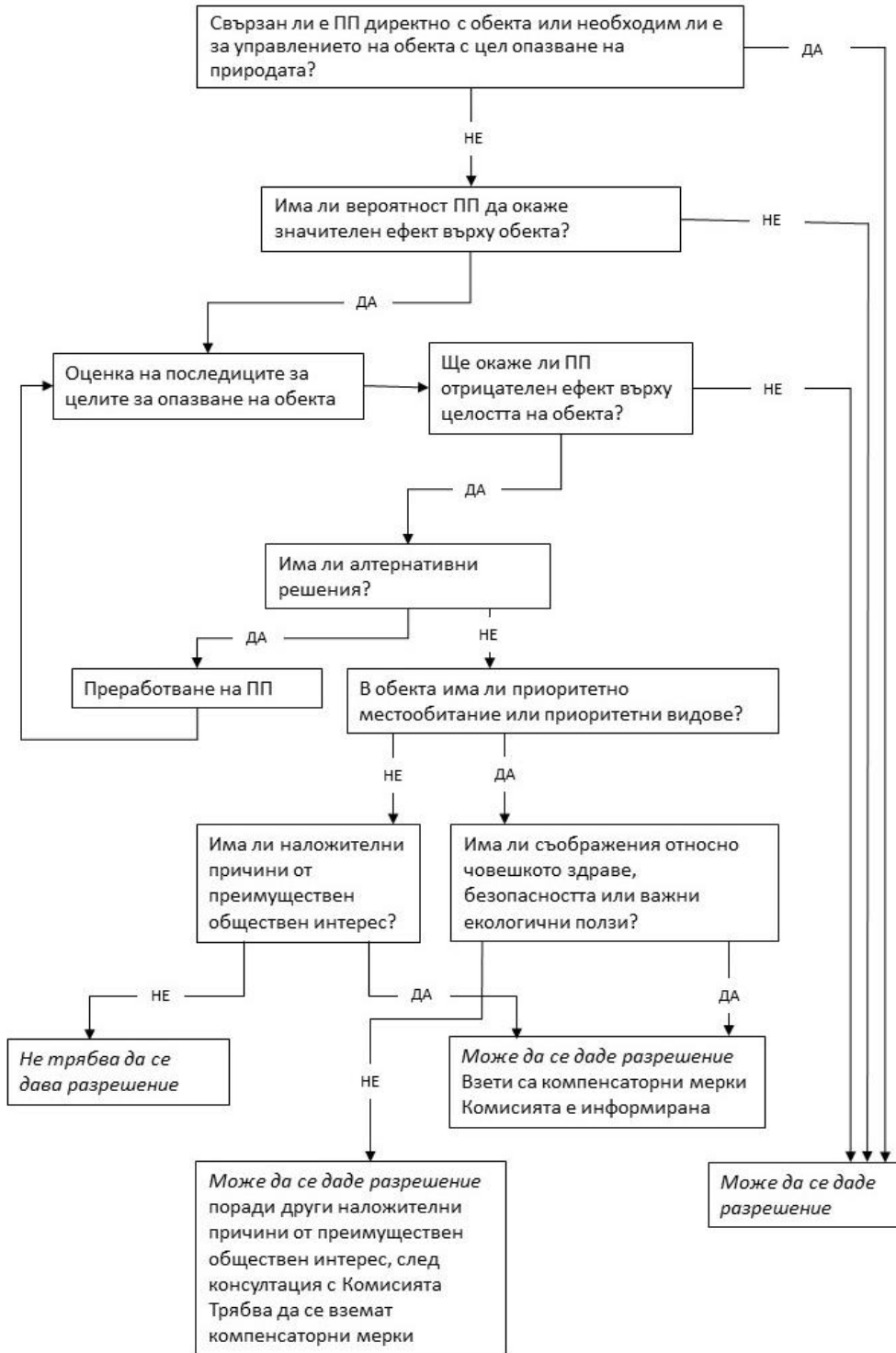
2450

2451

Процедура по член 6, параграфи 3 и 4 от Директивата за местообитанията

2452

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ПЛАН ИЛИ ПРОЕКТ (ПП), КОЙТО ЗАСЯГА ОБЕКТ ОТ „НАТУРА 2000“

2453

2454

